

ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสาน เขมร และกูย
ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ

โดย

ปณิฏฐา ประธานเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2544

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวปนิษฐา ประธานเกียรติ

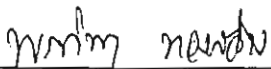
เรื่อง

ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสาน เขมร และกวย
ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ

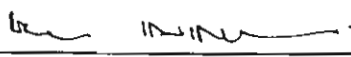
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

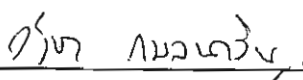
ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพา ทองสว่าง)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนา รณเกียรติ)

กรรมการวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริษา กมลนาวิน)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.มาลินี คีตกวนิช)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานที่ใช้พูดเป็นภาษากลาง (lingua franca) ซึ่งพูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญวนในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ อีกทั้งเพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความเหมือนและความต่างของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาของภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญวน

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ได้จากการบันทึกเสียงจากผู้บอกภาษาเพศหญิงจำนวน 30 คน ซึ่งแบ่งเป็นชาติพันธุ์ละ 10 คน คือ คนไทยอีสาน 10 คน คนเขมร 10 คน และคนญวน 10 คน โดยเก็บจากลีลาการพูด 2 แบบ คือ ลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1.) วิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์จะวิเคราะห์จากข้อมูลที่เป็นการพูดแบบชด้อยชดคำเท่านั้น โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องกล่องวรรณยุกต์ของเกดเนีย (Gedney, 1972) และ 2.) วิเคราะห์สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ซึ่งจะวิเคราะห์จากลีลาการพูดทั้ง 2 ประเภท โดยใช้โปรแกรม WinCECIL (Computerized Extraction of Intonation in Language (Version 2.1)) ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทางกลศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานและคนญวนมีจำนวนระบบวรรณยุกต์และจำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์เท่ากัน คือ มี 2 ระบบวรรณยุกต์ โดยแบ่งเป็นระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ส่วนคนเขมรมีจำนวนของระบบวรรณยุกต์และจำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างไป คือ มี 3 ระบบวรรณยุกต์ โดยแบ่งเป็น ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง 5 หน่วยเสียง และ 6 หน่วยเสียง นอกจากนี้ยังพบว่าระบบวรรณยุกต์ของทุกกลุ่มชาติพันธุ์นั้นจะมีระบบวรรณยุกต์ย่อยที่หลากหลาย โดยเฉพาะของคนเขมรและคนญวนนั้นจะมีความหลากหลายมากกว่าของคนไทยอีสาน แต่อย่างไรก็ตามระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญวนก็ยังคงมีลักษณะเด่นของภาษาไทยอีสานที่เรียกว่า “บันไดลาว” ปรากฏอยู่

สำหรับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์พบว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกันทั้ง 2 ลีลาการพูด แต่คนเขมรและคนญวนนั้นมีการแปรของเสียงเกิดขึ้น ซึ่งเนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐาน และอาจจะเนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาแม่ของคนเขมรและคนญวน นอกจากนี้ยังพบว่า สำหรับคนเขมรและคนญวนมีการแปรของเสียงในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องมากกว่าในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ และรูปแปรบาง

รูปที่เกิดขึ้นมี สัทลักษณะคล้ายกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในลีลาการพูดแบบชดถ้อยชดคำ

จากการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์สามารถใช้เสียงวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์สำคัญในการจำแนกภาษาของคนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการสัมผัสทางภาษาได้ เนื่องจากแต่ละกลุ่มชนจะมีสำเนียงที่แตกต่างกันออกไป

Abstract

The people in Tha Koi-nang village, Sawai sub-district, Prangku district in Srisaket province make up a multilingual community of native Northeastern Thai, Khmer and Kui speakers. The purpose of this study is to analyze and compare the tonal systems and tonal characteristics of Northeastern Thai varieties used as a lingua franca by each of these groups of speakers.

Two styles of speech have been chosen for this study: citation form and connected speech. The data was collected from 30 female informants, 10 from each ethnic group. WinCECIL (Vers. 2.1) was used for investigating the acoustic characteristics of tones. The concept of 'tone boxes' from Comparative Tai (Gedney 1972) was used as a tool for analyzing tonal systems, while maintaining a synchronic focus in the study.

Interpreting each of the three varieties of Northeastern Thai as a system in itself, research findings based on citation forms show that varieties are similar in terms of numbers of sub-tonal systems both in citation form and connected speech. Northeastern and Kui varieties have 2 sub-tonal systems, one with 5 tones and another with 6, while the Khmer variety has 3 sub-tonal systems, one with 4 tones, one with 5 and another with 6.

Moreover, there are many types of sub-tonal systems in the tonal systems of each ethnic group because of tone box splitting and merging. Northeastern Thai speakers have 3 types of sub-tonal systems but Khmer and Kui speakers have 8 types. However, the tonal systems in Northeastern Thai of Khmer and Kui speakers still have the 'Lao ladder' (bandai lao) which is the hallmark pattern of Northeastern Thai.

Findings regarding tonal characteristics reveal that citation forms and connected speech are similar in tone shape and tone movement in each ethnic group. However only Khmer and Kui Speakers display variation in citation form. This is due to influence from the national language, Standard Thai, and to influence from speakers' respective mother tongues, Khmer and Kui.

As for connected speech, variation was found for all ethnic groups as a result of overall suprasegmental influence. Here, for Khmer and Kui speakers, there is even more variation than in citation form. Moreover, tonal characteristics of variation in their connected speech show similarities with those of Northeastern Thai speakers in citation form (sic).

The findings of the study demonstrate that tone in a lingua franca that is a tonal language can be used as a significant identifying feature of the different ethnic group origins of its speakers. This is because each ethnic group has its own tone accent distinguishable from that of other groups.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความเสียสละจาก ท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนา รณเกียรติ ที่ได้กรุณาทุ่มเททั้งกำลังกายกำลังใจในการให้คำปรึกษา และข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนตรวจแก้ไขเนื้อหาและขัดเกลาสำนวนภาษาดังแต่ต้นจนกระทั่งสำเร็จ ด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และความเอื้ออาทรแต่ศิษย์เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความรักและเคารพเป็นอย่างสูง และผู้วิจัยจะขอระลึกถึงพระคุณของท่านอาจารย์ตลอดไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพา ทองสว่าง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริษา กมลนาวัน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขเนื้อหาวิทยานิพนธ์ และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณาจารย์ทุกท่านที่ร่วมอยู่ในชุดโครงการเครือข่ายวิทยานิพนธ์ปริญญาโทโทศึกษา ชุดโครงการภาษาศาสตร์ : เสี่ยงวรรณยุกต์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่สโนหา วังคะฮาด และคุณพันธ์ จันทรทองที่ได้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยขณะเก็บข้อมูล ตลอดจนขอขอบคุณชาวบ้านท่าคอยนาง ทุกท่านที่ได้สละให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้ทุนการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่น้องเพื่อนพ้องทั้งในสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่อื่นๆที่ได้ให้กำลังใจและรอยยิ้มเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้า และพี่น้องทุกคน ซึ่งเปี่ยมล้นไปด้วยความรักและความห่วงใย อีกทั้งเป็นผู้คอยสนับสนุนให้กำลังใจ กำลังใจอยู่เบื้องหลังแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ปณิฎฐา ประธานเกียรติ

25 พฤษภาคม 2544

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(12)
 บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 คำจำกัดความ สัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในงานวิจัย	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาภาษาไทยอีสาน	10
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรถิ่นไทย	16
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาญ้อ	20
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นตระกูลไท	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา (Language contact)	26

3. วิธีการดำเนินการวิจัย	28
3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3.2 เลือกพื้นที่ที่ทำการวิจัย	28
3.3 เลือกผู้บอกภาษา	29
3.4 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
3.5 เก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.6 วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล	33
4. ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทย อีสาน.....	41
4.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน.....	41
4.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน	42
4.3 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	58
5. ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร....	61
5.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร	61
5.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร	64
5.3 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	91
6. ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ	95
6.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ	95
6.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ	99
6.3 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	131

7. การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญ...	135
7.1 การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญ...	135
7.2 การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทย อีสาน คนเขมรและคนญ...	146
7.3 การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	168
7.4 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียง วรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญ...	173
8. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	180
8.1 สรุปผลการวิจัย	180
8.2 อภิปรายผลการวิจัย	183
8.3 ข้อเสนอแนะ	186
ภาคผนวก	188
ก. ตัวอย่างสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในรายการคำในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงแบบที่ 1 ของผู้บอกภาษาทั้ง 3 กลุ่ม ชาติพันธุ์	189
ข. รูปเชิงกลของแต่ละวรรณยุกต์ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ในลีลาการพูดแบบ ชัดถ้อยชัดคำ	190
ค. รูปเชิงกลของแต่ละวรรณยุกต์ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ในลีลาการพูดแบบ ต่อเนื่อง	196

ง. ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน	202
จ. แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูลในการวิจัย	203
ฉ. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านท่าคอยนาง	207
บรรณานุกรม	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาไทยอีสาน	12
2.2 ระบบเสียงสระในภาษาไทยอีสาน	13
2.3 ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาเขมรถิ่นไทย	18
2.4 ระบบเสียงสระในภาษาเขมรถิ่นไทย	19
2.5 ระบบเสียงพยัญชนะในภาษากูย	22
2.6 ระบบเสียงสระในภาษากูย	23
3.1 รายการคำที่ใช้ในการศึกษาคำพูดแบบจัดถ้อยชุดคำ	30
3.2 ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลค่าความถี่มาตรฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยอีสาน เพศหญิงทั้ง 10 คน ของทศวรรษยุคใดในพยางค์เป็น	34
4.1 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน ในลีลาการพูดแบบจัดถ้อยชุดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	59
5.1 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรใน ลีลาการพูดแบบจัดถ้อยชุดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	92
6.1 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนกูยในลีลา การพูดแบบจัดถ้อยชุดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	131
7.1 การเปรียบเทียบจำนวนของระบบวรรณยุกต์และจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ใน ภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูย	136
7.2 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของ คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบจัดถ้อยชุดคำ	147
7.3 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นใน ภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบ จัดถ้อยชุดคำ	147
7.4 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1 ในภาษาไทยอีสานของ คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบจัดถ้อยชุดคำ	148
7.5 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 ในภาษาไทยอีสานของ คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบจัดถ้อยชุดคำ	149

[illegible]

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน	15
3.1 ผลการวิเคราะห์ค่ามาตรฐานเฉลี่ยในรูปกราฟเส้นของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน พยางค์เป็นของผู้บอกภาษาเพศหญิงที่เป็นคนไทยอีสานจำนวน 10 คน โดยโปรแกรม Microsoft Excel Version 5	35
3.2 การแบ่งพิสัยระดับเสียงเป็น 5 ระดับ	36
3.3 การแบ่งพิสัยระดับเสียงออกเป็น 2 ช่วงย่อยเท่าๆ กัน	37
3.4 กราฟเส้นแสดงค่ามาตรฐานเฉลี่ยของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานพยางค์เป็นของ ผู้บอกภาษาเพศหญิงที่เป็นคนไทยอีสานจำนวน 10 คนที่ผ่านการปรับให้มีค่าพิสัย ระดับเสียง 5 ระดับ	38
3.5 การบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคน ไทยอีสานในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำด้วยการใช้เส้นแสดงระดับเสียง 5 เส้น	39
3.6 การบรรยายสัญลักษณ์หลักและรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นใน ภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในการพูดแบบต่อเนื่อง	39
4.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานแบบที่มี 5 หน่วยเสียง	41
4.2 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานแบบที่มี 6 หน่วยเสียง	42
4.3 ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทย อีสานในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ	49
4.4 ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทย อีสานในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	57
5.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรแบบที่มี 4 หน่วยเสียง	61
5.2 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานแบบที่มี 5 หน่วยเสียง	62
5.3 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรแบบที่มี 6 หน่วยเสียง	63
5.4 ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ	75
5.5 ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	89

6.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ่แบบที่มี 5 หน่วยเสียง	96
6.2 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ่แบบที่มี 6 หน่วยเสียง	97
6.3 ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ่ใน ลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ	111
6.4 ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ่ใน ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	129
7.1 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง ของคนไทยอีสาน	137
7.2 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง ของคนเขมร	138
7.3 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง ของคนญ่	139
7.4 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ของคนไทยอีสาน	141
7.5 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ของคนเขมร	142
7.6 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ของคนญ่	143
7.7 การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานของคนไทยและระบบ วรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญ่	175

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทย นอกจากภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติแล้วยังมีภาษาต่างๆ อีกประมาณ 50 ภาษาที่ใช้พูดกัน (กัลยา ดิงศกัทธิ์, 2539) เช่น ภาษาผู้ไท ภาษาไทดำ ภาษายอง ภาษาไทลื้อ ภาษาแสก ภาษาเขมร ภาษาญอ ภาษาขมุ ภาษามาลาย ภาษาโมเซอร์ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาม้ง เป็นต้น กลุ่มคนที่พูดภาษาต่างๆ เหล่านี้อาศัยอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย อีกทั้งหลายพื้นที่ในประเทศไทยยังเป็นชุมชนที่มีได้มีการใช้ภาษาเพียงภาษาเดียว เนื่องจากมีกลุ่มคนที่พูดต่างภาษามาอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง เป็นจังหวัดที่มีผู้พูดภาษาม้ง กะเหรี่ยง มูเซอร์ ในจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ มีกลุ่มคนที่พูดภาษาเขมร ลาว และญอ นอกจากนี้ในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี มีผู้พูดภาษาลาวโซ่ง ลาวพวน ลาวเวียง และในจังหวัดสตูล ยะลา นราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีผู้พูดภาษาไทย-มลายู และภาษาซาไก เป็นต้น (เกนีย์ เจอร์ และธีระพันธ์ ล.ทองคำ, 2520) การที่มีผู้พูดหลายภาษาอยู่ร่วมกันนั้น ทำให้มีการแลกเปลี่ยนและผสมผสานทั้งทางภาษาและวัฒนธรรมเกิดขึ้น ทำให้ลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมของผู้พูดต่างภาษากันเหล่านี้มีการผสมกลมกลืนกัน กล่าวคือ ในทางวัฒนธรรมก็มีลักษณะทางวัฒนธรรมร่วมกัน เช่น การดำรงชีวิตโดยอาศัยการกลิ้งกรรและปลูกข้าวเป็นพืชสำคัญ บริโภคข้าวเป็นอาหารหลักมีการใช้หน้าไม้และกับดักบางชนิดและเครื่องมือเครื่องใช้ชนิดต่างๆ ที่ทำจากไม้ไผ่ เช่น ตะกร้า กระบุง ไซ ล่อ กระชัง เป็นต้น ส่วนในทางภาษาก็มีลักษณะพิเศษร่วมของภาษาอยู่หลายอย่างทั้งทางด้านเสียงและทางไวยากรณ์ เช่น การแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ การใช้คำลักษณนาม เป็นต้น (สุริยา รัตนกุล, 2537)

เนื่องจากในชีวิตประจำวันของผู้ที่พูดภาษาต่างๆ กันเหล่านี้มีโอกาสติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้พูดต่างภาษากันนั้นจะทำให้เกิดการผสมผสานของภาษาเข้าด้วยกัน เช่น การนำคำศัพท์ของอีกภาษาหนึ่งมาใช้ การปรับระบบเสียงของอีกภาษาหนึ่งให้เข้ากับภาษาของตนเอง เป็นต้น ดังในบทความของ Gandour (1979) ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษาอังกฤษให้เข้ากับระบบเสียงในภาษาไทย และในบทความนี้ยังได้กล่าวอ้างงานวิจัยของนักภาษาศาสตร์หลายๆ ท่าน เช่น Benedict (1942:598), Gedney (1967), Court (1975) และ

Kiu (1977)¹ ที่ได้ศึกษาถึงการสัมผัสภาษา (Language contact) ระหว่างภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ และภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ว่า เมื่อภาษาทั้ง 2 ภาษาเกิดการสัมผัสกันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางระบบเสียงเกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางเสียงที่เกิดขึ้นนั้นจะเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระบบเสียงของภาษานั้นๆ ว่าเหมือนหรือต่างกับระบบเสียงของอีกภาษาหนึ่ง มากน้อย เพียงไร เช่น เกิดการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบของการลงเสียงหนักเบาเป็นรูปแบบของการมีเสียงวรรณยุกต์แทน หรือเปลี่ยนจากภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ เป็นต้น นอกจากนี้ในงานวิจัยของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (L-Thongkum, 1993) ที่ได้ศึกษาการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาเ้าในหมู่บ้านห้วยแม่สาย อำเภอค้อยเข้า จังหวัด เชียงราย พบว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ในภาษาทั้งในเรื่องสัทลักษณะและระบบวรรณยุกต์ กล่าวคือ ภาษาของคนรุ่นอายุมากกว่า 25 ปียังคงมีเสียงวรรณยุกต์ 6 เสียง แต่สำหรับคนรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี นั้น ระบบวรรณยุกต์เปลี่ยนเป็น 5 เสียงวรรณยุกต์ เหมือนภาษาไทยมาตรฐาน เนื่องจากการสัมผัสภาษากับภาษาไทยมาตรฐาน จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ข้อคิดว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้วรรณยุกต์ของคนรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี เกิดการเปลี่ยนแปลง เนื่องมาจากการศึกษา กล่าวคือ คนรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีนั้นมีโอกาสเรียนภาษาไทยมาตรฐานและใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าคนรุ่นอายุมากกว่า 25 ปี และจากข้อคิดดังกล่าวนี้อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาก็น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เสียงวรรณยุกต์เกิดการเปลี่ยนแปลงไป

ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้พูดต่างภาษากันยังจำเป็นต้องมีการใช้ภาษาใดภาษาหนึ่ง เป็นสื่อกลางเพื่อให้คนที่พูดต่างภาษากันนั้นทำความเข้าใจกันได้ ซึ่งภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางนี้ เรียกว่า ภาษากลาง (Lingua franca) (Crystal, 1980) เช่น ที่บ้านน้ำสอ อําเภอช้างทุ่ง จังหวัดน่าน ชุมชน ดังกล่าวเป็นชุมชนที่มีผู้พูด 3 ภาษา คือ ภาษาขมุ ภาษาม้ง และภาษาปรัย แต่ภาษาที่ทั้ง 3 กลุ่มชนใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารกันคือ ภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยกลาง (Sataporn Boonprasert, 1989) ส่วนชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเคิม ตำบลคินแดง อําเภอ ไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ชุมชนนี้มีผู้พูดภาษาทั้งสิ้น 9 ภาษา คือ ภาษาเขมร ลัวะ (กูย) ลาว (ไทยอีสาน) ไทย (ไทยมาตรฐาน) ไทยกลาง (ไทยถิ่นกลาง) ไทยเหนือ (ไทยถิ่นเหนือ) ไทยใต้ (ไทยถิ่นใต้) ไทยโคราช (ไทยถิ่นโคราช) และจีน (แต้จิ๋ว) แต่ภาษาที่กลุ่มชนนี้ใช้เป็นภาษากลาง คือ ภาษาลาว (ไทยอีสาน) (ประพนธ์ จันทวิเทศ, 2532) เป็นต้น

ในการประชุมร่วมกันของนักวิชาการในหลายสาขาวิชาที่สนใจเรื่องไทศึกษาในระหว่าง การดำเนินงานโครงการวิจัย “ประเมินสถานภาพไทศึกษา” ระหว่างปี พ.ศ. 2541–2542

¹ คุราลละเอียดยของบรรณานุกรมได้ในงานวิจัยของ Gandour (1979)

พบว่า นักวิชาการในสาขาอื่นๆ เช่น นักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา นักประวัติศาสตร์ ฯลฯ มีความเห็นร่วมกันว่า การจำแนกกลุ่มชนต่างๆ ที่มีการผสมผสานแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมและภาษาคือเกณฑ์ทางภาษาเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ในขณะที่นักภาษาศาสตร์ซึ่งร่วมประชุมอยู่ ณ ที่นั้นยืนยันว่าการจำแนกดังกล่าวสามารถทำได้โดยใช้ลักษณะทางภาษาในแง่ของเสียงในการจำแนก เช่น ภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์สามารถใช้เสียงวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์สำคัญในการจำแนกภาษาของคนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการสัมผัสทางภาษาได้ ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานว่าภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์นั้นสามารถนำเอาเสียงวรรณยุกต์มาใช้เป็นเครื่องมือในการบ่งบอกชาติพันธุ์ของกลุ่มชนต่างชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษากลางเดียวกัน เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์อาจเป็นลักษณะหนึ่งที่สามารถแสดงความต่างของสำเนียงในภาษาที่พูดโดยคนต่างกลุ่มกันได้ เช่น เมื่อคนเขมรพูดภาษาไทยอีสาน เสียงวรรณยุกต์ของคนเขมรที่พูดภาษาไทยอีสานก็น่าที่จะต่างจากเสียงวรรณยุกต์ของคนไทยอีสานอย่างเห็นได้ชัด ด้วยเหตุนี้เองทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับการยืนยันของนักภาษาศาสตร์ที่ว่า การจำแนกกลุ่มชนที่มีการผสมผสานทั้งทางภาษาและวัฒนธรรมนั้นสามารถทำได้ด้วยเกณฑ์ทางภาษา อีกทั้งจากงานวิจัยของเกดเนย์ (Gedney, 1972) และกัลยา คิงสภักดิ์ (Kalaya Tingsabadh, 1980) ยังแสดงให้เห็นว่า เสียงวรรณยุกต์นั้นสามารถใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่นต่างๆ ออกจากกันได้อีกด้วย นอกจากนี้ในงานการศึกษาของพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2541) เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” คน “ญ้อ” และคน “ผู้ไท” ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ยังแสดงให้เห็นว่าการศึกษาวรรณยุกต์ เช่น เรื่องของระบบวรรณยุกต์ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ และการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ที่มีลักษณะต่างไปจากวรรณยุกต์ในภาษาดั้งเดิมสามารถแสดงให้เห็นรูปแบบของการผสมผสานระหว่างกลุ่มชนและภาษาของกลุ่มชนที่อยู่ในตระกูลเดียวกันและอาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

จากงานการวิจัยเรื่อง “ภาวะหลายภาษาในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์ภู จังหวัดศรีสะเกษ” ของสินหา วงคะฮาด (2542) พบว่า ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์ภู จังหวัดศรีสะเกษนั้น เป็นชุมชนที่ประกอบด้วยประชากร 3 กลุ่มชาติพันธุ์หลักคือ เขมร ลาว (ผู้พูดมีชาติพันธุ์ไทยอีสาน) และญ้อซึ่งอพยพมาจากที่ต่างๆ มาอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนแห่งนี้ ในชีวิตประจำวันของประชากรต่างกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีการติดต่อสื่อสารผสมกลมกลืนทั้งทางภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ภาษาที่ใช้พูดในชุมชนคือ ภาษาลาว (ไทยอีสาน) ภาษาญ้อ ภาษาเขมร ภาษาไทย ภาษาผู้ไท และภาษาไทยถิ่นเหนือ สำหรับภาษาไทยผู้ไท และไทยถิ่นเหนือนั้น เป็นภาษาที่มีผู้พูดเป็นภาษาแม่เพียง 9 คนเท่านั้น ภาษาที่ใช้เป็นภาษากลางเมื่อประชากรทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์สนทนากันก็คือ ภาษาไทยอีสาน ซึ่งจัดเป็นภาษาที่มี

ระดับเสียงวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงในภาษา ในขณะที่ภาษาแม่ของผู้พูดที่เป็นคนเขมรและคนกูย นั้นเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก หรือตระกูลมอญ-เขมร ซึ่งจัดว่าเป็นภาษาที่ไม่มีระดับเสียงวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงในภาษาแต่ใช้ลักษณะน้ำเสียง (register) และทำนองเสียง (intonation) เป็นลักษณะสำคัญทางเสียงของภาษา (สุริยา รัตนกุล, 2537) ผู้วิจัยจึงมีข้อสันนิษฐานว่า ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนกูย นั้นน่าจะแตกต่างและแปรเปลี่ยนไปจากภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน เนื่องจากอิทธิพลของระบบเสียงในภาษาแม่ของคนเขมรและคนกูย เช่นการลงเสียงหนักเบา ทำนองเสียง เป็นต้น และจากผลการศึกษาของสุดาพร ลักขณียนาวิน (Sudaporn Luksaneeyanawin, 1983) ยังแสดงให้เห็นว่า ในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์และทำนองเสียง ทำนองเสียงก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สัทลักษณะของวรรณยุกต์แปรเปลี่ยนไป อีกทั้งผู้วิจัยได้มีโอกาสดูถามข้อมูลเบื้องต้นจาก สีนหา วงคะฮาด ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ได้ใกล้ชิดกับประชากรในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ภาษาไทยอีสานของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชนนั้นมีลักษณะบางประการที่ต่างกันโดยเฉพาะทางด้านเสียงวรรณยุกต์

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน ที่กลุ่มชนทั้ง 3 กลุ่มชน คือ คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูย ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารกัน ว่ามีระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ (tonal system) และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ (tonal characteristics) ของภาษาไทยอีสาน ที่ใช้พูดเป็นภาษากลาง (lingua franca) ซึ่งพูดโดยคนไทยอีสาน เขมร และกูยในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานที่ใช้พูดเป็นภาษากลาง (lingua franca) ซึ่งพูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูย
3. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความเหมือนและความต่างของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาของชาวไทยอีสาน ที่พูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสาน ซึ่งพูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญี่มีระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ต่างกัน เนื่องจากอิทธิพลของระบบเสียงในภาษาแม่ของผู้พูด
2. เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์โดยเฉพาะเรื่องวรรณยุกต์สามารถใช้จำแนกภาษาของกลุ่มชนต่างชาติพันธุ์ที่มีการผสมผสานแลกเปลี่ยนทั้งทางภาษาและวัฒนธรรมได้

1.4 แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีพื้นฐานแนวคิดในการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นตระกูลไท โดยใช้กล่องวรรณยุกต์ (tone box) ของวิลเลียม เจ เกดเนีย (Gedney, 1972) ส่วนในการวิเคราะห์สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์จะวิเคราะห์ด้วยวิธีทางกลศาสตร์โดยใช้โปรแกรม WinCECIL Version 2.1 (Computerized Extraction of Components Intonation in Language for Window)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยเรื่องนี้จะศึกษาเสียงวรรณยุกต์จากคำพยางค์เดียวที่เกิดในการลีลาพูด 2 แบบ คือ ลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง เนื่องจากผู้วิจัยคิดว่า ลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนั้นเป็นลีลาการพูดที่แสดงลักษณะภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างแท้จริง อีกทั้งเสียงวรรณยุกต์ที่ได้จากการพูดแบบต่อเนื่องสามารถแสดงให้เห็นรูปแบบของเสียงวรรณยุกต์ และครอบคลุมสำเนียงของภาษาได้มากกว่าการศึกษาเสียงวรรณยุกต์จากการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำเพียงแบบเดียว
2. ในการศึกษาระบบวรรณยุกต์จะศึกษาจากลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำเป็นหลัก เนื่องจากผลการศึกษาระบบวรรณยุกต์จากลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานได้อย่างชัดเจน ว่ามีกี่หน่วยเสียง และแต่ละหน่วยเสียงวรรณยุกต์มีสัทลักษณะอย่างไร
3. วิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับกล่องวรรณยุกต์ของเกดเนีย (Gedney, 1972) และวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยวิธีทางกลศาสตร์โดยใช้

โปรแกรม WinCECIL (Computerized Extraction of Components Intonation in Language for Window)

4. คำที่นำมาใช้ในการทดสอบจะมีสัญลักษณ์ที่หลากหลายในเรื่องต่างๆดังนี้ คือ ความก้อง (Voicing) และลักษณะของการออกเสียง (Manner of articulation) ของเสียงพยัญชนะต้น คุณสมบัติ (Quality) และความสั้นยาว (Length) ของเสียงสระ ตลอดจนลักษณะของการออกเสียงของพยัญชนะท้าย

5. ในการศึกษาสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์จะศึกษาถึงค่าความถี่มูลฐาน (Fundamental frequency หรือ F_0) และเส้นแสดงค่าการเปลี่ยนแปลงของค่าความถี่มูลฐาน (Fundamental frequency หรือ F_0 curve) เท่านั้น

6. ในการศึกษาครั้งนี้จะพิจารณาจากปัจจัยทางด้านสังคม คือ ปัจจัยทางชาติพันธุ์ เท่านั้น ปัจจัยทางสังคมด้านอื่นไม่รวมอยู่ในขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1.6 คำจำกัดความ สัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในงานวิจัย

1.6.1 คำจำกัดความ

1. การพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ หมายถึง ลีลาการพูดที่เป็นคำพยางค์เดี่ยวออกมาโดดๆ เช่น หัว ตา นก เป็นต้น

2. การพูดแบบต่อเนื่อง หมายถึง ลีลาการพูดแบบที่เป็นคำพูดที่ใช้สนทนาในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นถ้อยคำที่มีความต่อเนื่องกันของประโยค โดยในงานวิจัยเรื่องนี้จะเลือกคำทดสอบที่เป็นคำพยางค์เดี่ยวซึ่งปรากฏในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

3. สัญลักษณ์ (tonal characteristics) หมายถึง ลักษณะสำคัญทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ใช้ในการบรรยายเสียงวรรณยุกต์ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องรูปวรรณยุกต์ (tone shape)/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone direction) ระดับของเสียงวรรณยุกต์ เป็นต้น

4. พยางค์เป็น หมายถึง พยางค์ที่ลงท้ายด้วยสระเสียงยาว เช่น ตา มือ เป็นต้น หรือคำที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะกึ่งสระ เช่น อ้าย เอื้อย บ้าน เป็นต้น

5. พยางค์ตาย หมายถึง พยางค์ที่พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ พยางค์ตายสระเสียงสั้น เช่น เล็บ นก วัด ฯลฯ และพยางค์ตายสระเสียงยาว เช่น สาก ปีก ขวด

6. ภาษากลาง (lingua franca) หมายถึง ภาษาใดภาษาหนึ่งที่กลุ่มคนต่างชาติพันธุ์ใช้ร่วมกันในการติดต่อสื่อสาร สำหรับในงานวิจัยเรื่องนี้ภาษาที่ใช้เป็นภาษากลาง คือ ภาษาไทยอีสาน
7. ค่าความถี่มูลฐาน (Fundamental frequency หรือ Fo) หมายถึง ค่าความถี่ที่เกิดจากการสั่นสะเทือนของเส้นเสียง โดยค่าความถี่ของเสียงจะมีหน่วยเป็น เฮิรตซ์ (Hertz)
8. ค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ย หมายถึง ค่าเฉลี่ยของค่าความถี่มูลฐานของแต่ละหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในคำ
9. คนไทยอีสาน หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยอีสานเป็นภาษาแม่ ซึ่งคนไทยอีสานในงานวิจัยนี้คือ คนไทยอีสานที่บ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ
10. คนเขมร หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ ซึ่งคนเขมรในงานวิจัยนี้คือ คนเขมรที่บ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ
11. คนกูย หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษากูยเป็นภาษาแม่ ซึ่งคนกูยในงานวิจัยนี้คือ คนกูยที่บ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ

1.6.2 สัญลักษณ์

[^]	หมายถึง	ระดับสูงของเสียงในแต่ละช่วง โดยที่จะปรากฏข้างหลังตัวเลขแสดงระดับเสียงหรือคำบรรยายสัญลักษณ์
5^	หมายถึง	เสียงสูงระดับสูง
5	หมายถึง	เสียงสูง
4^	หมายถึง	เสียงกลางสูงระดับสูง
4	หมายถึง	เสียงกลางสูง
3^	หมายถึง	เสียงกลางระดับสูง
3	หมายถึง	เสียงกลาง
2^	หมายถึง	เสียงกลางต่ำระดับสูง
2	หมายถึง	เสียงกลางต่ำ
1^	หมายถึง	เสียงต่ำระดับสูง
1	หมายถึง	เสียงต่ำ

สัญลักษณ์ข้างต้นเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้บรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์แต่ละเสียง ซึ่งในการบรรยายสัญลักษณ์จะมีตัวเลข 2-4 ตัวเรียงกัน กล่าวคือ ตัวแรกจะแสดงระดับเสียงที่

จุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ ตัวเลขสุดท้ายจะแสดงระดับเสียงวรรณยุกต์ที่จุดสิ้นสุดของเสียง ตัวเลขตัวกลาง (ถ้ามี) แสดงระดับเสียง ณ จุดที่มีการเปลี่ยนระดับเสียง และเครื่องหมาย [^] เพื่อแสดงระดับสูงของเสียงในแต่ละช่วง เช่น [3^2] หมายถึง เสียงวรรณยุกต์กลางระดับสูง-ตก หรือ [33^1] หมายถึง เสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตก หรือ [33^2^3] หมายถึง เสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตก-ขึ้น เป็นต้น

1.6.3 อักษรย่อ

ว.1พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ในพยางค์เป็น
ว.1พตส	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ในพยางค์ตายสระเสียงสั้น
ว.2-1	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1
ว.2-2	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2
ว.2-3	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 3
ว.2-4	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 4
ว.3-1พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 ในพยางค์เป็น
ว.3-2พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 ในพยางค์เป็น
ว.3-3พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 3 ในพยางค์เป็น
ว.3-1พตส	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 ในพยางค์ตายสระเสียงสั้น
ว.3-2พตส	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 ในพยางค์ตายสระเสียงสั้น
ว.4-1พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 1 ในพยางค์เป็น
ว.4-2พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 2 ในพยางค์เป็น
ว.4-1พตย	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 1 ในพยางค์ตายสระเสียงยาว
ว.4-2พตย	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 2 ในพยางค์ตายสระเสียงยาว
ว.4พตส	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์ตายสระเสียงสั้น
ว.5 พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ในพยางค์เป็น
ว.5พตย	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ในพยางค์ตายสระเสียงยาว

ว.6-1พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 แบบที่ 1 ในพยางค์เป็น
ว.6-2พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 แบบที่ 2 ในพยางค์เป็น
ว.6-3พป	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 แบบที่ 3 ในพยางค์เป็น
ว.6พดส	หมายถึง	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ในพยางค์ตายสระเสียงสั้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการนำเอาเกณฑ์ทางวรรณยุกต์มาใช้เป็นเครื่องมือชี้บ่งชาติพันธุ์ของกลุ่มชนหลายกลุ่มซึ่งใช้ภาษากลาง (lingua franca) เดียวกัน
2. จากการศึกษาเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษากลางที่ใช้พูดโดยผู้พูดต่างชาตินั้น ทำให้ทราบถึงรูปแบบของการแปรเปลี่ยนทางภาษาที่เกิดขึ้นซึ่งการแปรเปลี่ยนดังกล่าวจะสามารถเป็นแนวทางในการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
3. ผลงานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการแปรเปลี่ยนทางภาษาในบริเวณที่มีการพูดหลายภาษาต่อไป

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ใน 5 หัวข้อ ดังนี้

- 2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยอีสาน
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรถิ่นไทย
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษากูย
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นตระกูลไท
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยอีสาน

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของภาษาไทยอีสาน

ภาษาไทยอีสาน (Thai-Isan) หรือภาษาที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า ภาษาลาว หมายถึง ภาษาที่ชนกลุ่มใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยใช้พูดติดต่อสื่อสารกัน ซึ่งจัดเป็นภาษาหนึ่งที่อยู่ในภาษาตระกูลไท (Tai) ในกลุ่มสาขาตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งประกอบด้วย ภาษาไทยในประเทศไทย ลาว ไทยน้อย ลื้อ ไทดำ เป็นต้น (Li, 1977) อีกทั้งยังเป็นภาษาตระกูลเดียวกันกับภาษาไทยอีกด้วย จารุวรรณ ธรรมวัตร และคณะ (2542) ได้กล่าวว่า ถ้อยคำในภาษาอีสานมีทั้งคำที่ร่วมเผ่าพันธุ์กับภาษาไทยกลางและภาษาไทถิ่นอื่นๆ เช่น ภาษาโซ้ย ภาษาไทดำ ภาษาพวน ภาษาลื้อ เป็นต้น แต่ภาษาอีสานแตกต่างจากภาษาไทยกลางที่ระดับเสียงสูงต่ำเป็นส่วนใหญ่และมีความต่างด้านเสียงสระและพยัญชนะเพียงเล็กน้อย

บราวน์ (Brown, 1965) กล่าวว่า ภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาวเป็นภาษาที่มีผู้พูดประมาณ 10 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ครอบคลุมอาณาบริเวณพื้นที่ใน 19 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร ขอนแก่น อุดรธานี นครพนม สกลนคร เลย อุบลราชธานี หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ นอกจากนี้ยังจัดได้ว่าเป็นภาษาที่มีผู้พูดส่วนใหญ่ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอีกด้วย อีกทั้งบราวน์ยังได้จัดแบ่งภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มหลวงพระบาง (Laung Prabang Group) ภาษากลุ่มนี้พูดกันในพื้นที่เมืองหลวงพระบางลงมาถึงบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงจรดเขตจังหวัดเลย และเพชรบูรณ์ของประเทศไทย ซึ่งมีภาษาถิ่นย่อยได้แก่ ภาษาลาวหลวงพระบาง ภาษาลาวแก่นท้าว ภาษาค่านซ้าย จังหวัดเลย และภาษาเลย

2. กลุ่มลาวเวียงจันทน์ (Vientiane Group) ภาษากลุ่มนี้พูดกันในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย รวมถึงบริเวณตอนกลางและตอนใต้ของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวด้วย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ

2.1 กลุ่มภาษาลาวเวียงจันทน์ ได้แก่ ภาษาลาวเวียงจันทน์ หล่มสัก คอนสวรรค์ ชัยภูมิ เป็นต้น

2.2 กลุ่มภาษาหนองคาย ในจังหวัดหนองคาย

2.3 กลุ่มภาษาลาวใต้ ได้แก่ ภาษาลาวร้อยเอ็ด อุบลราชธานี บัวใหญ่ ขอนแก่น อุดรธานี และศรีสะเกษ เป็นต้น

3. กลุ่มญ้อ (Yo Group) ภาษาของกลุ่มนี้พูดกันในบริเวณรอบตัวเมืองจังหวัดสกลนครและจังหวัดนครพนม

สำหรับเรื่องเดช ปิ่นเชื่อนจิตย์ (2531) ได้จัดแบ่งภาษาไทยอีสานเป็น 3 สำเนียงเช่นกัน คือ สำเนียงหลวงพระบาง สำเนียงเวียงจันทน์ และสำเนียงอีสาน ในขณะที่จารุวรรณ ธรรมวัตร และคณะ (2542) จำแนกสำเนียงภาษาอีสานแบ่งออกเป็น 2 สาย คือ พวกหนึ่งเป็นสายหลวงพระบาง ซำเหนือ ย้อ¹ ผู้ไทและพวน ซึ่งเรียกว่า ลาวเหนือ ส่วนอีกพวกหนึ่ง คือ ลาวเวียงจันทน์ จำปาศักดิ์ ที่เรียกว่า ลาวกลางและลาวใต้

จากการจัดแบ่งภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาวของนักภาษาศาสตร์ แสดงให้เห็นว่า นักภาษาดังกล่าวได้จัดแบ่งภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาว โดยรวมถึงภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาวที่พูดในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และภาษาลาวที่พูดในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอีกด้วย เนื่องจากว่าภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาวที่พูดในประเทศไทยกับภาษาลาวที่พูดในประเทศไทยสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้นจัดอยู่ในกลุ่ม

¹ คำว่า “ย้อ” ในงานของจารุวรรณ ธรรมวัตร และคณะ (2542) และคำว่า “ญ้อ” ในงานของบราวน์ (Brown, 1965) นั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคำเรียกภาษาของกลุ่มชนเดียวกัน ซึ่งพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2541) ได้กล่าวว่า ในงานที่ศึกษาภาษาญ้อบางงานใช้คำว่า “ย้อ” ซึ่งเมื่อสะกดเป็นภาษาอังกฤษ คือ “Yo” และเท่าที่ปรากฏยังไม่มีผู้ใดกล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “ญ้อ” และ “ย้อ” เป็นคำเรียกชื่อคนละกลุ่มชนกัน แต่ที่พบในเอกสารต่างๆจะมีการใช้ทั้งสองคำแทนกันได้

ตระกูลเดียวกัน และทั้ง 2 ภาษานั้นมีความคล้ายคลึงกันมาก สำหรับในการศึกษาครั้งนี้คำว่า “ภาษาไทยอีสาน” หรือ “ภาษาลาว” นั้นหมายถึง ภาษาไทยอีสานหรือภาษาลาวที่ใช้พูดในบริเวณทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

2.1.2 ระบบเสียงของภาษาไทยอีสาน

จารุวรรณ ธรรมวัตร และคณะ (2542) กัลยา ดิงศภัติย์ (2542) เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขัตติย์ (2531) และ ช่อนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ (2517) กล่าวถึงระบบเสียงภาษาไทยอีสานซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ระบบเสียงภาษาไทยอีสานนั้นมีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะอยู่ระหว่าง 20-21 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสมมี 2-3 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4-7 หน่วยเสียง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระบบเสียงพยัญชนะ กัลยา ดิงศภัติย์ (2542) กล่าวว่า ภาษาไทยอีสานมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งสิ้น 20 หน่วยเสียง และทุกหน่วยเสียงสามารถเกิดในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1
ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาไทยอีสาน

ฐานที่เกิด ลักษณะการเปล่งเสียง	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
อโฆษะ-สถิล-กัก	p	t	c	k	ʔ
อโฆษะ-ชนิด-กัก	p ^h	t ^h		k ^h	
โฆษะ-กัก	b	d			
โฆษะ-นาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
อโฆษะ-เสียดแทรก	f	s			h
โฆษะ-ข้างลิ้น		l			
โฆษะ-เปิด	w		j		

(ดัดแปลงจากกัลยา ดิงศภัติย์, 2542 น.484)

ในขณะที่พยัญชนะท้ายมีเพียง 9 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/ และพบว่าในภาษาไทยอีสานไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ

2. ระบบเสียงสระ ในภาษาไทยอีสานมีหน่วยเสียงสระเดี่ยวทั้งหมด 18 หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็น สระเสียงสั้น 9 เสียง และสระเสียงยาว 9 เสียง ดังแสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2
ระบบเสียงสระในภาษาไทยอีสาน

ส่วนของลิ้น ระดับลิ้น	หน้า		กลาง		หลัง	
สูง	i	ii	ɯ	ɯɯ	u	uu
กลาง	e	ee	ɤ	ɤɤ	o	oo
ต่ำ	ɛ	ɛɛ	a	aa	ɔ	ɔɔ

(ดัดแปลงจากกัลยา ดิงศภัติย์, 2542 น. 485)

และสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ /ia, au, wa/ บางท้องถิ่นจะไม่มีสระ /wa/ เช่น ภาษาไทยอีสานถิ่นภูเวียง เป็นต้น

3. ระบบวรรณยุกต์ จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ เช่น งานของบราวน์ (1965) ซึ่งได้ศึกษาระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นต่างๆ 60 ถิ่น รวมถึงการศึกษาระบบวรรณยุกต์ในภาษาลาวถิ่นต่างๆ ไว้ด้วย บราวน์ได้แยกให้เห็นทั้งความเหมือนและความต่างของลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ อีกทั้งยังแสดงถึงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาลาวถิ่นต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน งานของกัลยา ดิงศภัติย์ (2542) ที่ศึกษาลักษณะของภาษาไทยถิ่นซึ่งรวมถึงระบบเสียงภาษาไทยอีสานโดยกล่าวว่า ภาษาไทยอีสานมีเสียงวรรณยุกต์ 4-7 หน่วยเสียง งานของเรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2531) ที่ได้แสดงถึงระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานถิ่นขอนแก่น ในอำเภอเมือง พบว่า มีเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง งานวิจัยของวิรัช พิมพา (Wirat Pimpa, 1986) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานถิ่นขอนแก่น อำเภอพล พบว่ามีเสียงวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง นอกจากนี้ในงานของสุมนา ธารีเชียร (2531) พบว่า ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานถิ่นมหาสารคามมีเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง และจากการศึกษาเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวถิ่นต่างๆ ในงานวิจัยข้างต้นพบว่า ภาษาไทยอีสานมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์

อยู่ระหว่าง 5-7 หน่วยเสียงเป็นส่วนใหญ่ และลักษณะของการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานโดยภาพรวมนั้นมีลักษณะดังนี้คือ

1. เสียงวรรณยุกต์ในช่อง A มีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวใน 3 แบบใหญ่ ดังนี้

1.1 แบบ A1 - A23 - A4 ดังเช่น ระบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นขอนแก่น ภาษาถิ่นหนองคาย ภาษาถิ่นชัยภูมิ เป็นต้น

1.2 แบบ A1 - A234 ดังเช่น ระบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นเลย ภาษาถิ่นศรีสะเกษ ภาษาถิ่นท่าตูม เป็นต้น

1.3 แบบ A123 - A4 ดังเช่น ระบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น

2. เสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1 B2 B3 และ B4 เป็นเสียงเดียวกัน แต่อาจจะมีในบางภาษาถิ่นย่อยบางถิ่นที่มีการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง B1 B2 B3 และ B4 ซึ่งการแตกตัวมีลักษณะ คือ เป็นแบบ B123 - B4 เช่นในภาษาร้อยเอ็ด เป็นต้น

3. เสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 DL1 DL2 และ DL3 เป็นเสียงเดียวกัน ในขณะที่เสียงวรรณยุกต์ในช่อง C2 C3 C4 และ DL4 เป็นเสียงเดียวกัน ซึ่งการแตกตัวและการรวมตัวของวรรณยุกต์ในลักษณะนี้เรียกว่า “บันไดลาว”² นั่นเอง

4. เสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS มีการแตกตัวและการรวมตัวในลักษณะนี้ คือ เป็นแบบ DS123 - DS4

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.1

² คำว่า “บันไดลาว” คือ ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง C และ DL ที่เป็นแบบ C1-DL123 และ C234-DL4 ซึ่งถือว่าลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยอีสาน (กัลยา ดิงศรัทธี, 2542 น.485)

ภาพที่ 2.1

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

(คัดลอกจากภัสรา ดึงสิทธิ์, 2542 น.486)

สำหรับสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน³สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในแถว A มีลักษณะดังนี้

1.1 วรรณยุกต์ในช่อง A1 มักจะเป็นเสียงต่ำ-ระดับ-ขึ้นเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นภาษาลาวกลุ่มหลวงพระบาง เสียงวรรณยุกต์ในช่องนี้ก็จะเปลี่ยนระดับ-ตก-ขึ้น

1.2 วรรณยุกต์ในช่อง A2 จะแตกต่างไปตามลักษณะการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง A กล่าวคือ ถ้าในช่อง A มีการแตกตัวเป็นแบบ A1- A23 -A4 เสียงวรรณยุกต์ในช่องนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก, เสียงระดับ-ตกเล็กน้อย หรือเสียงระดับ-ขึ้นเล็กน้อย โดยขึ้นอยู่กับว่าเสียงนี้เป็นเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นใด, ถ้าในช่อง A มีการแตกตัวแบบ A123 - A4 เสียงวรรณยุกต์ในช่องนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงระดับ-ขึ้น ในขณะที่ถ้าช่อง A มีการแตกตัวแบบ A1-A234 เสียงวรรณยุกต์ในช่องนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงขึ้น-ตก

1.3 วรรณยุกต์ในช่อง A3 ก็จะมีสัทลักษณะเหมือนกับวรรณยุกต์ในช่อง A2

1.4 วรรณยุกต์ในช่อง A4 ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงสูง-ระดับ-ตก

2. สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในแถว B มักจะมีลักษณะเป็นเสียงระดับ คือ เป็นเสียงกลาง-ระดับ เป็นส่วนมาก

3. สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในแถว C มีลักษณะพิเศษที่ต่างจากแถวอื่นๆ คือ เสียง

³ เรื่องสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์จะกล่าวถึงอย่างละเอียดในบทที่ 4

วรรณยุกต์ในแถวนี้มักจะเป็นเสียงที่จบลงด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

3.1 วรรณยุกต์ในช่อง C1 มักจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ-เสียงกักที่เส้นเสียง

3.2 วรรณยุกต์ในช่อง C234 มักจะเป็นเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ-ตก-เสียงกักที่เส้นเสียง แต่ก็มีบางถิ่นที่เป็นเสียงระดับ-ขึ้นเล็กน้อย เช่นภาษาในถิ่นกลุ่มหลวงพระบาง

4. สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในแถว DL มีลักษณะดังต่อไปนี้

4.1 วรรณยุกต์ในช่อง DL123 มีสัทลักษณะเป็นเสียงต่ำ-ระดับซึ่งจะเหมือนกับเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1

4.2 วรรณยุกต์ในช่อง DL4 มีสัทลักษณะเป็นเสียงกลางระดับ-ตก-เสียงกักที่เส้นเสียงซึ่งจะเหมือนกับเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C234

5. สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในแถว DS มีลักษณะดังต่อไปนี้

5.1 วรรณยุกต์ในช่อง DS123 มักจะเป็นเสียงกลางขึ้น

5.2 วรรณยุกต์ในช่อง DS4 มักจะเป็นเสียงกลาง-ระดับมีเสียงตกเล็กน้อย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรถิ่นไทย

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของภาษาเขมรถิ่นไทย

ภาษาเขมรจัดเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic Language Family) ในกลุ่มมอญ-เขมร (Mon-Khmer Branch) เป็นภาษาที่ไม่มีระดับเสียงวรรณยุกต์เหมือนภาษาไทย แต่มีทำนองเสียงและลักษณะน้ำเสียง (register⁴) เป็นลักษณะสำคัญทางเสียงของภาษา ซึ่งประกอบ ผลงาม (2538) กล่าวว่า ภาษาเขมรถิ่นไทย หรือเขมรเหนือ เป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ (Tone) และไม่มีระบบเสียงหนัก-เบาของสระที่เรียกว่า “เรจิสเตอร์ (register)” ทำหน้าที่แบ่งแยกความหมายของคำ และธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (Theraphan L. Thongkaum 1988:319 อ้างใน ประพนธ์ จันทวิเทศ, 2532) กล่าวว่า ภาษาเขมรบางถิ่น เช่น ภาษาเขมรถิ่นสุรินทร์ และภาษาเขมรถิ่นศรีสะเกษ เป็นภาษาในตระกูลมอญ-เขมรที่ไม่มีลักษณะน้ำเสียง

⁴ ลักษณะน้ำเสียง (register) เป็นคำที่เฮนเดอร์สัน (Henderson , 1952 อ้างใน ประพนธ์ จันทวิเทศ, 2532) ได้คิดขึ้นเพื่อใช้อธิบายลักษณะความแตกต่างของน้ำเสียง (voice quality) ของพยางค์ ซึ่งทำให้ความหมายของแตกต่างกัน

สมอลลีย์ (Smalley, 1976) เรียกภาษาและประชากรที่พูดภาษาเขมรในประเทศไทยว่า “เขมรเหนือ (Northern Kmer)” เช่นเดียวกับ สุริยา รัตนกุล (2537) เรียกภาษาเขมรที่ใช้พูดในประเทศไทยว่า “ภาษาเขมรสูง” หรือ “ภาษาเขมรเหนือ” โดยให้เหตุผล 2 ประการ คือ 1) เป็นภาษาที่ใช้พูดในประเทศไทย และ 2) บริเวณที่ราบของประเทศไทยที่มีพวกเขมรเหนืออยู่เป็นลักษณะที่ราบสูง หรือ Table land อยู่สูงกว่าที่ราบในเขมร ซึ่งในสมัยโบราณมีการเปรียบเทียบว่า ประเทศเขมรอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศไทยถึง “เจ็ดชั่วลำตาล” ดังจะเห็นได้ชัดถ้าเราชะโงกลงไปจากปราสาทเขาพระวิหารจะเห็นประเทศเขมรอยู่ต่ำกว่า ดังนั้นจึงเรียกภาษาเขมรที่พูดในประเทศเขมรว่า “เขมรต่ำ” และเรียกภาษาเขมรที่พูดในประเทศไทยว่า “เขมรสูง” หรือ “เขมรเหนือ” อีกทั้งกล่าวว่า ภาษาเขมรเหนือใช้พูดกันในบริเวณจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ และมีอยู่บ้างเล็กน้อยในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดร้อยเอ็ด

ในขณะที่ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และอรวรรณ ภูอิสระกิจ (2539) ใช้คำว่า “ภาษาเขมรถิ่นไทย” สำหรับเรียกภาษาเขมรที่ใช้พูดในประเทศไทย โดยกล่าวว่า ภาษาเขมรถิ่นไทยพูดกันมากที่สุด ในเขตจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และมีการกระจายของกลุ่มคนที่พูดภาษาเขมรถิ่นไทยในเขตจังหวัดอื่นๆ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น จากการที่ในบริเวณตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกของประเทศไทยจำนวนประชากรมากกว่าล้านคน จึงทำให้บริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่มีการใช้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาไทย เป็นภาษาแม่แหล่งใหญ่ที่สุดของประเทศไทย

2.2.2 ระบบเสียงภาษาเขมรถิ่นไทย

กาญจนา นาคสกุล (2539) กล่าวว่า ภาษาเขมรถิ่นไทยมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นเดียว และพยัญชนะท้ายมีมากเท่าๆ กับภาษาไทย แต่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบและหน่วยเสียงสระมากกว่าในภาษาไทย นอกจากนี้ภาษาเขมรไม่ใช่ภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์แต่เป็นภาษาที่มีทำนองเสียง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงระดับขึ้นหรือลงของเสียงในแต่ละช่วงของคำพูด และมีการลงน้ำหนักคำ

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และอรวรรณ ภูอิสระกิจ (2539) ได้เสนอระบบเสียงของภาษาเขมรถิ่นไทยโดยยึดเอาระบบเสียงของภาษาเขมรถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นตัวแทนของระบบเสียงภาษาเขมรถิ่นไทย ด้วยเหตุผลที่ว่า ภาษาเขมรถิ่นนี้เป็นภาษาถิ่นที่มีผู้พูดจำนวนมาก เป็นที่ยอมรับของผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยท้องถิ่นอื่นๆ และอาจจัดเป็นภาษามาตรฐานของภาษาเขมร

ถิ่นไทย รวมทั้งกล่าวว่าภาษาเขมรเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ แต่มีระบบเสียงพยัญชนะและสระที่ค่อนข้างซับซ้อน คือ มีหน่วยเสียงพยัญชนะและสระจำนวนมาก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระบบเสียงพยัญชนะ ภาษาเขมรมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งสิ้น 22 หน่วยเสียง และทุกหน่วยเสียงสามารถเกิดในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ ดังแสดงในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3
ระบบเสียงพยัญชนะในภาษาเขมรถิ่นไทย

ฐานที่เกิด ลักษณะการเปล่งเสียง	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
อโฆษะ-สติด-กัก	p	t	c	k	ʔ
อโฆษะ-ชนิด-กัก	p ^h	t ^h	c ^h	k ^h	
โฆษะ-กัก	b	d			
โฆษะ-นาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
อโฆษะ-เสียดแทรก	f ^s	s			h
โฆษะ-ร่ว		r			
โฆษะ-ข้างลิ้น		l			
โฆษะ-เปิด	w		j		

(ดัดแปลงจากสุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2541 น.23)

พยัญชนะควบกล้ำในตำแหน่งต้นพยางค์ ได้แก่ /pl, pr, tr, tl, kl, kr, p^hr, p^hl, br, bl/ สำหรับพยัญชนะท้ายมีทั้งหมด 12 หน่วยเสียง คือ /p, t, c, k, ʔ, h, m, n, ɲ, ŋ, w, r, l, j/

2. ระบบเสียงสระ ในภาษาเขมรมีหน่วยเสียงสระมากถึง 34 หน่วยเสียง ดังนี้

2.1 สระเดี่ยวในภาษาเขมรมีทั้งสิ้น 28 หน่วยเสียง คือ สระเดี่ยวเสียงสั้นและสระเดี่ยวเสียงยาว 14 คู่ ดังในตารางที่ 2.4

⁵ จะพบเฉพาะคำยืมในภาษาอื่นเท่านั้น

ตารางที่ 2.4
ระบบเสียงสระในภาษาเขมรถิ่นไทย

ส่วนของลิ้น ระดับของลิ้น	หน้า		กลาง		หลัง	
สูง	i	i:	ɯ	ɯ:	u	u:
กึ่ง-สูง	ɪ	ɪ:	ʏ	ʏ:	ʊ	ʊ:
กลาง	e	e:	ə	ə:	o	o:
กึ่ง-ต่ำ	æ	æ:	ʌ	ʌ:	ɔ	ɔ:
ต่ำ			a	a:	ɑ	ɑ:

(ดัดแปลงจากสุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2541 น.34)

2.2 สระประสม 6 หน่วยเสียง ดังนี้ /ia, i:a, ɯa, ɯ:a, ua, u:a/

3. ทำนองเสียง (intonation) ประกอบ ผลงาม (2538:8) กล่าวว่า ภาษาเขมรถิ่นไทยมี ทำนองเสียง 2 ระดับ คือ ระดับเสียงกลางระดับ-ตก ใช้กับรูปประโยคบอกเล่า-ชักชวน และระดับเสียงสูง-ขึ้น เกิดกับรูปประโยคคำถาม

ในขณะที่ประพนธ์ จันทวิเทศ (2532) แบ่งทำนองเสียงในภาษาเขมรได้เป็น 3 แบบ คือ

1. ทำนองเสียงต่ำตอนท้าย เกิดกับรูปประโยคบอกเล่า-ชักชวน
2. ทำนองเสียงขึ้นตอนท้าย เกิดกับรูปประโยคคำถาม
3. ทำนองเสียงขึ้นและตกตอนท้าย เกิดกับรูปประโยคคำสั่ง

4. การเน้นเสียง (stress) ประพนธ์ จันทวิเทศ (2532) กล่าวว่า คำในภาษาเขมร ส่วนมากเป็นคำพยางค์เดียว เมื่อเรียงอยู่ในคำพูดทั่วไป คำพยางค์เดียวมักจะลงเสียงหนัก คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำเหล่านี้มักจะลงเสียงหนักทั้ง 2 พยางค์ สำหรับคำ 2 พยางค์ที่ไม่ใช่คำประสม พยางค์ที่ 2 จะได้รับการลงเสียงหนัก ในขณะที่พยางค์แรกจะมีเสียงเบาและอาจมีการลดเสียงของพยางค์

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษากูย

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของภาษากูย

ประเสริฐ ศรีวิเศษ (2521), เอกวิทย์ จิโนวัฒน์ (2525) และไพลิน ยันตรีสิงห์ (Pailin Yantreesingh, 1980) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของคน “กูย” ซึ่งสามารถสรุปโดยสังเขปดังนี้

“กูย” เป็นชื่อที่คนกูยโดยทั่วไปเรียกตนเอง ซึ่งมีความหมายว่า “คน” บางท้องถิ่นออกเสียงเพี้ยนเป็น กวย โกย หรือกูย เป็นต้น แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้จะใช้คำว่า “กูย” สำหรับคำว่า “ส่วย” นั้นเป็นคำที่คนไทยใช้เรียกคนกูย เนื่องจากมีประวัติว่า ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คนกูยต้องจัดส่งส่วยซึ่งส่วนใหญ่เป็นของป่าที่ตนหามาได้ ให้แก่ทางกรุงรัตนโกสินทร์เป็นประจำทุกปี ดังนั้นคนไทยจึงเรียกคนที่มาส่งส่วยว่า “ส่วย” และคำๆ นี้เองต่อมาได้กลายเป็นชื่อเรียกคนกูยอีกชื่อหนึ่ง

ภูมิลำเนาเดิมของคนกูยอยู่ที่แขวงอัตตะปือ จำปาศักดิ์ และสาร์วันในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อมาเกิดการอพยพข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาอยู่ในประเทศไทย บริเวณจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ตลอดจนลงไปจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี และมีอยู่เป็นส่วนน้อยในแถบจังหวัดมหาสารคามกับจังหวัดนครราชสีมา

ภาษากูย (Kui) เป็นภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลออสโตรเอเชียติกเช่นเดียวกับภาษาเขมรถิ่นไทย แต่จัดอยู่ในสาขากะตูก (Katuic branch) สุริยา รัตนกุล (2537) และประเสริฐ ศรีวิเศษ (2521) กล่าวว่าภาษากูยเป็นภาษาที่ไม่มีระดับเสียงวรรณยุกต์เหมือนภาษาไทย แต่มีทำนองเสียงและลักษณะน้ำเสียง (register) เป็นลักษณะสำคัญทางเสียงของภาษา โดยเฉพาะลักษณะน้ำเสียงในพยางค์ของภาษากูยนั้นมีความสำคัญมาก เพราะทำให้ความหมายของคำแตกต่างกันเช่นเดียวกับภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกส่วนใหญ่

นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่จัดแบ่งภาษากูยออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มกูย-กูย และกลุ่มกวยกวย หรือกลุ่มกวยและกลุ่มกวย ดังเช่น สมทรง บุรุษพัฒน์ (2538) จัดแบ่งภาษากูยโดยใช้เกณฑ์ทางด้านระบบเสียงออกเป็น 2 กลุ่มคือ ภาษากูยและภาษากวย และมี 3 กลุ่มเล็กๆ ที่มีการพูดแตกต่างกันออกไป คือ กลุ่มกวยเขอ กลุ่มกวยไม และกลุ่มกวยปรีอใหญ่ ในขณะที่วรรณาทิพนธ์ (2537) แบ่งภาษากูยในประเทศไทยโดยใช้ความสัมพันธ์กันของชุดเสียงสระที่แตกต่างกันเป็น 2 ชุดในภาษากูยถิ่นต่างๆ และความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดเป็นปฏิกฎกัน ทำให้สามารถแบ่งภาษากูยออกเป็น 2 ถิ่นใหญ่ๆ คือ ภาษากูยถิ่นกูย หรือที่เรียกว่า กูย-กูย และภาษากูยถิ่นกวย หรือที่เรียกว่า กูย-กวย ซึ่งการแบ่งดังกล่าวเหมือนกับของปรีชา สุขเกษม (Preecha Sukgasame, 1988) ส่วนจอห์นสัน

(Johnston, 1976) แบ่งภาษากูยออกเป็น 2 ภาษาย่อย คือ ภาษากูย-กูย (Kuy-kuy) และภาษากูย-อิมลอ (Kuy-Mla) โดยใช้การออกเสียงที่แตกต่างกันเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

จากการจัดแบ่งภาษากูยของนักภาษาศาสตร์สามารถสรุปได้ว่า นักภาษาแบ่งภาษากูยออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกัน เช่น เกณฑ์ทางด้านระบบเสียง (สมทรงบุรุษพัฒน์, 2538), ใช้ความสัมพันธ์กันของชุดเสียงสระที่แตกต่างกัน (วรรณ เทียนมี, 2537)

2.3.2 ระบบเสียงภาษากูย

1. ระบบเสียงพยัญชนะ วรรณ เทียนมี (2537) กล่าวว่า จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะของภาษากูยในแต่ละถิ่นมีจำนวนไม่เท่ากัน แต่จะมีจำนวนอยู่ระหว่าง 21-23 หน่วยเสียง กล่าวคือ บางถิ่นอาจจะมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง เช่น ถิ่นกูย-กวย จังหวัดสุพรรณบุรี แต่ถิ่นกูย-กวย ที่บ้านว่น ตำบลบุเกรง อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์มี 22 หน่วยเสียง ในขณะที่บ้านสังแก ตำบลเตล อำเภอสี่ขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ มี 23 หน่วยเสียง และทุกหน่วยเสียงสามารถเกิดในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ ดังปรากฏในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5
ระบบเสียงพยัญชนะในภาษากูย

ฐานที่เกิด ลักษณะการเปล่งเสียง	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
อโฆษะ-สติด-กัก	p	t	c	k	ʔ
อโฆษะ-ชนิด-กัก	p ^h	t ^h	c ^h	k ^h	
โฆษะ-กัก	b	d	dʒ ⁶		
นาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
เสียดแทรก	f ⁶	s			h
ร้ว		r			
ข้างลิ้น		l			
เปิด	w		j		

(ดัดแปลงจากวรรณาทิพนธ์, 2537)

พยัญชนะควบกล้ำด้านพยางค์ได้แก่ /pl, pr, tr, t^hr, kl, kr, p^hr, p^hl/
 ในขณะที่พยัญชนะท้ายมีทั้งหมด 14 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, c, m, n, ɲ, ŋ, h, r, l, j, w/
 2. ระบบเสียงสระ ในภาษากูยมีทั้งสระเดี่ยวเสียงสั้น สระเดี่ยวเสียงยาว และสระประสม
 ดังนี้

2.1 สระเดี่ยวในภาษากูยมีทั้งสิ้น 22 หน่วยเสียง คือ สระเดี่ยวเสียงสั้นและสระเดี่ยว
 เสียงยาว 11 คู่ ดังในตารางที่ 2.6

⁶ หน่วยเสียงนี้อาจจะไม่ปรากฏในภาษากูยบางถิ่น เช่น ถิ่นกูย-กวย จังหวัดสุพรรณบุรี
 จะไม่ปรากฏหน่วยเสียง /dʒ/ และ /f/ เป็นต้น

ตารางที่ 2.6
ระบบเสียงสระในภาษาไทย

ส่วนของลิ้น ระดับของลิ้น	หน้า		กลาง		หลัง	
สูง	i	ii	ɯ	ɯɯ	u	uu
กึ่ง-สูง	e	ee	ɤ	ɤɤ	o	oo
กึ่ง-ต่ำ	æ	ææ	ʌ	ʌʌ	ɔ	ɔɔ
ต่ำ	a	aa			ɑ	ɑɑ

(ดัดแปลงจากวรรณ เทียนมี, 2537)

2.2 สระประสม เป็นสระประสมสองเสียงซึ่งมี 2 หน่วยเสียง ดังนี้ /α, uα/

3. ลักษณะน้ำเสียง (register) ประเสริฐ ศรีวิเศษ (2521) กล่าวว่า ภาษาไทยมีลักษณะน้ำเสียง 2 ลักษณะคือ

3.1 ลักษณะน้ำเสียงที่ 1 คือ ลักษณะน้ำเสียงปกติ (normal voice) ซึ่งเกิดกับพยางค์ที่มีสระเป็นเสียงก้อง (voiced) แบบธรรมดา

3.2 ลักษณะน้ำเสียงที่ 2 คือ ลักษณะน้ำเสียงก้อง-มีลม (breathy voice) ซึ่งเกิดกับพยางค์ที่มีสระเป็นเสียงก้อง-มีลม (breathy)

4. การเน้นเสียง (stress) คำในภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียวและคำสองพยางค์ ซึ่งในการออกเสียงคำสองพยางค์นั้นจะลงเสียงหนักที่พยางค์ที่สอง และมีผลทำให้พยางค์แรกซึ่งไม่ได้รับการเน้นเสียงสั้นลงมาก

5. ทำนองเสียง (intonation) ในภาษาไทยสามารถสรุปลักษณะทำนองเสียงได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

5.1 ประโยคบอกเล่าและประโยคคำถามที่มีคำว่า ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม ไหน ฯลฯ ลงท้ายทำนองเสียงค่อนข้างเป็นเสียงระดับกลางๆ หรือเลื่อนลงเล็กน้อย

5.2 ประโยคคำถามแบบตอบรับหรือปฏิเสธ การชักชวน การแสดงความสงสัยหรือการขำเพื่อความแน่ใจ มักใช้ทำนองเสียงสูงหรือ สูง-ขึ้น

นอกจากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้วยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียงภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้ งานการศึกษาของไพลิน ยันตรีสิงห์ (1980) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยที่บ้านหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี กับภาษาไทยที่บ้าน สังกะ คำบลแดล อำเภอ

ศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความผันแปรตามท้องถิ่นของภาษาในตระกูลเดียวกัน และแสดงเสียงปฏิกิริยาที่มีอยู่ในภาษาทั้งสอง โดยพบว่าระบบเสียงของภาษากวยที่จังหวัดสุพรรณบุรีและระบบเสียงของภาษาญ้อที่จังหวัดสุรินทร์นั้นมีความแตกต่างกันน้อยมาก ทางด้านคำศัพท์ที่ใช้ก็ไม่แตกต่างกันเท่าไร

งานการศึกษาของปรีชา สุขเกษม (1988) เรื่อง “Phonological Interference Between Kuay and Northeastern Thai in Surin” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างระหว่างระบบเสียงภาษาไทยอีสานซึ่งใช้พูดที่บ้านหนองกับและระบบเสียงภาษากวยซึ่งใช้พูดที่บ้านลำโรง อีกทั้งเพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่เกิดการเพี้ยนเสียง เมื่อคนกวยที่บ้านลำโรงพูดภาษาไทยอีสานบ้านหนองกับ และเมื่อคนไทยอีสานบ้านหนองกับพูดภาษากวยบ้านลำโรง โดยที่ทั้งสองหมู่บ้านนี้อยู่ในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษาพบว่า ระบบเสียงภาษาไทยอีสานซึ่งใช้พูดที่บ้านหนองกับ และระบบเสียงภาษากวยซึ่งใช้พูดที่บ้านลำโรงนั้นส่วนใหญ่มีลักษณะที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดการแทรกแซงทางเสียงขึ้นเมื่อคนกวยที่บ้านลำโรงพูดภาษาไทยอีสานบ้านหนองกับ และเมื่อคนไทยอีสานที่บ้านหนองกับพูดภาษากวยบ้านลำโรง ซึ่งระดับของการแทรกแซงทางภาษาที่เกิดขึ้นนั้นพบว่า ในผู้พูดแต่ละคนมีระดับของการแทรกแซงที่ไม่เท่ากัน หรือแม้กระทั่งในผู้พูดคนเดียวระดับของการแทรกแซงทางภาษาก็แตกต่างกันเมื่อพูดในสถานการณ์ที่ต่างกันด้วย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นตระกูลไท

การศึกษาระบบเสียงวรรณยุกต์และวิวัฒนาการของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นตระกูลไทนั้นเป็นงานการศึกษาเริ่มแรกของการศึกษาภาษาถิ่นตระกูลไท ซึ่ง ฟิง กวย ลี (Li, 1977) ใช้วิธีการเปรียบเทียบภาษาเชิงประวัติสืบสร้างภาษาไทยดั้งเดิมในการศึกษา โดยเก็บข้อมูลด้วยรายการคำจำนวนมากแล้วหาคำร่วมเชื้อสายในภาษาตระกูลไทมาเปรียบเทียบกันเพื่อหาเสียงปฏิกิริยาของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ลี ได้สืบสร้างเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยดั้งเดิม 4 เสียงคือ A B C และ D เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 4 นี้สามารถแยกเป็น 2 กลุ่มตามลักษณะโครงสร้างพยางค์คือ กลุ่มแรก ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์ A B และ C ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้เกิดในโครงสร้างพยางค์เป็น สำหรับกลุ่มที่ 2 คือ เสียงวรรณยุกต์ D จะเกิดกับโครงสร้างพยางค์ตาย และวรรณยุกต์เสียง D นั้นยังสามารถแยกเป็น 2 กลุ่มย่อยตามความสั้นยาวของเสียงสระ คือ เสียงวรรณยุกต์ DS เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับคำพยางค์ตายที่มีสระเสียงสั้น และเสียงวรรณยุกต์ DL ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับพยางค์ตายสระเสียงยาว วิลเลียม เจ เก็ดนีย์ (Gedney, 1972) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดแบ่งภาษาถิ่นตระกูลไทต่อ

จากลิ และได้สร้างเครื่องมือทดสอบเสียงวรรณยุกต์ โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิมกับเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม กล่าวคือ แบ่งพยัญชนะต้นของภาษาไทยดั้งเดิมตาม สัทลักษณะของเสียงพยัญชนะที่มีอิทธิพลต่อการแตกตัวของระบบเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมออกเป็น 4 กลุ่ม แล้วสร้างตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นทั้ง 4 กลุ่มกับเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม A B C และ D ซึ่งเครื่องมือช่วยวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นตระกูลไทดังกล่าวมีชื่อเรียกว่า “กล่องวรรณยุกต์” (tone box) ในการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไท ผู้วิจัยก็จะบรรจุคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นคำพยางค์เดียวลงไปในกลุ่มวรรณยุกต์ การศึกษาวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นตระกูลไทโดยใช้กล่องวรรณยุกต์เป็นเครื่องมือช่วยในการศึกษานั้น ทำให้ผู้วิจัยศึกษาเสียงวรรณยุกต์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น ซึ่งงานการศึกษาวรรณยุกต์ภาษาถิ่นตระกูลไทส่วนมากจึงนิยมใช้กล่องวรรณยุกต์ โดยที่อาจจะมีการปรับเปลี่ยนจำนวนคำให้มากขึ้นตามความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของงานชิ้นนั้นๆ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลก็ใช้วิธีการฟัง แล้วเสนอผลสัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยอักษรวรรณยุกต์ (tone letters) เช่น ในงานของสุริดา โกบประยูร (2529) และงานของ ortsy เจือจันอัด (2530) เป็นต้น

สำหรับการศึกษาวรรณยุกต์ในระยะต่อมา นอกจากจะศึกษาวรรณยุกต์โดยใช้ข้อมูลที่เป็นคำพยางค์เดี่ยว และใช้กล่องวรรณยุกต์เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการฟังแล้วยังมีวิธีการศึกษาวรรณยุกต์ด้วยวิธีการใหม่ คือ ใช้รายการชุดเทียบเสียง (minimal set) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์วรรณยุกต์ กล่าวคือ เป็นการศึกษาวรรณยุกต์ด้วยการพัฒนารายการคำของเก็ดนีย์ (Gedney, 1972) มาใช้รายการชุดเทียบเสียง (minimal set) แทนเนื่องจากรายการชุดเทียบเสียงเป็นชุดรายการที่ไม่มีอิทธิพลของพยัญชนะต้นและสระที่แตกต่างกัน คือ เป็นชุดคำที่มีพยัญชนะและสระเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมากที่สุดอันประกอบด้วยชุดพยางค์เป็น ได้แก่ คา ข่า ข้า คำ ขา และชุดพยางค์ตาย ได้แก่ ขาด คาค ขัด คัด ดังปรากฏในงานวิจัยของกัลยา ดิงสภักดิ์ (Kalaya Tingsabadh, 1980) เรื่อง “วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรี : การศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ในคำกับวรรณยุกต์ในถ้อยคำต่อเนื่อง” นอกจากนี้ในงานเรื่องนี้ยังเสนอถึงวิธีการศึกษาวรรณยุกต์อีกหนึ่งวิธี คือ ศึกษาวรรณยุกต์ในคำสองพยางค์และวรรณยุกต์ที่ปรากฏในคำพูดแบบต่อเนื่อง เนื่องจากผู้วิจัยมีแนวคิดว่า เมื่อสถานการณ์จริงของการใช้ภาษาของมนุษย์นั้นอยู่ในลักษณะคำพูดแบบต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะอยู่ในวงสนทนาต่างๆ เช่น การสนทนา การอ่าน หรือการเล่าเรื่อง ดังนั้นการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาก็น่าจะเป็นการศึกษาจากบริบทที่เป็นการพูดต่อเนื่อง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางกลศาสตร์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์คลื่นเสียง ซึ่งผลการวิเคราะห์จะช่วยยืนยันถึงความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการฟังของผู้วิจัย แล้วเสนอผลด้วยกราฟเส้นแสดงสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ และในงานวิจัยในระยะหลังนี้มีการใช้

รายการชุดเทียบเคียงในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์หาค่าเสี่ยงเป็นจำนวนค่อนข้างมาก เช่น ปิณัยชนิด บัณฑิตกุล (2536) คารณี กฤษณะพันธ์ (2538) และ พินรัตน์ อัครวัฒนากุล (2541) เป็นต้น

จากการศึกษาวิธีการศึกษาวรรณยุกต์ตั้งแต่ระยะเริ่มแรกจนถึงปัจจุบันพบว่า วิธีการที่ใช้ในการศึกษาวรรณยุกต์นั้นมีวิธีการที่หลากหลายและพัฒนามากขึ้นตามลำดับ กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่มีการใช้รายการคำที่ได้แนวคิดจากแก่นี่ซึ่งเป็นคำพยางค์เดียว จนพัฒนาไปสู่การใช้คำชุดเทียบเคียง การใช้คำสองพยางค์ คำหลายพยางค์ วลี และประโยค ซึ่งนอกจากจะศึกษาจากการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำแล้วยังได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบต่อเนื่องด้วย โดยเก็บข้อมูลจากการสนทนาของผู้บอกภาษาในสถานการณ์จริง ในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ แต่วิธีการที่จะนำมาใช้ในการศึกษาในแต่ละงานนั้นก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้นๆ ว่าผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เช่นไร

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา (Language contact)

เมื่อคนที่มีมาจากต่างชาติต่างภาษากันต้องมาติดต่อสื่อสารกัน ก็ย่อมจะก่อให้เกิดการส่งอิทธิพลต่อกันระหว่างพฤติกรรมการพูดของมนุษย์ขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางภาษาที่เรียกว่า การสัมผัสภาษา (language contact) ขึ้น ซึ่งการสัมผัสทางภาษานี้เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาขึ้นนั่นเอง การศึกษาการสัมผัสภาษานั้นจะเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นผลมาจากการสัมผัสระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ปรากฏการณ์เหล่านี้ได้แก่ ภาวะหลายภาษา การแทรกแซง การยืม และการสลับภาษา เป็นต้น

ไวไรช์ (Weinrich, 1953) ได้กล่าวว่า การสัมผัสทางภาษาจะเกิดขึ้นได้ก็เนื่องจากว่าบุคคลคนเดียวกันใช้ภาษา 2 ภาษา หรือ มากกว่า 2 ภาษาสลับไปมาในการติดต่อสื่อสาร หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การสัมผัสภาษาจะเกิดในตัวผู้พูดภาษานั้นเอง ไวไรช์เรียกภาวะที่มีการใช้สองภาษาสลับไปมาว่า ภาวะสองภาษา (bilingualism) สำหรับบุคคลที่รู้ 2 ภาษานั้นเรียกว่า “ผู้พูดทวิภาษา” (bilingual) ในขณะที่เลฮิสเต (Lehiste, 1988) ได้อธิบายคำว่า “การสัมผัสภาษา” ไว้ว่า “การสัมผัสภาษาจะเกิดขึ้นระหว่างผู้พูดที่พูดต่างภาษากันมาติดต่อสื่อสารกัน โดยเรียกผู้พูดที่ใช้ภาษาในลักษณะนี้ว่า “ผู้พูดทวิภาษา” (biligual)

จากความหมายของการสัมผัสภาษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การสัมผัสภาษา คือ การที่บุคคลคนหนึ่งสามารถใช้ภาษา 2 ภาษาหรือมากกว่าในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งบุคคลนั้นจะต้องมีความเข้าใจและสามารถใช้ภาษาสลับเปลี่ยนไปมา และเรียกภาวะที่มีการใช้ 2 ภาษานี้ว่า ภาวะสองภาษา ส่วนบุคคลที่รู้ 2 ภาษาและสามารถใช้ภาษาทั้ง 2 ภาษาได้นั้นเรียกว่า บุคคลทวิภาษา

เมื่อมีการสัมผัสภาษาเกิดขึ้นนั้น ผลที่ตามมาก็คือ ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบปกติ กล่าวคือ ภาษาหนึ่งมีอิทธิพลกับอีกภาษาหนึ่ง ดังเช่น เมื่อมีการติดต่อระหว่างบุคคลที่พูดต่างภาษากันก็ย่อมจะเกิดการส่งอิทธิพลต่อกันระหว่างพฤติกรรมการพูดของมนุษย์ นั่นคือ อาจจะมีการถ่ายโยงลักษณะของภาษาหนึ่งไปใช้กับอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาเกิดขึ้น และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากการแทรกแซงทางภาษา (interference) ซึ่งอาจเกิดได้ในทุกระดับของภาษาไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงเสียง (phonic interference) การแทรกแซงทางคำศัพท์ (lexical interference) การแทรกแซงทางไวยากรณ์ (grammatical interference) เป็นต้น ไวไรค์ (1953) กล่าวว่า ถ้าความแตกต่างระหว่างระบบของภาษามีมากเท่าไร ขอบเขตที่เป็นไปได้ของการแทรกแซงทางภาษาก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น แต่กลไกการแทรกแซงทางภาษาจะเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นการมีอิทธิพลต่อกันระหว่างภาษาใดก็ตาม ส่วนเฮเกน (Haugen, 1964) ได้กล่าวว่า การแทรกแซงทางภาษา คือ การยืมลักษณะทางภาษาจากภาษาหนึ่งไปใช้กับอีกภาษาหนึ่งก็จะทำให้เกิดการซ้อนกันของ 2 ภาษา เนื่องจากการยิมนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎทางเสียงของทั้ง 2 ภาษา

สำหรับปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดจากการสัมผัสภาษาอีก 2 ปรากฏการณ์ คือ การสลับภาษา (code switching) และการยืม (borrowing) การสลับภาษานั้นหมายถึง การที่ผู้พูดใช้ภาษา 2 ภาษาหรือมากกว่าสลับกันไปมา และเป็นการสลับภาษาในระดับวลีขึ้นไป (Romaine, 1994) ส่วนการยิมนั้น หมายถึง การที่ผู้พูดยืมลักษณะทางภาษาจากภาษาหนึ่งไปใช้กับอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งการยิมนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของภาษาที่เกิดการสัมผัส แต่การยืมส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในการยืมระดับคำ (Weinrich, 1953)

จากแนวคิดในเรื่องของการสัมผัสภาษาข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานว่า การสัมผัสทางภาษาระหว่าง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ คนลาว คนเขมร และคนกูย ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษนั้นอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานซึ่งใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อผู้พูดที่เป็นคนเขมร และคนกูยซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษาพูดภาษาไทยอีสาน ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานน่าจะแตกต่างแปรเปลี่ยนไปจากระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสานซึ่งเป็นเจ้าของภาษา

เมื่อมีการสัมผัสภาษาเกิดขึ้นนั้น ผลที่ตามมาก็คือ ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบปกติ กล่าวคือ ภาษาหนึ่งมีอิทธิพลกับอีกภาษาหนึ่ง ดังเช่น เมื่อมีการติดต่อระหว่างบุคคลที่พูดต่างภาษากันก็ย่อมจะเกิดการส่งอิทธิพลต่อกันระหว่างพฤติกรรมการพูดของมนุษย์ นั่นคือ อาจจะมีการถ่ายโยงลักษณะของภาษาหนึ่งไปใช้กับอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาเกิดขึ้น และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากการแทรกแซงทางภาษา (interference) ซึ่งอาจจะเกิดได้ในทุกระดับของภาษาไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงเสียง (phonic interference) การแทรกแซงทางคำศัพท์ (lexical interference) การแทรกแซงทางไวยากรณ์ (grammatical interference) เป็นต้น ไวไรค์ (1953) กล่าวว่า ถ้าความแตกต่างระหว่างระบบของภาษามีมากเท่าไร ขอบเขตที่เป็นไปได้ของการแทรกแซงทางภาษาก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น แต่กลไกการแทรกแซงทางภาษาจะเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นการมีอิทธิพลต่อกันระหว่างภาษาใดก็ตาม ส่วนเฮเกน (Haugen, 1964) ได้กล่าวว่า การแทรกแซงทางภาษา คือ การยืมลักษณะทางภาษาจากภาษาหนึ่งไปใช้กับอีกภาษาหนึ่งก็จะทำให้เกิดการซ้อนกันของ 2 ภาษา เนื่องจากการยิมนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎทางเสียงของทั้ง 2 ภาษา

สำหรับปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดจากการสัมผัสภาษาอีก 2 ปรากฏการณ์ คือ การสลับภาษา (code switching) และการยืม (borrowing) การสลับภาษานั้นหมายถึง การที่ผู้พูดใช้ภาษา 2 ภาษาหรือมากกว่าสลับกันไปมา และเป็นการสลับภาษาในระดับวลีขึ้นไป (Romaine, 1994) ส่วนการยิมนั้น หมายถึง การที่ผู้พูดยืมลักษณะทางภาษาจากภาษาหนึ่งไปใช้กับอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งการยิมนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของภาษาที่เกิดการสัมผัส แต่การยืมส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในการยืมระดับคำ (Weinrich, 1953)

จากแนวคิดในเรื่องของการสัมผัสภาษาข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานว่า การสัมผัสทางภาษาระหว่าง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ คนลาว คนเขมร และคนกูย ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษนั้นอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานซึ่งใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อผู้พูดที่เป็นคนเขมร และคนกูยซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษาพูดภาษาไทยอีสาน ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานน่าจะแตกต่างแปรเปลี่ยนไปจากระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสานซึ่งเป็นเจ้าของภาษา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ภาษาไทยอีสาน : ประวัติความเป็นมาและระบบเสียง
2. ภาษาเขมรถิ่นไทย : ประวัติความเป็นมาและระบบเสียง
3. ภาษากูย : ประวัติความเป็นมาและระบบเสียง
4. วิธีการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นตระกูลไท
5. แนวคิดเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา

3.2 เลือกพื้นที่ทำการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ทำการวิจัย คือ ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอลำดวน จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากผู้วิจัยคำนึงถึงความเหมาะสมหลายประการดังนี้

1. เป็นชุมชนที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลัก 3 กลุ่ม คือ คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูย โดยที่ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์นี้มีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งทักษะการพูดและทักษะการฟังได้หลายภาษา รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีการผสมกลมกลืนกันทั้งทางภาษา วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

2. เป็นชุมชนที่ไม่ใหญ่มาก พื้นที่ที่เป็นบริเวณที่อาศัยประมาณ 156 ไร่ จำนวนหลังคาเรือน 75 หลังคาเรือน และจำนวนประชากรไม่มากเกินไป คือ 519 คน การตั้งบ้านเรือนใกล้เคียงไม่กระจุกกระจายกัน อีกทั้งประชากรในชุมชนมีการติดต่อสื่อสารไปมาหาสู่กันอย่างใกล้ชิดในชีวิตประจำวัน

3.3 เลือกผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ คนไทยอีสาน 10 คน คนเขมร 10 คน และคนกูย 10 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้บอกภาษาดังนี้

1. กลุ่มชาติพันธุ์

คนไทยอีสาน : ผู้บอกภาษาจะต้องมีบิดามารดาเป็นคนไทยอีสานเกิด เติบโต และอาศัยอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษเท่านั้น และพูดภาษาไทยอีสานเป็นภาษาแม่

คนเขมร : ผู้บอกภาษาจะต้องมีบิดามารดาเป็นคนเขมร เกิด เติบโต และอาศัยอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษเท่านั้น และพูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่

คนกูย : ผู้บอกภาษาจะต้องมีบิดามารดาเป็นคนกูย เกิด เติบโต และอาศัยอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษเท่านั้น และพูดภาษากูยเป็นภาษาแม่

2. เพศ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ศึกษาตัวแปรทางเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกผู้บอกภาษาที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น เนื่องจากว่าผู้บอกภาษาที่เป็นผู้ชายต้องเดินทางไปทำงานในต่างถิ่น ในขณะที่ผู้บอกภาษาที่เป็นผู้หญิงต้องทำงานอยู่ภายในชุมชนมีการพบปะพูดคุยกับคนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นโอกาสให้ผู้หญิงได้ใช้ภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

3. อายุ

ผู้บอกภาษาทุกคนต้องเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 40-65 ปี เนื่องจากผู้บอกภาษาที่มีช่วงอายุดังกล่าว ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสพูดภาษาไทยมาตรฐานซึ่งเป็นภาษาที่ต้องใช้ในโรงเรียน ดังนั้นคนในช่วงอายุดังกล่าวจึงจัดเป็นวัยที่ยังคงรักษาภาษาพูดที่มีสำเนียงท้องถิ่นไว้ได้เป็นอย่างดี

4. การศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ทางการศึกษาดังนี้คือ ผู้บอกภาษาทุกคนต้องมีการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะถ้าผู้บอกภาษาเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงมากเท่าไร แนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานก็จะมามาก

5. อาชีพ

อาชีพของผู้บอกภาษาจะต้องเป็นอาชีพทางการเกษตรกรรม เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เนื่องจากผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าวส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านไม่ค่อยได้ติดต่อกับคนต่างถิ่นมากนัก โอกาสที่จะได้รับอิทธิพลจากภาษาถิ่นอื่นมาปะปนจึงมีน้อยกว่าอาชีพอื่นๆ

6. คุณสมบัติทั่วไป

ผู้บอกภาษาจะต้องมีทักษะในการออกเสียงอยู่ในสภาพที่ครบสมบูรณ์ ออกเสียงได้ชัดเจน สุขภาพดี มีไหวพริบ เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ

3.4 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1.รายการคำที่ใช้ในการศึกษาการพูดแบบจัดถ้อยชุดคำ

รายการคำที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นคำโดดที่สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับกล่องวรรณยุกต์ของเก็ดนีย์ (Gedney, 1972) ดังในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

รายการคำที่ใช้ในการศึกษาคำพูดแบบจัดถ้อยชุดคำ

	A	B	C	DL	DS
1	1.ขา	13.เข้า	25.เสือ	37.ขวด	49.หก
	2.หู	14.สี่	26.ข้าว	38.ตาก	50.สุก
	3.หัว	15.ถั่ว	27.ห้า	39.ศอก	51.สิบ
2	4.ปลา	16.ไก่	28.เก้า	40.ปาก	52.เปิด
	5.กิน	17.เต่า	29.ป่า	41.ตาก	53.กบ
	6.ดิน	18.ป่า	30.ตุ๋	42.กอด	54.เจ็ด
3	7.ดำ	19.บ่ม	31.อ้า	43.บีบ	55.เปิด
	8.เอว	20.โอง	32.เอื้อย	44.คอก	56.อก
	9.แดง	21.ป่า	33.อ้าย	45.อาบ	57.ปิด
4	10.งา	22.แม่	34.น้ำ	46.ราก	58.วัด
	11.แมว	23.ว่าว	35.ม้า	47.ลูก	59.นก
	12.งู	24.นั่ง	36.ลิ้น	48.เลือด	60.เล็บ

โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกคำสำหรับนำมาทดสอบเสียงวรรณยุกต์ดังนี้

1) คำทดสอบที่สร้างนี้จะมีสัญลักษณ์ที่หลากหลายในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ ความก้อง (Voicing) และลักษณะของการออกเสียง (Manner of Articulation) ของเสียงพยัญชนะต้น

คุณสมบัติ (Quality) และความสั้นยาว (Length) ของเสียงสระ ตลอดจนลักษณะของการออกเสียงของพยัญชนะท้าย เนื่องจากผู้วิจัยต้องการคำทดสอบที่มีปริบททางเสียงที่มีความหลากหลาย

2) คำทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นคำศัพท์ภาษาไทยอีสานที่เป็นคำพยางค์เดียวเท่านั้น จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถเลือกคำทดสอบได้ 60 คำ ต่อผู้บอกภาษา 1 คน ซึ่งในงานศึกษาครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษาทั้งสิ้น 30 คน จึงมีคำทดสอบสำหรับการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำทั้งหมด 1,800 คำ

2. หัวข้อที่ใช้ในการศึกษาคำพูดแบบต่อเนื่อง

ในการเก็บข้อมูลที่เป็นการพูดแบบต่อเนื่องนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากับผู้บอกภาษาในหัวข้อต่างๆ เช่น เรื่องการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ความเชื่อประเพณีต่างๆ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยไม่นำคำทุกคำในการสนทนา มาศึกษา แต่ผู้วิจัยเลือกศึกษาคำทดสอบโดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1) คำทดสอบจะต้องเป็นคำที่มีลักษณะโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภทต่อไปนี้คือ คำทดสอบที่ปรากฏในพยางค์เป็น และคำทดสอบที่ปรากฏในพยางค์ตาย

2) คำทดสอบจะต้องเป็นคำพยางค์เดียวที่ได้รับการลงเสียงหนัก เนื่องจากพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักจะมีความยาวมากกว่าพยางค์เบา และจะมีความชัดเจนในการรับฟังมากกว่าพยางค์เบา ตลอดจนองค์ประกอบของโครงสร้างพยางค์จะมีได้หลากหลายมากกว่าพยางค์เบา (Laver, 1994) นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของสัทลักษณะในเรื่องรูปของเสียงวรรณยุกต์ (Tone shape) โดยวรรณยุกต์ในพยางค์เสียงหนักจะมีระดับของการขึ้นลงของเสียงชัดเจนกว่าในพยางค์เสียงเบา (Gandour et al., 1996)

3) คำทดสอบจะต้องเป็นคำที่ปรากฏในรูปประโยคบอกเล่าเท่านั้น เนื่องจากลักษณะของรูปประโยคที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการแปรเปลี่ยนของเสียงวรรณยุกต์ (คารณิกฤษณพันธ์, 2538)

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นสามารถเลือกคำทดสอบได้ 40-50 คำ ต่อผู้บอกภาษา 1 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษาทั้งสิ้น 30 คน จึงมีคำทดสอบสำหรับการพูดแบบต่อเนื่องทั้งหมดประมาณ 1,350 คำ

ดังนั้นคำทดสอบทั้งหมดที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งจากคำทดสอบที่เป็นการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำและคำทดสอบที่เป็นการพูดแบบต่อเนื่องจะมีทั้งหมด 100-110 คำ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษาทั้งสิ้น 30 คน จึงมีคำทดสอบรวมทั้งสิ้นประมาณ 3,150 คำ

3. รูปภาพ

4. อุปกรณ์ที่เป็นของจริง เช่น เสื้อ ขวด เป็นต้น

5. แบบสอบถามสำหรับสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวและการใช้ภาษาของผู้บอกภาษา

6. เครื่องบันทึกเสียง SONY MD รุ่น MZ-R30 พร้อมแถบบันทึกเสียง SONY รุ่น EF ขนาดความยาว 90 นาที

7. เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมวิเคราะห์คลื่นเสียง WinCECIL (Computerized Extraction of Components of Intonation in Language for Windows) Version 2.1 ของ The Summer Institute of Linguistics (SIL) สำหรับใช้วิเคราะห์สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ด้วยวิธีทางกลศาสตร์

3.5 เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อและนัดหมายวันและเวลาเพื่อที่จะเก็บข้อมูลกับผู้ออกภาษา โดยมีขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

1. สัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวและการใช้ภาษาของผู้ออกภาษา

2. เก็บข้อมูลการพูดแบบต่อเนื่อง ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากับผู้ออกภาษา เนื่องจากการเก็บข้อมูลโดยการสนทนานั้นเป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ กล่าวคือ เป็นการพูดคุยกันตามปกติในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ผู้ออกภาษาไม่รู้สึกรังเกียจในขณะที่เก็บข้อมูลด้วย ในการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยพยายามที่จะใช้ภาษาไทยอีสานกับผู้ออกภาษาและมิได้สนทนากับผู้ออกภาษาเพียงลำพัง แต่มีผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นชาวบ้านร่วมสนทนาอยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อลดความประหม่าและความเครียดของผู้ออกภาษา รวมทั้งเพื่อให้แน่ใจว่า ผู้ออกภาษานั้นพูดเป็นภาษาไทยอีสาน มิใช่พูดเป็นภาษาไทยมาตรฐานกับผู้วิจัย นอกจากนี้เหตุที่ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลที่เป็นการพูดแบบต่อเนื่องก่อนการพูดแบบจัดถ้อยคำก็เพื่อที่จะสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้ออกภาษา ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลที่เป็นคำพูดต่อเนื่องประมาณ 15-20 นาที

3. เก็บข้อมูลที่เป็นการพูดแบบจัดถ้อยคำ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้รายการคำที่เตรียมไว้ โดยก่อนการบันทึกเสียงของผู้ออกภาษานั้น ผู้วิจัยทำการซักซ้อมวิธีการในการเก็บข้อมูลกับผู้ออกภาษา ก่อน ทั้งนี้เพื่อให้ได้คำที่ต้องการและเพื่อขจัดปัญหาในการตอบ เช่น ไม่แน่ใจกับคำตอบ หรือมีน้ำเสียงตื้นตัน หรือดีใจเมื่อตอบถูก เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยจะให้ผู้ออกภาษาดูภาพประกอบ หรือดูอุปกรณ์ของจริง และถามผู้ออกภาษาว่า “นี่เรียกว่าอะไร” หรือ ผู้วิจัยจะแสดงท่าทางประกอบ และถามผู้ออกภาษาว่า “ผู้วิจัยกำลังทำอะไร” เมื่อผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ออกภาษา มีความชำนาญในการตอบแล้ว ผู้วิจัยก็จะบันทึกการออกเสียงของผู้ออกภาษาด้วยเครื่องบันทึกเสียง และจะจับบันทึกข้อมูลด้วยสัทอักษรสากล (IPA)

3.6 วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

ในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.6.1 การวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์

ในการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากการถ่ายถอดเสียงด้วยตัวอักษรทีละคนตามแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มีผู้บอกภาษา 3 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ คนไทยอีสาน คนเขมร และคนญอ
2. วิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานโดยการฟังจากข้อมูลที่เก็บในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ ซึ่งใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องกลองวรรณยุกต์ของเก็ดนีย์ (1972) ช่วยในการวิเคราะห์เพื่อแยกความเหมือน ความต่างของเสียงวรรณยุกต์ แล้วดูลักษณะการแตกตัวการรวมตัว และนับจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์เป็นเป็นหลัก กล่าวคือ จะดูลักษณะการแตกตัวการรวมตัวและนับจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในแถว A B และ C เป็นหน่วยเสียงหลัก ส่วนลักษณะการแตกตัวการรวมตัวและจำนวนของเสียงวรรณยุกต์ในแถว DL และ DS ซึ่งเป็นพยางค์ตายนั้นจะถือว่าเป็นเสียงย่อยของเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็น โดยที่ในการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ทีละกลุ่มชาติพันธุ์ และเมื่อได้ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์แล้ว ผู้วิจัยก็นำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความต่างของระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

3.6.2 การวิเคราะห์สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ด้วยวิธีทางกลศาสตร์ โดยใช้โปรแกรม WinCECIL ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทางกลศาสตร์ แล้วใช้โปรแกรม Microsoft Excel Version 5 ช่วยในการแปลงผลข้อมูลให้เป็นกราฟเส้น ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

1. บันทึกเสียงของผู้บอกภาษาแต่ละคนลงในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมวิเคราะห์คลื่นเสียง WinCECIL โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำก่อน หลังจากนั้นก็วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นคำพูดแบบต่อเนื่อง ซึ่งในการวิเคราะห์การพูดแบบต่อเนื่อง ผู้วิจัยใช้การหยุดของผู้บอกภาษาเป็นเกณฑ์ในการตัดแบ่งประโยค

2. วัดค่าความถี่มูลฐาน ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวัดค่าความถี่มูลฐานโดยการปรับค่าระยะเวลาของเสียงวรรณยุกต์ให้เท่ากันทุกคำ (normalization of duration) โดยวัดค่าความถี่มูลฐานทุกช่วง 10% ตั้งแต่ 0% จนถึง 100% รวมทั้งหมด 11 จุด เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ของคำทดสอบมีค่าระยะเวลาแตกต่างกัน จึงทำให้ผลที่ได้จากการวัดค่าความถี่มูลฐานจริงของเสียงวรรณยุกต์ไม่ละเอียดเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวัดค่าความถี่มูลฐานด้วยวิธีการดังกล่าว เมื่อวัดค่าความถี่มูลฐานเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจึงบันทึกค่าที่วัดได้ลงในตารางที่จัดทำขึ้นเพื่อร่อนนำไปประมวลผลในลำดับต่อไป

3. นำข้อมูลในตารางที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 ไปประมวลผลด้วยโปรแกรม Microsoft Excel Version 5 เพื่อหาค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ (กลุ่มชาติพันธุ์ละ 10 คน) ซึ่งจำแนกตามแต่ละหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยอีสานเพศหญิง ทั้ง 10 คน ของทุกวรรณยุกต์ในพยางค์เป็น

ค่าระยะ เวลา (%)	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
ว.1พป	198.8	188.8	186.5	186.0	186.4	188.5	193.1	194.5	199.0	203.6	215.9
ว.2	215.7	218.7	224.4	226.9	221.8	213.3	201.1	187.9	177.3	170.0	160.2
ว.3พป	207.8	202.8	202.8	201.2	199.6	198.3	196.7	195.5	195.9	197.6	192.8
ว.4 พป	199.4	186.7	184.7	183.1	182.2	180.1	178.6	177.4	175.9	173.1	170.2
ว.5 พป	198.7	199.9	201.5	200.8	197.3	191.8	184.4	176.3	166.6	157.2	151.5
ว.6พป	183.9	182.2	181.7	182.3	181.7	181.1	180.6	178.3	179.1	175.7	155.7

4. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากข้อ 2.3 มาแสดงผลในรูปกราฟเส้นแสดงค่าการเปลี่ยนแปลงของค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาแต่ละชาติพันธุ์ โดยกำหนดพิสัยเสียงสูงต่ำ (pitch range) ของกราฟแต่ละรูปจากระดับเสียงสูงสุดและระดับเสียงต่ำสุดของค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาแต่ละชาติพันธุ์ ซึ่งทำให้ได้พิสัยเสียงสูงต่ำของกราฟเส้นแสดงค่าการเปลี่ยนแปลงของค่าความถี่มูลฐานเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

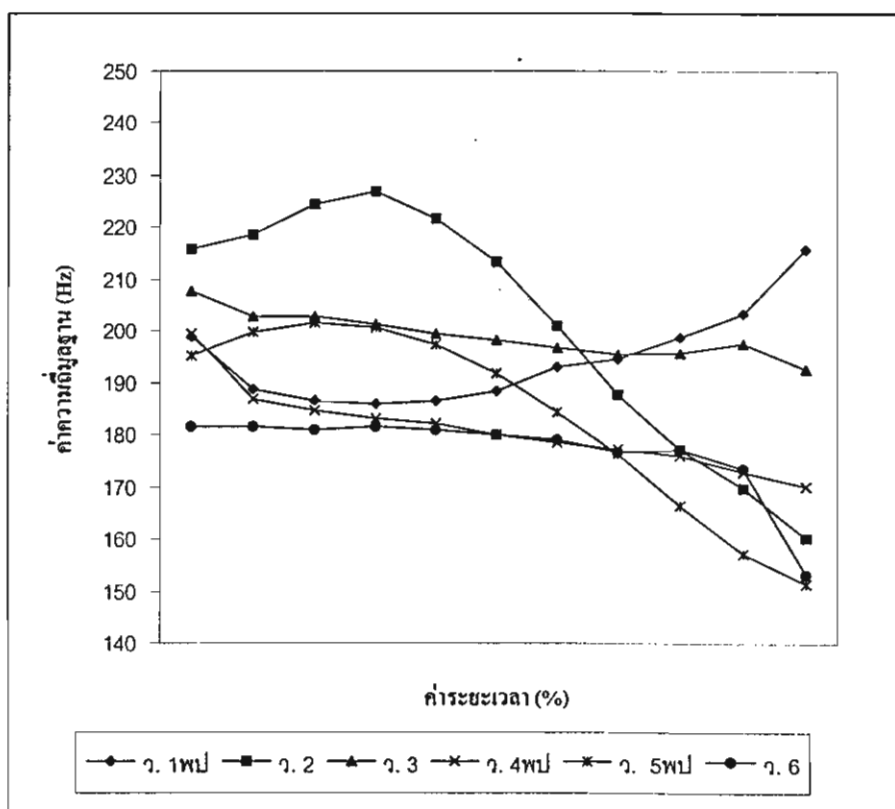
4.1 กลุ่มที่เป็นค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยอีสานทั้ง 10 คน อยู่ระหว่าง 140-250 เฮิรตซ์

4.2 กลุ่มที่เป็นค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาที่เป็นคนเขมรทั้ง 10 คน อยู่ระหว่าง 140-270 เฮิรตซ์

4.3 กลุ่มที่เป็นค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของผู้บอกภาษาที่เป็นคนญซทั้ง 10 คน อยู่ระหว่าง 110-280 เฮิรตซ์

ภาพที่ 3.1

ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยในรูปกราฟเส้นของเสียงวรรณยุกต์
ในภาษาไทยอีสานพยางค์เป็นของผู้บอกภาษาเพศหญิงที่เป็นคนไทยอีสานจำนวน 10 คน
โดยโปรแกรม Microsoft Excel Version 5

5. นำกราฟเส้นแสดงค่าการเปลี่ยนแปลงของความถี่มูลฐานเฉลี่ย (ภาพรูปลักษณะเชิงกลของวรรณยุกต์) ของผู้บอกภาษาแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ในทุกหน่วยเสียงวรรณยุกต์มาปรับให้มีพิสัยระดับออกเป็น 5 ระดับเท่าๆกัน ด้วยการใช้นับบรรทัดวัดเพื่อกำหนดขนาดในแต่ละส่วนให้เท่ากัน

เพื่อให้กราฟเส้นที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยเครื่องถูกแปลงเป็น “รูปลักษณะเชิงกล” แสดง
 สัมพันธภาพของเสียงวรรณยุกต์ที่มีพิสัยระดับเสียง 5 ระดับ เรียงลำดับจากระดับสูงไปถึงระดับต่ำ
 ซึ่งวิธีการดังกล่าวนั้นเป็นการดัดแปลงวิธีวิเคราะห์วรรณยุกต์ด้วยการฟังมาใช้ กล่าวคือ ในการฟัง
 เสียงวรรณยุกต์มักใช้ค่า 5 ระดับในการบรรยายสัมพันธภาพของวรรณยุกต์ ดังแสดงในภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2
 การแบ่งพิสัยระดับเสียงเป็น 5 ระดับ

	5 สูง
	4 กลางสูง
	3 กลาง
	2 กลางต่ำ
	1 ต่ำ

ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้มีปรากฏใช้ในงานการศึกษาวรรณยุกต์ทั่วไป เช่น ปิณัยชนิด
 บัณฑิตกุล (2536) คารณี กฤษณะพันธุ์ (2538) เป็นต้น
 เนื่องจากกราฟเส้นที่ได้นั้นมีค่าใกล้เคียงกันมากในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ และในแต่ละ
 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นในการแบ่งช่วงพิสัยระดับเสียงออกเป็น 5 ระดับเพียงอย่างเดียว
 ผู้วิจัยเกรงว่าจะไม่สามารถจำแนกระดับเสียงของรูปลักษณะเชิงกลได้อย่างละเอียด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย
 ได้แบ่งช่วงพิสัยระดับเสียงในแต่ละระดับออกเป็น 2 ช่วงย่อยเท่าๆ กันคือ ช่วงย่อยระดับสูง และ
 ช่วงย่อยระดับต่ำ ดังรายละเอียดแสดงในภาพที่ 3.3

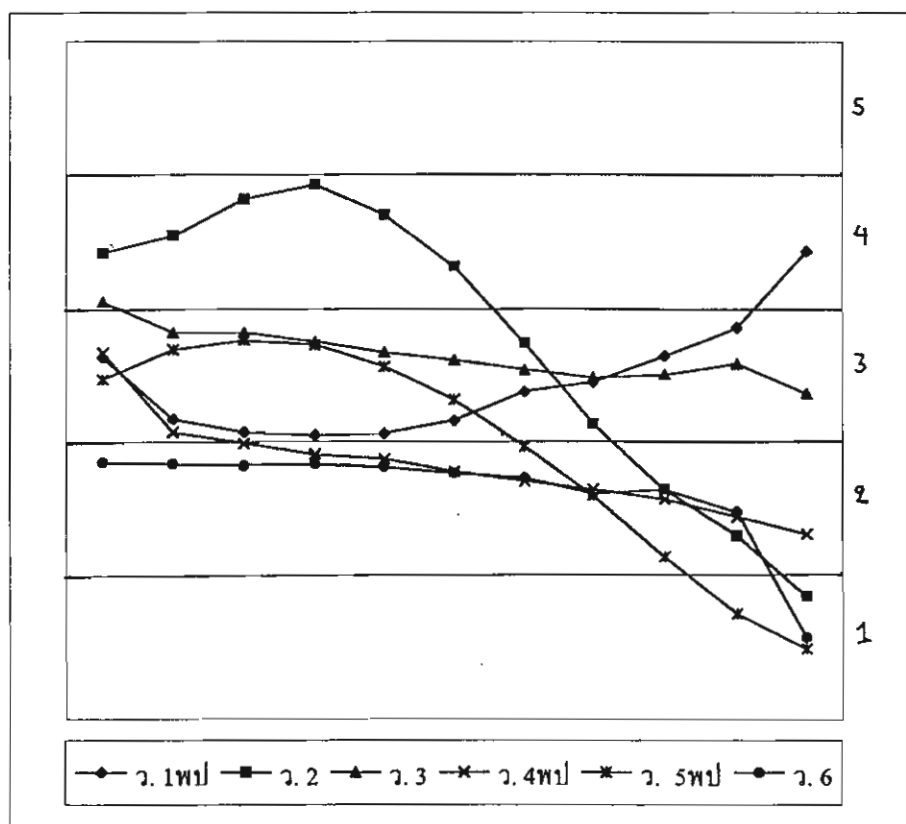
ภาพที่ 3.3
การแบ่งพิสัยระดับเสียงออกเป็น 2 ช่วงย่อยเท่าๆกัน

5 [^]	สูง [^]
5	สูง
4 [^]	กลางสูง [^]
4	กลางสูง
3 [^]	กลาง [^]
3	กลาง
2 [^]	กลางต่ำ [^]
2	กลางต่ำ
1 [^]	ต่ำ [^]
1	ต่ำ

จากการแบ่งพิสัยระดับเสียงเป็นช่วงย่อยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสามารถบรรยายความแตกต่างระหว่างสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ได้อย่างชัดเจนขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4

กราฟเส้นแสดงค่าความถี่ฐานเฉลี่ยของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานพยางค์เป็น
ของผู้บอกภาษาเพศหญิงที่เป็นคนไทยอีสาน จำนวน 10 คน
ที่ผ่านการปรับให้มีค่าพิสัยระดับเสียง 5 ระดับ

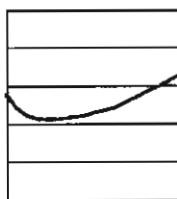

6. การบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ ในงานวิจัยเรื่องนี้ใช้การบรรยาย
สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ 3 ลักษณะ คือ

6.1 การบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์โดยใช้เส้นแสดงระดับเสียง 5
เส้น เป็นเส้นอ้างอิง กล่าวคือ ผู้วิจัยจะใช้วิธีลากเส้นแสดงจุดเริ่มต้นและรูปของเสียงวรรณยุกต์ไป
บนเส้นแสดงระดับเสียง 5 เส้น ดังแสดงในภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5

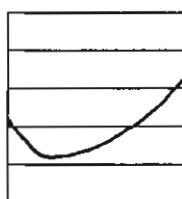
การบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสานในการพูดแบบชด้อยชัดคำด้วย
การใช้เส้นแสดงระดับเสียง 5 เส้น

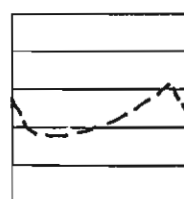
สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ พบว่า มีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้น ดังนั้นในการบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ด้วยการใช้เส้นแสดงระดับเสียงก็นี้จะใช้ลักษณะของเส้นแสดงระดับเสียง 2 แบบ คือ เส้นแสดงระดับเสียงที่เป็นเส้นทึบจะใช้สำหรับการบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ และเส้นแสดงระดับเสียงที่เป็นเส้นประจะใช้สำหรับการบรรยายรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ เพื่อที่จะให้เห็นความแตกต่างระหว่างรูปแสดงสัญลักษณ์และรูปแสดงรูปแปรได้ง่ายและชัดเจน ดังตัวอย่างในภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6

การบรรยายสัญลักษณ์หลักและรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น
ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในการพูดแบบต่อเนื่อง

สัญลักษณ์

รูปแปร

6.2 การบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ด้วยตัวเลขแสดงระดับเสียง ดังที่กล่าวไว้ในขั้นตอนที่ 1.6.2 ซึ่งในการบรรยายสัญลักษณ์จะใช้ตัวเลข 2-4 ตัว กล่าวคือ ตัวแรกจะแสดงระดับเสียงที่จุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ ตัวเลขสุดท้ายจะแสดงระดับเสียงวรรณยุกต์ที่จุดสิ้นสุดของเสียง ตัวเลขตัวกลาง (ถ้ามี) แสดงระดับเสียง ณ จุดที่มีการเปลี่ยนระดับเสียง เช่น

[3[^]2] หมายถึง เสียงวรรณยุกต์กลาง-ตก หรือ [33[^]1] หมายถึงเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตก หรือ [33[^]2[^]3] หมายถึง เสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตก-ขึ้น เป็นต้น

ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นว่า ในงานวิจัยครั้งนี้พบว่าการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้นด้วย ดังนั้นในการบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ด้วยตัวเลขแสดงระดับเสียงจึงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกัน คือ ในการบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์จะใช้แบบตัวอักษรที่เป็นตัวหนา ส่วนการบรรยายรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์จะใช้แบบตัวอักษรที่เป็นตัวเอน ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นการบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในการพูดต่อเนื่อง

สัญลักษณ์

[324]

รูปแปร

[3[^]2[^]43]

6.3 การบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ด้วยอักษรวรรณยุกต์ (tone letter) ซึ่งประกอบด้วยเส้นตั้งหนึ่งเส้น เพื่อแทนพิสัยระดับเสียงของผู้พูดแต่ละคน และเส้นนอนหนึ่งเส้น ซึ่งอยู่ทางด้านขวาของเส้นตั้ง แสดงจุดเริ่มต้นและรูปของเสียงวรรณยุกต์ เช่น หมายถึง เสียงวรรณยุกต์สูงระดับ เป็นต้น สำหรับการบรรยายสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ด้วยวิธีนี้ ผู้วิจัยจะใช้สำหรับการบรรยายสัญลักษณ์ที่บรรจุอยู่ในกล่องวรรณยุกต์เท่านั้น

บทที่ 4

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์เรื่องระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์ภู จังหวัดศรีสะเกษ ดังมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

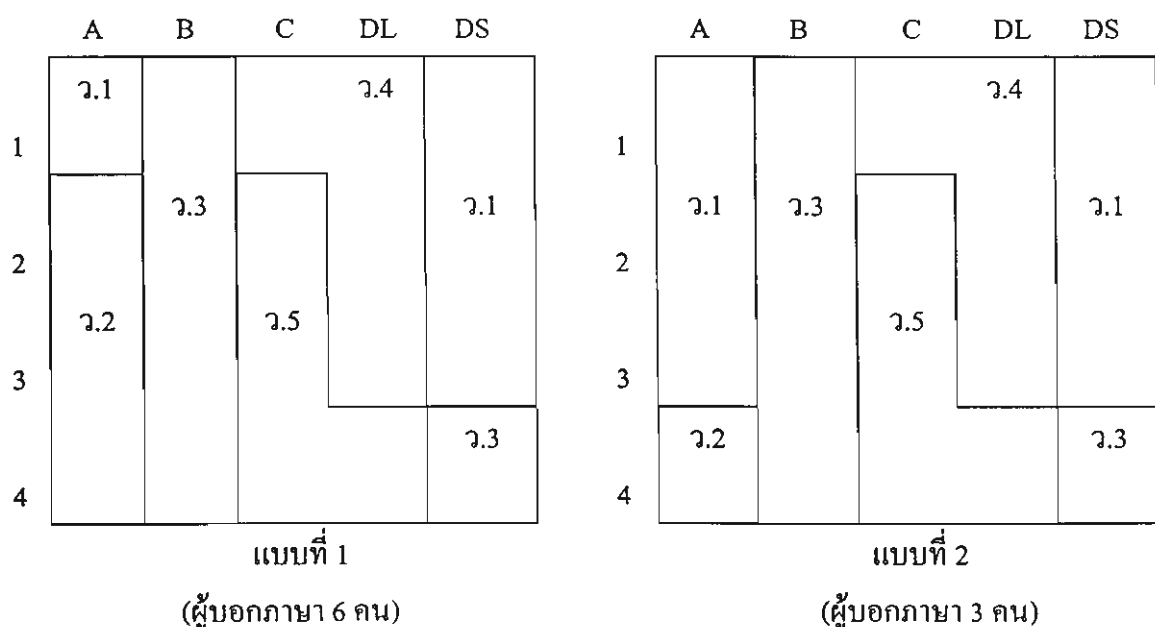
4.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน

ดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ว่าในการศึกษาเรื่องระบบวรรณยุกต์นั้น ผู้วิจัยจะศึกษา ระบบวรรณยุกต์จากข้อมูลที่เป็นการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำเท่านั้น โดยที่ผู้วิจัยจะใช้กล่องวรรณยุกต์ เป็นเครื่องมือในแสดงระบบวรรณยุกต์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานมีระบบวรรณยุกต์ 2 แบบ คือ

1. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง พบว่า มีระบบวรรณยุกต์ย่อย 2 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 4.1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานแบบที่มี 5 หน่วยเสียง

2. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ซึ่งแสดงในภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานแบบที่มี 6 หน่วยเสียง

A	B	C	DL	DS	
၁.၁	၁.၃	၁.၄		၁.၁	
၁.၆		၁.၅			
၁.၂				၁.၃	

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์จากการพูดที่เป็นการพูดแบบจัดถ้อยคำในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานข้างต้นพบว่า ภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานมีระบบวรรณยุกต์ที่ต่างกัน 2 ระบบ คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ซึ่งทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์นั้นมีข้อแตกต่างกัน คือ ลักษณะของการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในแถว A ของทั้ง 2 ระบบจะต่างกัน คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ จะมีลักษณะการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในแถว A เป็น 2 แบบ คือ เป็นแบบ A1-234 และแบบ A123-4 ส่วนระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง จะมีลักษณะการแตกตัวของแถว A เพียงแบบเดียว คือ เป็นแบบ A1-23-4 นอกจากนี้ยังพบว่า เสียงวรรณยุกต์ในช่อง A23 เกิดการแปรของเสียงวรรณยุกต์

4.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน

สำหรับการศึกษาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากลีลาการพูด 2 แบบ คือ ลีลาการพูดแบบจัดถ้อยคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง นอกจากนี้ในการพิจารณา สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ในงานวิจัยเรื่องนี้จะพิจารณาจากเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์

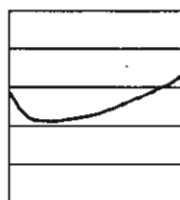
เป็นเป็นหน่วยเสียงหลัก ส่วนเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตายจะถือเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกันกับวรรณยุกต์ในพยางค์เป็น ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

ในการศึกษาสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานจากลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ พบว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานมีสัญลักษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 เกิดในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

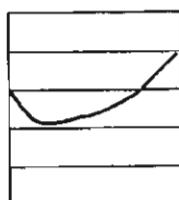
1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและแบบที่มี 6 หน่วยเสียง จะมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก-ขึ้น ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลาง[^] ตกลงสู่เสียงกลางจากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูง [3[^]34] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[3[^]34]

สัญลักษณ์

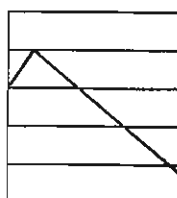
1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและแบบที่มี 6 หน่วยเสียง จะมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^]ตกลงสู่เสียงกลางจากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูง[^][3[^]34[^]] ดังปรากฏในภาพสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[3[^]34[^]]

สัญลักษณ์

2. วรรณยุกต์ที่ 2 ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงจะมีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูงขึ้นจนถึงเสียงกลางสูงจากนั้นตกลงสู่เสียงต่ำ^๔ [44^๕1^๕] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

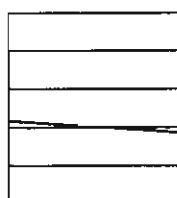

[44^๕1^๕]

สัญลักษณ์

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

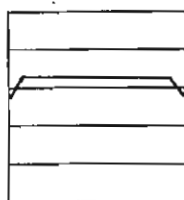
3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง พบว่ามีสัญลักษณ์เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูงแล้วลดระดับเพียงเล็กน้อยมาที่เสียงกลาง^๕ [43^๕] ดังปรากฏในภาพสัญลักษณ์ต่อไปนี้

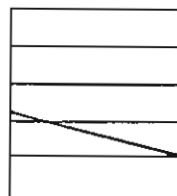
[43^๕]

สัญลักษณ์

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง จะมีสัญลักษณ์ 2 สัญลักษณ์ คือ เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงจะอยู่ที่เสียงกลาง^๕ ขึ้นไปสู่เสียงกลางสูง จากนั้นระดับคงที่ไปจนใกล้จะถึงท้ายพยางค์ แล้วจึงตกลงเล็กน้อยไปเสียงกลาง^๕ [3^๕443^๕] และมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตกโดยที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [32] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[3⁴⁴³]

สัทลักษณะ

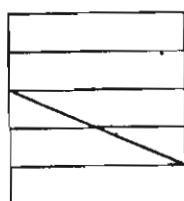

[32]

สัทลักษณะ

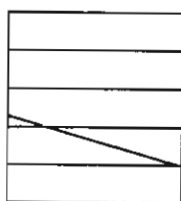
4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 แบบ คือ

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น ทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [3^{^2}] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[3^{^2}]

สัทลักษณะ

4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 และแบบที่มี 6 หน่วยเสียง จะมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [32] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

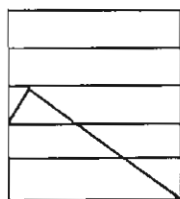

[32]

สัทลักษณะ

5. วรรณยุกต์ที่ 5 ซึ่งแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

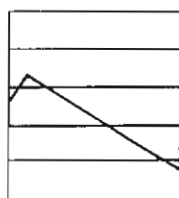
5.1 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ของระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง[^] แล้วลดระดับลงสู่เสียงต่ำ [33[^]1] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[33[^]1]

สัทลักษณะ

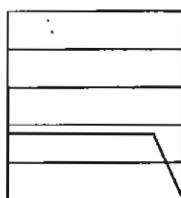
5.2 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง พบว่ามี สัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ขึ้นสู่เสียงกลางสูงแล้วลดระดับลงสู่เสียงต่ำ[^] [3[^]41[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[3[^]41[^]]

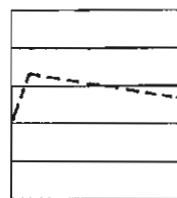
สัทลักษณะ

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น พบว่ามี สัทลักษณะเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย โดยที่ระดับเสียงของวรรณยุกต์จะอยู่ในช่วงเสียงกลางต่ำ[^] แล้วตกลงในช่วงท้ายของเสียงมาอยู่ที่เสียงต่ำ [2[^]2[^]1] และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [343[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

$[2^2 1]$

สัญลักษณ์

$[343^1]$

รูปแปล

เมื่อพิจารณาสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานที่วิเคราะห์ได้จากลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำพบว่า สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์นั้น มีสัญลักษณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่จะต่างกันที่ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงนั้น พบว่าเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 เกิดการแปรของเสียงวรรณยุกต์ขึ้น คือ แปรจากเสียงวรรณยุกต์ระดับ-ตกตอนท้ายเป็นเสียงวรรณยุกต์ขึ้น-ตก โดยเมื่อพิจารณารูปแปลที่เกิดขึ้นจะพบว่า มีรูป/ทิศทางของเสียงคล้ายกับเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 และเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ของทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์ ดังนั้นจึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำของคนไทยอีสานมีสัญลักษณ์ดังนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 พบในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์ คือ

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก-ขึ้น

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์ มีสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก-ขึ้น

2. วรรณยุกต์ที่ 2 ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง พบว่ามีสัญลักษณ์ 2 สัญลักษณ์ คือ เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก และเป็นเสียงตก

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ในทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตายสระเสียงยาว มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก

5. วรรณยุกต์ที่ 5 ทั้งในพยางค์เป็นและพยางค์ตายสระเสียงยาว ของระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้นมี สัทลักษณะเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย แต่เกิดการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก

ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทย อีสานในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำสามารถแสดงในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังในภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน
ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.1 └
3	└				
4			└		ว.3 └

แบบที่ 1 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 6 คน)

	A	B	C	DL	DS
1			└	ว.4	
2	ว.1 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.1 └
3					
4	ว.2 └		└		ว.3 └

แบบที่ 2 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.6 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.1 └
3	ว.2 └		└		ว.3 └

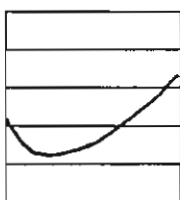
ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

4.2.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบต่อเนื่อง

ผลการศึกษาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานจากลีลาการพูดแบบต่อเนื่องพบว่า เสียงวรรณยุกต์มีสัทลักษณะคล้ายกับสัทลักษณะในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ แต่พบว่าเสียงวรรณยุกต์ส่วนมากมีการแปรของเสียงเกิดขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

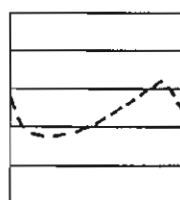
1.วรรณยุกต์ที่ 1 เกิดในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ จากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูง [324] และมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลาง-ตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย [3²43] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[324]

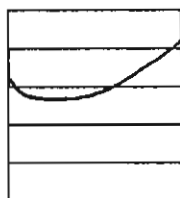
สัทลักษณะ

[3²43]

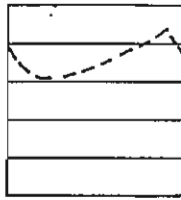
รูปแปร

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และแบบที่มี 6 หน่วยเสียง พบว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นเป็นเสียงตก-ขึ้น ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูงตกลงสู่เสียงกลาง- จากนั้นขึ้นสู่เสียงสูง [43⁵] และมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงกลางสูง-ตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย [4⁴54⁴] เสียงตก [3²] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

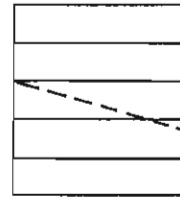

[43⁵]

สัทลักษณะ

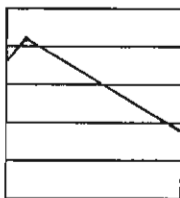
[4⁴⁵⁴]

รูปแปรที่ 1

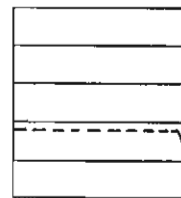
[3²]

รูปแปรที่ 2

2. วรรณยุกต์ที่ 2 ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูง[^] ขึ้นสู่เสียงสูงจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ[^][4⁵²^] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย [2²^2] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[4⁵²]

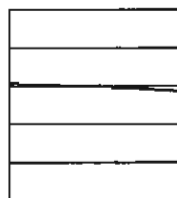
สัญลักษณ์

[2²^2]

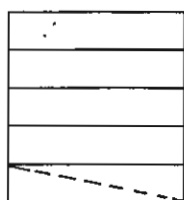
รูปแปร

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

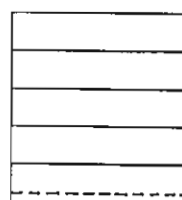
3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางสูง แต่มีการลดระดับลงเล็กน้อยไปที่เสียงกลาง[^] [43[^]] นอกจากนี้มีการแปรของเสียงวรรณยุกต์ใน 4 ลักษณะ คือ เสียงตก [1[^]1] เสียงระดับ [11] เสียงตก-ขึ้น [5[^]55[^]] และเสียงขึ้น-ตก-ขึ้นตอนท้าย [33[^]2[^]3] ดังปรากฏในภาพสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[43[^]]

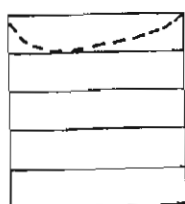
สัญลักษณ์

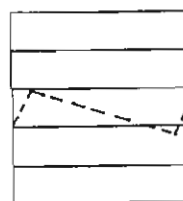
$[1^{\wedge}1]$
รูปแปรที่ 1

$[11]$
รูปแปรที่ 2

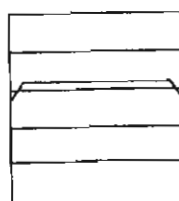

$[5^{\wedge}55^{\wedge}]$
รูปแปรที่ 3

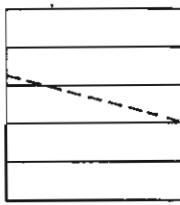

$[33^{\wedge}2^{\wedge}3]$
รูปแปรที่ 4

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และแบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัญลักษณ์ 2 สัญลักษณ์ คือ 1. เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงจะอยู่ที่เสียงกลาง[^] ขึ้นไปสู่เสียงกลางสูง จากนั้นระดับคงที่ไปจนใกล้จะถึงท้ายพยางค์แล้วจึงตกลงเล็กน้อยไปเสียงกลาง[^] $[3^{\wedge}443^{\wedge}]$ ซึ่งเกิดการแปรของเสียงเป็นเสียงตก $[43]$ และเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย $[3^{\wedge}4^{\wedge}4]$ สำหรับสัญลักษณ์ที่ 2 เป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูง[^] จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ[^] $[4^{\wedge}2^{\wedge}]$ แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก $[44^{\wedge}4^{\wedge}4]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

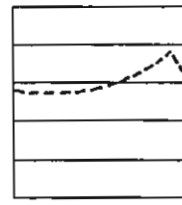

$[3^{\wedge}443^{\wedge}]$
สัญลักษณ์ที่ 1

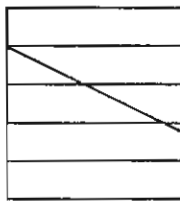
[43]

รูปแปรที่ 1

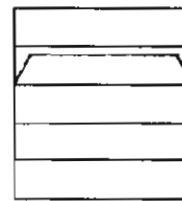
[3^4^4]

รูปแปรที่ 2

[4^2^]

สัญลักษณ์ที่ 2

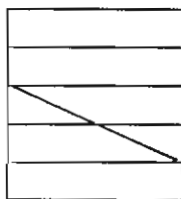

[44^4^4]

รูปแปร

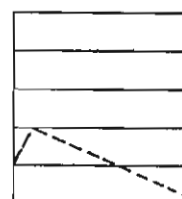
4. วรรณยุกต์ที่ 4 ซึ่งปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก ซึ่งมีระดับเสียงของวรรณยุกต์อยู่ในช่วงเสียงกลาง^ ตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [3^2] โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [22^1] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[3^2]

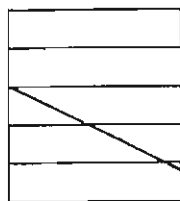
สัญลักษณ์

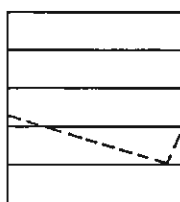
[22^1]

รูปแปร

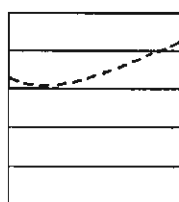
4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 และ 6 หน่วยเสียง มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก โดยที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ ตกลงสู่เสียงต่ำ^ [3^1^] และมีการแปรของเสียงเป็น 2 เสียง คือ เสียงตก-ขึ้น [322^] และเป็นเสียงขึ้น [45] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[3¹]

สัทลักษณะ

[322[^]]

รูปแปรที่ 1

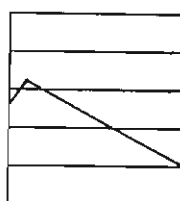

[45]

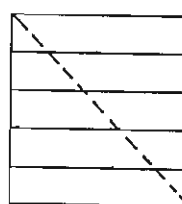
รูปแปรที่ 2

5. วรรณยุกต์ที่ 5 เกิดในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

5.1 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งจะเห็นว่าระดับเสียงอยู่ในช่วงของเสียงกลาง[^] ขึ้นสู่เสียงกลางสูง จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [3[^]42] โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [5[^]1[^]] ดังปรากฏในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

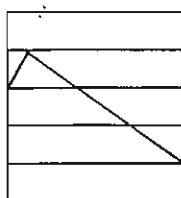
[3[^]42]

สัทลักษณะ

[5[^]1[^]]

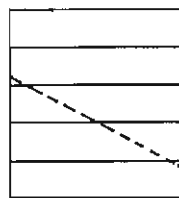
รูปแปร

5.1 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาวของระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบ มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูง ขึ้นสู่เสียงกลางสูง[^] จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [44[^]2] อีกทั้งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [41[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[44^2]

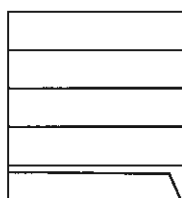
ศัพท์ลักษณะ

[41^]

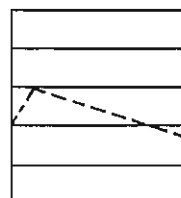
รูปแปร

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น มีศัพท์ลักษณะเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงต่ำ^ แล้วระดับเสียงคงระดับไปตกลงเล็กน้อยที่ท้ายพยางค์ [1^1^1] และมีการแปรของเสียงใน 3 ลักษณะ คือ เสียงขึ้น-ตก [33^2^] เป็นเสียงตก-ขึ้น [32^3^] และเป็นเสียงตก [31^] ดังปรากฏในภาพศัพท์ลักษณะต่อไปนี้

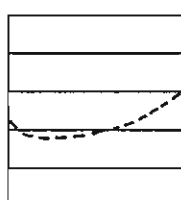
[1^1^1]

ศัพท์ลักษณะ

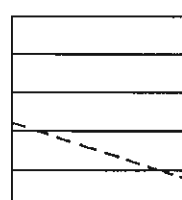
[33^2^]

รูปแปรที่ 1

[32^3^]

รูปแปรที่ 2

[31^]

รูปแปรที่ 3

จากการศึกษาศัพท์ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องสามารถกล่าวได้ว่า ศัพท์ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ส่วนมากคล้ายคลึงกัน และพบว่า เสียงวรรณยุกต์ทุกเสียงเกิดการแปรของเสียงขึ้น โดยเสียงวรรณยุกต์ที่มีการแปรเกิดขึ้นมากที่สุด คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น ซึ่งมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์มากถึง 4 ลักษณะ

คือ เสียงตก $[1^{\wedge}1]$ เสียงตก-ขึ้น $[5^{\wedge}55^{\wedge}]$ เสียงระดับ $[11]$ และเสียงขึ้น-ตก-ขึ้นตอนท้าย $[33^{\wedge}2^{\wedge}3]$

สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องของคนไทยอีสานสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 พบในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์ คือ

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและแบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงกลาง[^]-ตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็น 2 ลักษณะ คือ เสียงกลางสูง[^]-ตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย และเสียงตก

2. วรรณยุกต์ที่ 2 ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและแบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและแบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงตกลงเล็กน้อย ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็น 4 เสียง คือ เสียงตก เสียงตก-ขึ้น เสียงระดับ และเสียงขึ้น-ตก-ขึ้นตอนท้าย

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและแบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก และเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย และสัทลักษณะที่ 2 เสียงตก ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก ในขณะที่วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวมีการแปรของเสียง 2 ลักษณะ คือ เสียงตก-ขึ้น และเสียงขึ้น

5. วรรณยุกต์ที่ 5 ทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตายสระเสียงยาวของระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบ มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตกในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย และมีการแปรของเสียงใน 3 ลักษณะ คือ เป็นเสียงขึ้น-ตก เสียงตก-ขึ้น และเสียงตก

ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง สามารถแสดงในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังในภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ┐		┐	ว.4	
2	ว.2 ┐	ว.3 ┐	ว.5 ┐		ว.1 ┐
3					
4			┐		ว.3 ┐┐

แบบที่ 1 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง

(ผู้บอกภาษา 6 คน)

แบบที่ 2 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง

(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ┐		┐	ว.4	
2	ว.6 ┐	ว.3 ┐	ว.5 ┐		ว.1 ┐
3	ว.2 ┐		┐		ว.3 ┐

ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

จากภาพที่ 4.4 ซึ่งแสดงระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องของคนไทยอีสานจะเห็นว่า ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีความคล้ายคลึงกันกับระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ (ดังปรากฏในภาพที่ 4.3 หน้าที่ 49)

4.3 การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

เมื่อนำสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในลีลาการพูด 2 แบบ มาเปรียบเทียบกันจะพบว่า สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 2 ลีลาการพูดส่วนมากจะคล้ายคลึงกัน แต่เสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีจำนวนของสัญลักษณ์เพิ่มขึ้นจากจำนวนของสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ กล่าวคือ เกิดการแปรของสัญลักษณ์ขึ้นนั่นเอง ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน
ในลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
หน่วยเสียงวรรณยุกต์				
ว.1 พป ¹	[3 [^] 34]	-	[324]	[3 [^] 2 [^] 43]
ว.1 พตส ²	[3 [^] 34 [^]]	-	[43 [^] 5]	[4 [^] 454 [^]] [3 [^] 2 [^]]
ว.2	[44 [^] 1 [^]]	-	[4 [^] 52 [^]]	[2 [^] 2 [^] 2]
ว.3 พป	[43 [^]]	-	[43 [^]]	[1 [^] 1] [5 [^] 55 [^]] [11] [33 [^] 2 [^] 3]
ว.3-1 พตส	[3 [^] 443 [^]]	-	[3 [^] 443 [^]]	[43] [3 [^] 4 [^] 4]
ว.3-2 พตส	[32]	-	[4 [^] 2 [^]]	[44 [^] 4 [^] 4]
ว.4 พป	[3 [^] 2]	-	[3 [^] 2]	[22 [^] 1]
ว.4 พตย ³	[32]	-	[3 [^] 1 [^]]	[322 [^]] [45]
ว.5 พป	[33 [^] 1]	-	[3 [^] 42]	[5 [^] 1 [^]]
ว.5 พตย	[3 [^] 41 [^]]	-	[44 [^] 2]	[41 [^]]
ว.6 พป	[2 [^] 2 [^] 1]	[343 [^]]	[1 [^] 1 [^] 1]	[33 [^] 2 [^]] [32 [^] 3 [^]] [31 [^]]

¹ พป หมายถึง พยางค์เป็น (ดูรายละเอียดในคำจำกัดความ)

² พตส หมายถึง พยางค์ตายสระเสียงสั้น

³ พตย หมายถึง พยางค์ตายสระเสียงยาว

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานในทั้ง 2 ลีลาการพูดมีรูปวรรณยุกต์ (tone shape)/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone direction) ที่คล้ายคลึงกัน แต่ในด้านระดับเสียงจะมีความแตกต่างกันในบางเสียงวรรณยุกต์ เช่น ในวรรณยุกต์ที่ 1 ทั้งพยางค์เป็น $[3^{\wedge}34]$ และพยางค์ตายสระเสียงสั้น $[3^{\wedge}34^{\wedge}]$ จะมีระดับของเสียงที่ต่างกัน คือ วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นจะมีระดับเสียงในตอนท้ายของการออกเสียงที่สูงกว่าวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น รวมทั้งเมื่อพิจารณาถึงการแปรของเสียงวรรณยุกต์จะพบว่า ลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีการแปรเกิดขึ้นในทุกเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งวรรณยุกต์ที่มีจำนวนของรูปแปรมากที่สุด คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น รองลงมา คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ในขณะที่ลีลาการพูดแบบขัดด้อยขัดคำจะมีการแปรเกิดขึ้นกับเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 เท่านั้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้นมากกว่าในลีลาการพูดแบบขัดด้อยขัดคำ เนื่องจากลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนั้นจะเป็นลักษณะของภาษาที่มนุษย์ใช้พูดในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยทางเสียงที่มีอิทธิพลต่อการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นจำนวนมาก เช่น การลงเสียงหนักเบา จังหวะในการพูด ทำนองเสียง เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ข้างเคียง เป็นต้น (คารณี กฤษณะพันธุ์, 2538)

บทที่ 5

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร

สำหรับในบทนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิจัยในเรื่องระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร โดยในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งการบรรยายออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1. ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร และ 2. สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร

ผลของการวิเคราะห์จากข้อมูลที่เป็นการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำในเรื่องระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนเขมรจำนวน 10 คน พบว่ามีระบบวรรณยุกต์ที่ต่างกัน 3 ระบบวรรณยุกต์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง ดังปรากฏในภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรแบบที่มี 4 หน่วยเสียง

A	B	C	DL	DS
ว.1				ว.1
	ว.3	ว.4		
ว.2				

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

2. ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 2 มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง พบว่ามีระบบวรรณยุกต์ย่อย 4 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานแบบที่มี 5 หน่วยเสียง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 1

(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 2

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2					ว.1
3	ว.2	ว.3	ว.5		
4					

แบบที่ 3

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	ว.1
2					
3	ว.2	ว.3	ว.5		ว.1
4					

แบบที่ 4

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

3. ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 3 มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ดังมีระบบวรรณยุกต์ย่อย 3 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 5.3

ภาพที่ 5.3

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรแบบที่มี 6 หน่วยเสียง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2	ว.2	ว.3	ว.5		
3					
4			ว.6	ว.5	ว.3

แบบที่ 1
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	ว.6
2		ว.3	ว.5		
3	ว.2				ว.6
4		ว.5	ว.6	ว.5	

แบบที่ 2
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
	ว.1			ว.4	
		ว.3			ว.6
	ว.2		ว.5		
			ว.6	ว.5	ว.3

แบบที่ 3
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

จากระบบวรรณยุกต์ทั้ง 3 ระบบข้างต้น จะเห็นว่า ระบบวรรณยุกต์ทั้ง 3 ระบบ นอกจากจะมีความแตกต่างในด้านจำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แล้ว ยังมีความแตกต่างในด้านลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะเป็นระบบวรรณยุกต์แบบเดียวกัน แต่ก็มีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน ดังเช่น ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 2 ซึ่งเป็นระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง แต่พบว่ามีระบบวรรณยุกต์ย่อย 4 แบบ เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS ซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตายมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวต่างกัน 4 แบบ คือ แบบ DS123-4 แบบ DS1-23-4 แบบ DS1234 และแบบ DS134-2 ดังปรากฏในภาพที่ 5.2 หรือในระบบวรรณยุกต์แบบที่ 3 ที่เป็นระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง พบว่า ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันทำให้เกิดระบบวรรณยุกต์ย่อย 3 แบบ ดังปรากฏในภาพที่ 5.3 อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่หลากหลายของระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยของคนเขมรข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า ผู้บอกภาษาแต่ละคนต่างก็มีระบบวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองและทุกระบบวรรณยุกต์เกิดการแปรของเสียงวรรณยุกต์ขึ้น โดยเฉพาะเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B จะมีการแปรของเสียงเกิดขึ้นมากที่สุด

5.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร

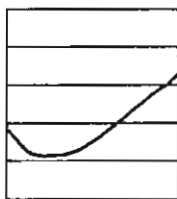
ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 แล้วว่า ในการศึกษาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยศึกษาจากลีลาการพูด 2 แบบ คือ ลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง ดังนั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการพูดแบบชด้อยชดคำ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากลีลาการพูดที่เป็นคำพยางค์เดียวโดดๆ ทำให้ทราบว่า ถึงแม้ว่าในการพูดแบบชด้อยชดคำนั้นจะเป็นการพูดที่มีเพียง 1 พยางค์ แต่สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรก็เกิดการแปรของเสียงวรรณยุกต์ขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 พบในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

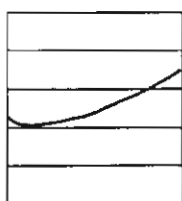
1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ในระบบวรรณยุกต์ทั้ง 3 ระบบ มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางต่ำ^ ตกลงสู่เสียงกลางต่ำจากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูง [2^24] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[2^24]

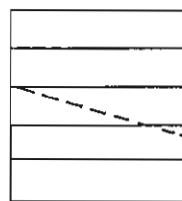
สัทลักษณะ

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบใน 2 ระบบวรรณยุกต์ ได้แก่ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง และแบบที่มี 5 หน่วยเสียง ซึ่งมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลางสูง [34] และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [3^2^] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[34]

สัทลักษณะ

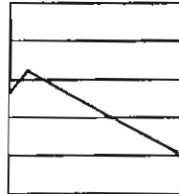

[3^2^]

รูปแปร

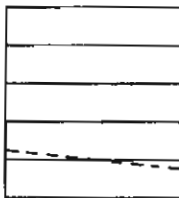
2. วรรณยุกต์ที่ 2 มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ ขึ้นจนถึงเสียงกลางสูงจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [3^42] โดยที่เสียงนี้จะปรากฏในระบบวรรณยุกต์ทั้ง 3 ระบบ นอกจากนี้เกิดการแปรของเสียงเป็น 2 เสียง คือ เสียงตก [21^] และเสียงระดับ-ตกตอนท้าย [443] ส่วนสัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ ตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^ [3^2^] ซึ่งเสียงนี้จะปรากฏในเพียงบาง

ระบบวรรณยุกต์เท่านั้น คือ ในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง (ผู้บอกภาษา 1 คน) และในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง

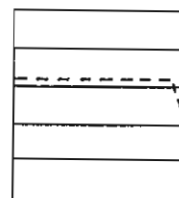
$[3^{\wedge}42]$

สัญลักษณ์ที่ 1

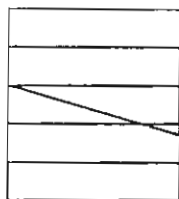
$[21^{\wedge}]$

รูปแปรที่ 1

$[443]$

รูปแปรที่ 2

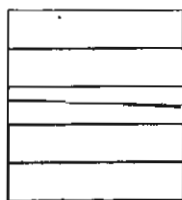
$[3^{\wedge}2^{\wedge}]$

สัญลักษณ์ที่ 2

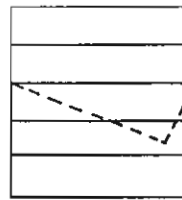
3. วรรณยุกต์ที่ 3 ซึ่งปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น พบว่ามี 2 สัญลักษณ์ คือ

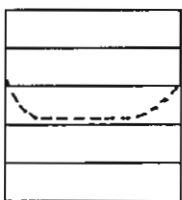
3.1.1 สัญลักษณ์ที่ 1 เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] แล้วลดระดับเพียงเล็กน้อยมาที่เสียงกลาง $[3^{\wedge}3]$ ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียง คือ เป็นเสียงตก-ขึ้น $[3^{\wedge}23]$ เสียงตก-ระดับ-ขึ้น $[4333^{\wedge}]$ และเสียงขึ้น-ตก $[2^{\wedge}31^{\wedge}]$ โดยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็นแบบที่ 1 นี้จะปรากฏเป็นส่วนมากในระบบวรรณยุกต์ทั้ง 3 ระบบ

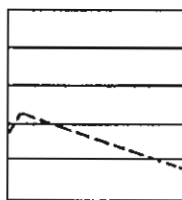
[3[^]3]
สัทลักษณะที่ 1

[3[^]23]
รูปแปรที่ 1

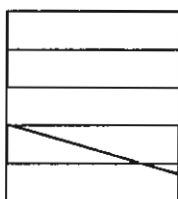

[4333[^]]
รูปแปรที่ 2

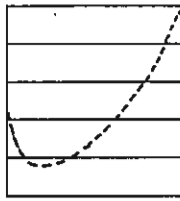

[2[^]31[^]]
รูปแปรที่ 3

3.1.2. สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^ ตกลงสู่เสียงต่ำ^ [2[^]1[^]] นอกจากนี้เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็นแบบที่ 2 นี้มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น [31[^]5[^]] และเสียงขึ้น-ตก [2[^]3[^]1[^]] โดยที่เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็นแบบที่ 2 นี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 4 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 2 และ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง

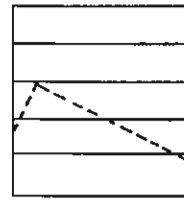

[2[^]1[^]]
สัทลักษณะที่ 2

[31^5^]

รูปแปรที่ 1

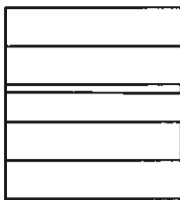

[2^3^1^]

รูปแปรที่ 2

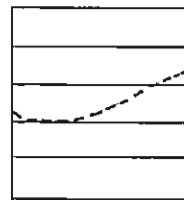
3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ คือ

3.2.1 สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงระดับ ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ และลงระดับตลอดทั้งพยางค์ [3^3^] โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น [34] ซึ่งเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้นแบบที่ 1 นี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 1 (ผู้บอกภาษา 2 คน) และระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง รวมทั้งยังปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงด้วย

[3^3^]

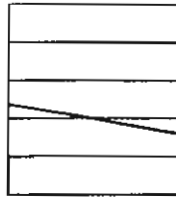
สัทลักษณะที่ 1

[34]

รูปแปร

3.2.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก โดยจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^ [32^] ซึ่งสัทลักษณะที่ 2 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 คำตายสระเสียงสั้นนี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 5 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น

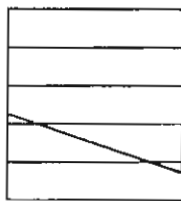
[32^]

สัทลักษณะที่ 2

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 แบบ คือ

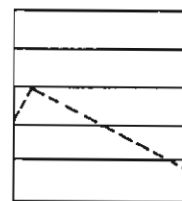
4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น แบ่งออกเป็น 2 สัทลักษณะ คือ

4.1.1 สัทลักษณะที่ 1 พบในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง เป็นสัทลักษณะที่มีเสียงตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง ตกลงสู่เสียงต่ำ^ [31^] และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [33^1^] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[31^]

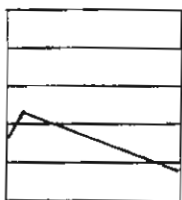
สัทลักษณะที่ 1

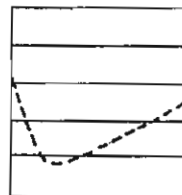
[33^1^]

รูปแปร

4.1.2 สัทลักษณะที่ 2 พบในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงเท่านั้น ซึ่งเป็นสัทลักษณะที่มีเสียงขึ้น-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^ ขึ้นสู่เสียงกลางจากนั้นตกลงสู่เสียงต่ำ^ [2^31^] และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น [41^3] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[2[^]31[^]]
สัทลักษณะที่ 2

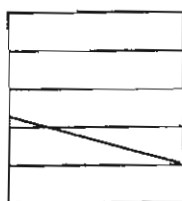

[41[^]3]
รูปแปร

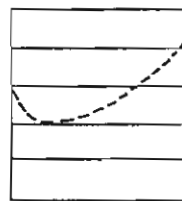
4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว และวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวมี 2 สัทลักษณะ ดังนี้

1. สัทลักษณะที่ 1 ปรากฏในทุกระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [32] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น [3[^]35] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

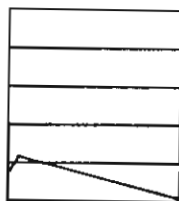

[32]
สัทลักษณะที่ 1

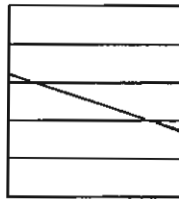
[3[^]35]
รูปแปร

2. สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงเท่านั้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงต่ำ[^] ขึ้นสู่เสียงกลางต่ำจากนั้นตกลงสู่เสียงต่ำ [1[^]21] ดังแสดงในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

[1[^]21]
สัทลักษณะที่ 2

4.2.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางสูงตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^๕ [42^๕] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

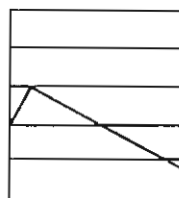

[42^๕]

สัทลักษณะ

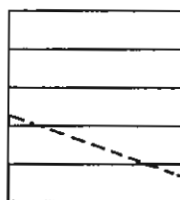
5. วรรณยุกต์ที่ 5 โดยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

5.1 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ของทุกระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง^๕ แล้วลดระดับลงสู่เสียงต่ำ^๕ [33^๕1^๕] และมีการแปรของเสียงเป็น 4 ลักษณะ คือ เสียงตก [31^๕] เสียงตก-ขึ้น [323^๕] เสียงระดับ-ตกตอนท้าย [1^๕1^๕1] และเสียงขึ้น [35^๕] ดังแสดงในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

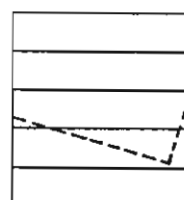
[33^๕1^๕]

สัทลักษณะ

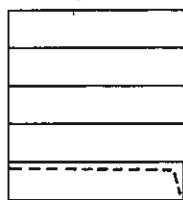
[31^๕]

รูปแปรที่ 1

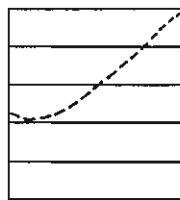

[323^๕]

รูปแปรที่ 2

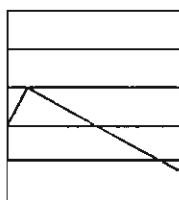

[1¹1]
รูปแปรที่ 3

[35[^]]
รูปแปรที่ 4

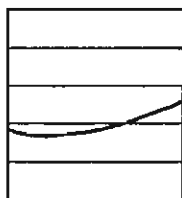
5.2 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว ในทั้ง 3 ระบบวรรณยุกต์มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง[^] แล้วลดระดับลงสู่เสียงต่ำ[^] [33[^]1[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

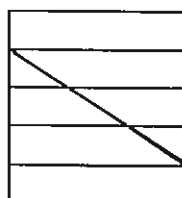
[33[^]1[^]]
สัญลักษณ์

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ซึ่งปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น สามารถแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

6.1 วรรณยุกต์พยางค์เป็นพบว่า มีสัญลักษณ์ 2 สัญลักษณ์ คือ สัญลักษณ์ที่ 1 เป็นเสียงขึ้น โดยระดับเสียงของวรรณยุกต์จะอยู่ในช่วงเสียงกลางต่ำ[^] ขึ้นสู่เสียงกลาง[^] [2[^]3[^]] ดังปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 2 และที่ 3 ส่วนสัญลักษณ์ที่ 2 เป็นเสียงตก มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูง[^] ตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [4[^]2] ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

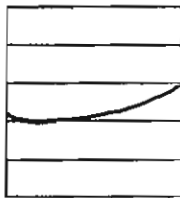

[2[^]3]
สัญลักษณ์ที่ 1

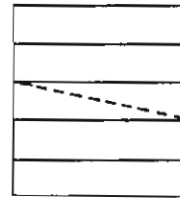

[4[^]2]
สัญลักษณ์ที่ 2

6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น โดยมีระดับเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง[^] [33[^]] และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [3[^]3] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[33[^]]

สัทลักษณะ

[3[^]3]

รูปแปร

จากสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรข้างต้น จะเห็นว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในทั้ง 3 ระบบวรรณยุกต์นั้น มีสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกันและเสียงวรรณยุกต์ส่วนมากมีการแปรของเสียงเกิดขึ้น โดยเสียงวรรณยุกต์ที่มีการแปรของเสียงเกิดมากที่สุด คือ วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น กล่าวคือ มีการแปรของเสียงถึง 4 เสียงคือ เสียงตก เสียงตก-ขึ้น เสียงระดับ-ตกตอนท้าย และเสียงขึ้น เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำสามารถสรุปสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 พบในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์ คือ

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ทั้งใน 3 ระบบวรรณยุกต์ คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และแบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์ คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงและแบบที่มี 5 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น แต่มีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก

2. วรรณยุกต์ที่ 2 มี 2 สัทลักษณะ ดังนี้ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ตก ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ทุกระบบ โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตกและเสียงระดับ-ตกตอนท้าย ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก ซึ่งปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น มี 2 สัทลักษณะ คือ 1. เสียงตกลงเล็กน้อย และ 2. เป็นเสียงตก โดยสัทลักษณะที่ 1 มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น เสียงตก-ระดับ-ขึ้น และเสียงขึ้น-ตก ส่วนสัทลักษณะที่ 2 มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้นและเสียงขึ้น-ตก ซึ่งสัทลักษณะที่ 2 นี้ปรากฏในบางระบบวรรณยุกต์เท่านั้น

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มี 2 สัทลักษณะ คือ 1. เสียงระดับ แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น ส่วนสัทลักษณะที่ 2 จะเป็นเสียงตก ซึ่งสัทลักษณะที่ 2 นี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 5 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก และสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น โดยสัทลักษณะที่ 2 นี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงเท่านั้น

4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย ซึ่งแบ่งตามเสียงสระสั้น-ยาวได้ดังนี้

4.2.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวมี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 จะเป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น ส่วนสัทลักษณะที่ 2 จะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งสัทลักษณะที่ 2 ปรากฏในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงเท่านั้น

4.2.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก

5. วรรณยุกต์ที่ 5 ทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตายสระเสียงยาวในทุกระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยที่เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นจะมีการแปรของเสียงเป็น 4 เสียง คือ เป็นเสียงตก เสียงตก-ขึ้น เสียงระดับ-ตกตอนท้าย และเสียงขึ้น

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

6.1 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น ซึ่งปรากฏในช่อง C4 มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 2 และที่ 3 ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก โดยจะปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 เท่านั้น

6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก

ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำทั้ง 6 หน่วยเสียงสามารถแสดงในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังในภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร

ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 √				
2	ว.2 √	ว.3 ┐	ว.4 √		ว.1 √
3	ว.1 √				
4					

แบบที่ 1 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 √		ว.4 ┐		
2	ว.2 √	ว.3 ┐	ว.5 √		ว.1 √
3	ว.1 √				
4					ว.3 ┐

แบบที่ 2 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง

(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 √		ว.4 ┐	ว.4 ┐	ว.1 √
2	ว.2 √	ว.3 ┐	ว.5 √		ว.1 √
3	ว.1 √				
4					

แบบที่ 3 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 √		ว.4 ┐	ว.4 ┐	
2	ว.2 √	ว.3 ┐	ว.5 √		ว.1 √
3	ว.1 √				
4					ว.3 ┐

แบบที่ 4 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 5.4 (ต่อ)

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำ

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ๗		๗	ว.4	ว.1
2	ว.2 ๗	ว.3 ๗	ว.5 ๗		๗
3					
4					

แบบที่ 5 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ๗		๗	ว.4	ว.6 ๗
2	ว.2 ๗	ว.3 ๗	ว.5 ๗		ว.6 ๗
3					๗
4		ว.5 ๗	ว.6 ๗	ว.5 ๗	

แบบที่ 6 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ๗		๗	ว.4	
2	ว.2 ๗	ว.3 ๗	ว.5 ๗		
3			ว.6 ๗	ว.5 ๗	ว.3 ๗
4					

แบบที่ 7 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ๗		๗	ว.4	
2	ว.2 ๗	ว.3 ๗	ว.5 ๗		ว.6 ๗
3			ว.6 ๗	ว.5 ๗	ว.3 ๗
4					

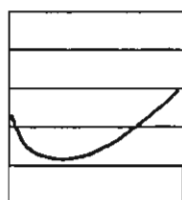
แบบที่ 8 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

5.2.2 สัมพันธภาพของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

ผลการศึกษาเรื่องสัมพันธภาพของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรจากการพูดแบบต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการพูดที่ใช้สนทนาในชีวิตประจำวันของมนุษย์ และเป็นลีลาการพูดอย่างเป็นธรรมชาติด้วย พบว่า เสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบต่อเนื่องส่วนมากมีสัมพันธภาพที่คล้ายคลึงกับสัมพันธภาพของเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

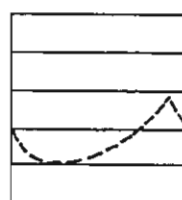
1. วรรณยุกต์ที่ 1 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นในทุกระบบวรรณยุกต์มีสัมพันธภาพเป็นเสียงตก-ขึ้น ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำจากนั้นขึ้นสู่เสียงกลาง[^] [323[^]] นอกจากนี้พบว่าเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นเกิดการแปรของเสียงขึ้นเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย [2[^]23[^]3] ดังปรากฏภาพต่อไปนี้

[323[^]]

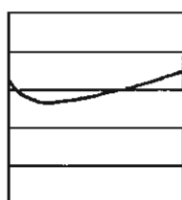
สัมพันธภาพ

[2[^]23[^]3]

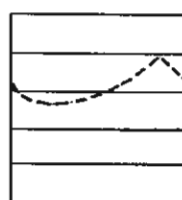
รูปแปร

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัมพันธภาพเป็นเสียงตก-ขึ้น ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูงตกลงสู่เสียงกลาง[^] จากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูง [43[^]4] และมีการแปรของเสียงใน 3 ลักษณะ คือ 1. เสียงตก-ขึ้น-ตก [43[^]4[^]4] 2. เสียงตก [4[^]3] และ 3. เสียงขึ้น-ระดับ-ตก [33[^]3[^]2[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัมพันธภาพต่อไปนี้

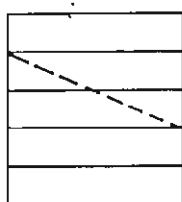
[43[^]4]

สัมพันธภาพ

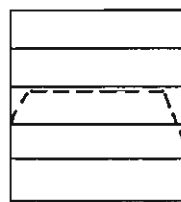

[43[^]4[^]4]

รูปแปรที่ 1

 $[4^3]$

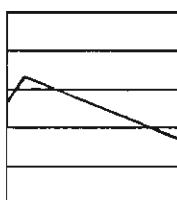
รูปแปรที่ 2

 $[33^3 2^2]$

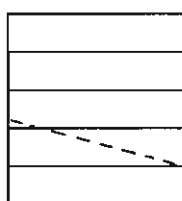
รูปแปรที่ 3

2. วรรณยุกต์ที่ 2 พบว่ามีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ คือ

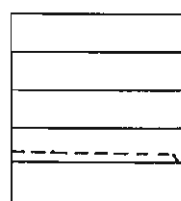
2.1 สัทลักษณะที่ 1 จะเป็นเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ขึ้นจนถึงเสียงกลางสูงจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ[^] $[3^4 2^2]$ และมีการแปรของเสียงเป็น 2 เสียง คือ เสียงตก $[32]$ และเสียงระดับ-ตกค่อนข้าง $[221^2]$ ดังปรากฏในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

 $[3^4 2^2]$

สัทลักษณะที่ 1

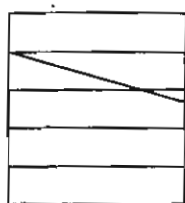

 $[32]$

รูปแปรที่ 1

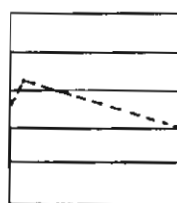

 $[221^2]$

รูปแปรที่ 2

2.2 สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก คือ มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูง[^] ตกลงสู่เสียงกลาง[^] $[4^3 3^4]$ อีกทั้งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก $[3^4 3^3]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

 $[4^{\wedge}3^{\wedge}]$

สัทลักษณะที่ 2

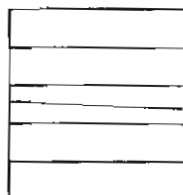

 $[3^{\wedge}43]$

รูปแปรที่ 1

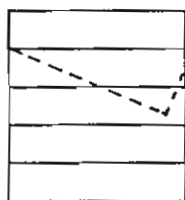
3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ คือ

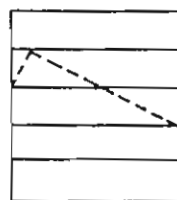
3.1.1. สัทลักษณะที่ 1 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตกลงเล็กน้อย โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] แล้วลดระดับเพียงเล็กน้อยมาที่เสียงกลาง $[3^{\wedge}3]$ ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็น 2 เสียง คือ เป็นเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย $[4^{\wedge}34]$ และเป็นเสียงขึ้น-ตก $[44^{\wedge}2]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

 $[3^{\wedge}3]$

สัทลักษณะที่ 1

 $[4^{\wedge}34]$

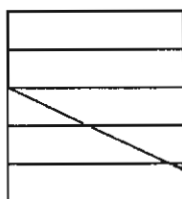
รูปแปรที่ 1

 $[44^{\wedge}2^{\wedge}]$

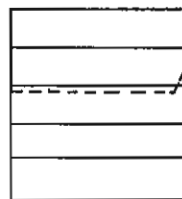
รูปแปรที่ 2

3.1.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ตกลงสู่เสียงต่ำ[^] $[3^{\wedge}1^{\wedge}]$ โดยมีการแปรของเสียงเป็น 3 ลักษณะคือ 1. เสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย $[3^{\wedge}3^{\wedge}4]$

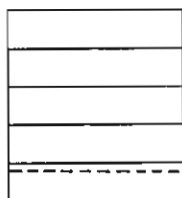
2. เสียงระดับต่ำ $[1^11^1]$ และ 3. เสียงขึ้น-ตกตอนท้าย $[2^43^4]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

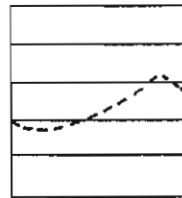
$[3^11^1]$
สัญลักษณ์ที่ 2

$[3^3^4]$
รูปแปรที่ 1

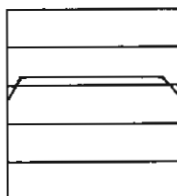
$[1^11^1]$
รูปแปรที่ 2

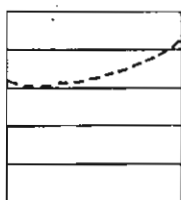
$[2^43^4]$
รูปแปรที่ 3

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบว่ามีสัญลักษณ์ 2 สัญลักษณ์ คือ

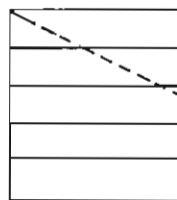
3.2.1 สัญลักษณ์ที่ 1 มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ขึ้นไปสู่เสียงกลางสูง จากนั้นระดับลงที่ไปจนใกล้จะถึงท้ายพยางค์ แล้วจึงตกลงเล็กน้อยไปเสียงกลาง[^] $[3^443^4]$ ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น $[45]$ และเสียงตก $[5^43^4]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

$[3^443^4]$
สัญลักษณ์ที่ 1

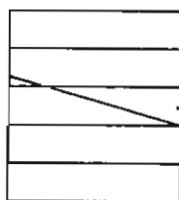

[45]
รูปแปรที่ 1

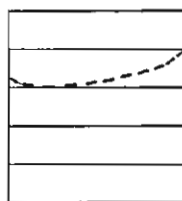

[5^3^]
รูปแปรที่ 2

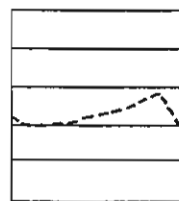
3.2.2 สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ[^] [3^2^] รวมทั้งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น [44^] และเป็นเสียงขึ้น-ตก [33^2^] ดังแสดงในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

[3^2^]
สัทลักษณะที่ 2

[44^]
รูปแปรที่ 1

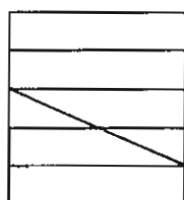
[33^2^]
รูปแปรที่ 2

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 แบบ คือ

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น พบว่ามีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ คือ

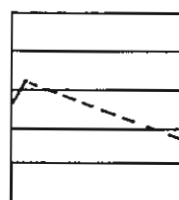
4.1.1 สัทลักษณะที่ 1 เป็นสัทลักษณะที่มีเสียงตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [3^2] และมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียงคือ เสียงขึ้น-ตก [3^42^]

เสียงตก-ขึ้นตอนท้าย $[422^{\wedge}]$ และเสียงระดับ-ตกตอนท้าย $[3^{\wedge}3^{\wedge}3]$ ดังปรากฏในภาพแสดง
สัญลักษณ์ต่อไปนี้

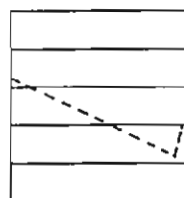
$[3^2]$

สัญลักษณ์ที่ 1

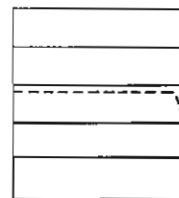
$[3^42^{\wedge}]$

รูปแปรที่ 1

$[422^{\wedge}]$

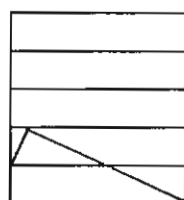
รูปแปรที่ 2

$[3^33^3]$

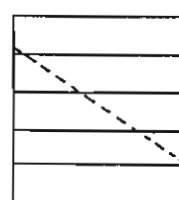
รูปแปรที่ 3

4.1.2 สัญลักษณ์ที่ 2 มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่
เสียงกลางต่ำขึ้นสู่เสียงกลางต่ำ^๕ จากนั้นตกลงสู่เสียงต่ำ $[22^{\wedge}1]$ ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก
 $[52]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

$[22^{\wedge}1]$

สัญลักษณ์ที่ 2

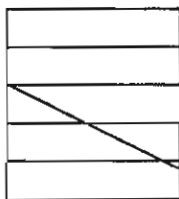
$[52]$

รูปแปร

4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในทั้งพยางค์ตายสระเสียงยาวและพยางค์ตายสระเสียงสั้น
ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

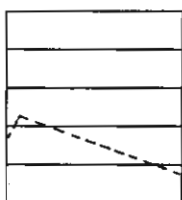
4.2.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวจะมีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ ดังนี้

1. สัทลักษณะที่ 1 จะมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ตกลงสู่เสียงต่ำ[^] [3^11^1] และมีการแปรของเสียงเป็น 2 เสียงคือ เสียงขึ้น-ตก [2^131^1] และเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย [222^1] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

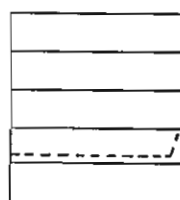
[3^11^1]

สัทลักษณะที่ 1

[2^131^1]

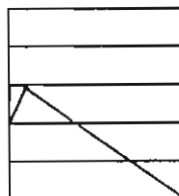
รูปแปรที่ 1

[222^1]

รูปแปรที่ 2

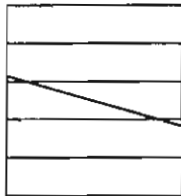
2. สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงเท่านั้น สัทลักษณะที่ 2 นี้มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง[^] จากนั้นตกลงสู่เสียงต่ำ [33^11] ดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

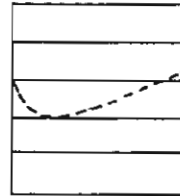
[33^11]

สัทลักษณะที่ 2

4.2.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางสูงตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^๕ [42^๕] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น [3^๕34] ดังแสดงในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

[42^๕]

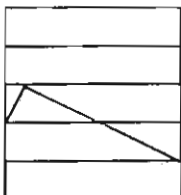
สัทลักษณะ

[3^๕34]

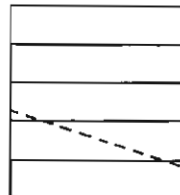
รูปแปร

5. วรรณยุกต์ที่ 5 พบในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

5.1 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ของทุกระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง^๕ แล้วลดระดับลงสู่เสียงกลางต่ำ [33^๕2] และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [31^๕] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

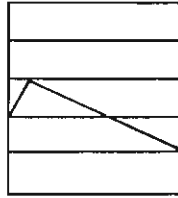
[33^๕2]

สัทลักษณะ

[31^๕]

รูปแปร

5.2 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว ในทั้ง 3 ระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง^๕ แล้วลดระดับลงสู่เสียงกลางต่ำ [33^๕2] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

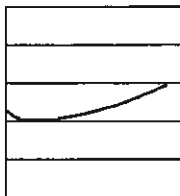

[33^2]

สัญลักษณ์

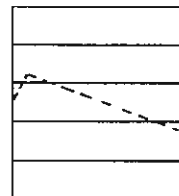
6. วรรณยุกต์ที่ 6 แบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 ประเภท คือ

6.1 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น สัญลักษณ์ที่ 1 เป็นเสียงขึ้น โดยระดับเสียงของวรรณยุกต์อยู่ในช่วงเสียงกลางจากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูง [33^] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [3^42^] สำหรับสัญลักษณ์ที่ 2 ซึ่งเป็นเสียงตกเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำนั้นไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง แต่ปรากฏเฉพาะรูปแปรของเสียงขึ้นเท่านั้น โดยมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียง คือ 1. เสียงขึ้น-ตก [3^42] 2. เสียงขึ้น-ตก-ขึ้น [2^322^] และ 3. เสียงระดับ [3^3^] ดังภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

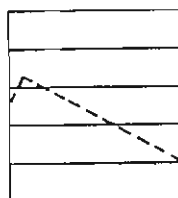
[33^]

สัญลักษณ์ที่ 1

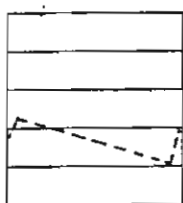
[3^42^]

รูปแปร

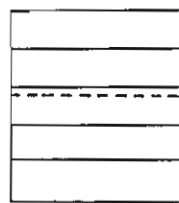

[3^42]

รูปแปรของสัญลักษณ์ที่ 2 รูปที่ 1

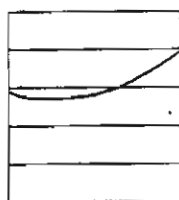
[2[^]322[^]]

รูปแปรของสัทลักษณะที่ 2 รูปที่ 2

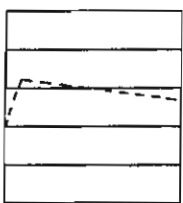
[3[^]3[^]]

รูปแปรของสัทลักษณะที่ 2 รูปที่ 3

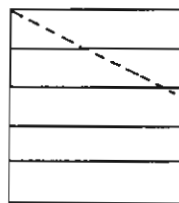
6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบว่าสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น โดยมีระดับเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลาง[^] ขึ้นสู่เสียงกลางสูง[^] [3[^]4[^]] และมีการแปรของเสียงเป็น 2 เสียงคือ เสียงขึ้น-ตก [343[^]] และเสียงตก [5[^]3[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[3[^]4[^]]

สัทลักษณะ

[343[^]]

รูปแปรที่ 1

[5[^]3[^]]

รูปแปรที่ 2

สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 พบในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์ คือ

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ในทุกระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์ คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น แต่มีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก เสียงตก-ขึ้น-ตก และเสียงขึ้น-ระดับ-ตก

2. วรรณยุกต์ที่ 2 มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ตก โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตกและเสียงระดับ-ตกตอนท้าย ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก และเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย เสียงระดับต่ำ และเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้นและเสียงตก และสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้นและเสียงขึ้น-ตก

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตก และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก เสียงตก-ขึ้นตอนท้าย และเสียงระดับ-ตกตอนท้าย ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก

4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวมี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก และเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย ส่วนสัทลักษณะที่ 2 จะเป็นเสียงขึ้น-ตก และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น

5. วรรณยุกต์ที่ 5 ทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตายสระเสียงยาวในทุกะบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

6.1 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น พบว่ามีเพียง 1 สัทลักษณะ คือ เป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก สำหรับสัทลักษณะที่ 2 พบว่าในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนั้นปรากฏเฉพาะรูปแปรของเสียงเท่านั้น ส่วนสัทลักษณะนั้นหายไป โดยรูปแปรที่เกิดขึ้นมี 2 ลักษณะ ดังนี้ 1. เสียงขึ้น-ตก ขึ้น-ตก-ขึ้น และ 2. เสียงระดับ

6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก และเสียงตก

จากสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องข้างต้น พบว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในทั้ง 3 ระบบวรรณยุกต์นั้นส่วนมากมีความคล้ายคลึงกัน โดยสัทลักษณะของรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนั้นส่วนมากจะมีลักษณะคล้ายกับเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำของคนไทยอีสานมากกว่าเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ เช่น สัทลักษณะที่ 2 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น (ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง) นั้นไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง แต่จะปรากฏรูปแปรของเสียงขึ้นแทน ซึ่งเมื่อพิจารณารูปแปรที่เกิดขึ้นพบว่า มีสัทลักษณะที่ค่อนข้างคล้ายกับเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ประกอบด้วยสามารถกล่าวได้ว่า เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องซึ่งปรากฏในช่อง C4 นั้นเกิดการรวมตัวกับเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นที่ปรากฏในช่อง C23 ซึ่งจากลักษณะการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าวทำให้เกิด “บันไดลาว” ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรขึ้นในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่ปรากฏในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบต่อเนื่องนั้นอาจจะสะท้อนสำเนียงของเจ้าของภาษาได้ดีกว่าในการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องทั้ง 6 หน่วยเสียงสามารถแสดงในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังในภาพที่ 5.5

ภาพที่ 5.5

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 μ				
2		ว.3			ว.1
3	ว.2 h	┐	ว.4 h		μ
4					

แบบที่ 1 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 μ		┐	ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2 h	┐	ว.5 h		μ
4	┐				ว.3 ┐┐

แบบที่ 2 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 μ		┐	ว.4	ว.1 μ
2		ว.3			
3	ว.2 h	┐	ว.5 h		ว.1 μ
4					

แบบที่ 3 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 μ		┐	ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2 h	┐	ว.5 h		μ
4					ว.3 ┐

แบบที่ 4 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 5.5 (ต่อ)

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	ว.1
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		└
3	└		└		
4			└		

แบบที่ 5 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	ว.6 └
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.6 └
3	└	ว.5 └	ว.6 └	ว.5 └	└
4		└	└	└	

แบบที่ 6 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		
3	└		└	ว.6 └	ว.5 └
4			└	└	ว.3 └

แบบที่ 7 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.6 └
3	└		└	ว.6 └	ว.5 └
4			└	└	ว.3 └

แบบที่ 8 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

จากภาพที่ 5.5 ซึ่งแสดงระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องของคนเขมรจะเห็นว่า ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกันกับระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ (ดังปรากฏในภาพที่ 5.4 หน้า 75-76) แต่พบว่ามีระบบวรรณยุกต์ย่อยบางระบบวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องมีความต่างจากระบบวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ เช่น ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 6 ซึ่งเป็นระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงนั้น พบว่า ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่เรียกว่า “บันไดลาว” เกิดขึ้น ในขณะที่ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำนั้นไม่ปรากฏลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวแบบ “บันไดลาว”

5.3 การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

เมื่อเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำและการพูดแบบต่อเนื่องสามารถสรุปสัญลักษณ์และรูปแบบของเสียงวรรณยุกต์ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.1 พป	[2 [^] 24]	-	[323 [^]]	[2 [^] 23 [^] 3]
ว.1 พตส	[34]	[3 [^] 2 [^]]	[43 [^] 4]	[43 [^] 4 [^] 4] [4 [^] 3] [33 [^] 3 [^] 2 [^]]
ว.2-1	[3 [^] 42]	[21 [^]] [443]	[3 [^] 42 [^]]	[32] [221 [^]]
ว.2-2	[3 [^] 2 [^]]	-	[4 [^] 3 [^]]	[3 [^] 43]
ว.3-1 พป	[3 [^] 3]	[3 [^] 23] [4333 [^]] [2 [^] 31 [^]]	[3 [^] 3]	[4 [^] 34] [44 [^] 2 [^]]
ว.3-2 พป	[2 [^] 1 [^]]	[31 [^] 5 [^]][2 [^] 3 [^] 1 [^]]	[3 [^] 1 [^]]	[3 [^] 3 [^] 4] [1 [^] 1 [^]] [2 [^] 43 [^]]
ว.3-1 พตส	[3 [^] 3 [^]]	[34]	[3 [^] 443 [^]]	[45] [5 [^] 3 [^]]
ว.3-2 พตส	[32 [^]]	-	[3 [^] 2 [^]]	[44 [^]][33 [^] 2 [^]]
ว.4-1 พป	[31 [^]]	[33 [^] 1 [^]]	[3 [^] 2]	[3 [^] 42 [^]][422 [^]] [3 [^] 3 [^] 3]
ว.4-2 พป	[2 [^] 31 [^]]	[41 [^] 3]	[22 [^] 1]	[52]
ว.4-1 พตย	[32]	[3 [^] 35]	[3 [^] 1 [^]]	[2 [^] 31 [^]] [222 [^]]
ว.4-2 พตย	[1 [^] 21]	-	[33 [^] 1]	-
ว.4 พตส	[42 [^]]	-	[42 [^]]	[3 [^] 34]

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
หน่วยเสียงวรรณยุกต์	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.5 พป	[33 ^{1^}]	[31 [^]] [323 [^]] [1 [^] 1 [^]] [35 [^]]	[33 ²]	[31 [^]]
ว.5 พตย	[33 ^{1^}]	-	[33 ²]	-
ว.6-1พป	[2 [^] 3]	-	[33 [^]]	[3 [^] 42 [^]]
ว.6-2 พป	[4 [^] 2]	-	-	[3 [^] 42][2 [^] 322 [^]] [3 [^] 3 [^]]
ว.6 พตส	[33 [^]]	[3 [^] 3]	[3 [^] 4 [^]]	[343 [^]] [5 [^] 3 [^]]

สำหรับผลการเปรียบเทียบที่แสดงในตารางข้างต้นถึงสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่องสามารถสรุปความเหมือนและความต่างของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ใน 3 ประเด็นคือ

1. ในด้านรูป (tone shape) /ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone direction) จะเห็นว่า เสียงวรรณยุกต์ส่วนมากในทั้ง 2 ลีลาการพูดจะมีรูป/ทิศทางเดียวกัน แต่มีบางเสียงวรรณยุกต์ที่มีรูปของเสียงแตกต่างกันแต่มีทิศทางของเสียงเหมือนกัน คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น และเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในทั้ง 2 ลีลานั้นจะมีทิศทางของเสียงเป็นเสียงขึ้น แต่จะมีรูปต่างกัน คือ ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นจะมีรูปเป็นเสียงขึ้น ในขณะที่ลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีรูปเป็นเสียงตก-ขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นนั้นจะมีรูป/ทิศทางของเสียงแตกต่างกันในทั้ง 2 ลีลา กล่าวคือ ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำจะเป็นเสียงระดับ แต่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะเป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก

2. ในด้านระดับเสียง พบว่า ระดับของเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 2 ลีลาการพูดเสียงวรรณยุกต์ส่วนมากจะมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน แต่มีเพียง 2 วรรณยุกต์เท่านั้นที่มีระดับของเสียงที่เท่ากัน คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็น ซึ่งทั้ง 2 ลีลาการพูดมีระดับเสียง คือ [3[^]3] และเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในทั้ง 2 ลีลาการพูดมีระดับเสียง คือ [42[^]]

3. ในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ พบว่า ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องมีการแปรเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้นมากกว่าในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ กล่าวคือ เสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีรูปแปรที่หลากหลายกว่าในการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ ซึ่งพบทั้งรูปแปรที่มีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์และระดับของเสียงทั้งที่เหมือนและต่างกันในทุก 2 ลีลา โดยรูปแปรส่วนมากมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์และระดับของเสียงที่ต่างกัน แต่พบว่า รูปแปรที่มีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์และระดับของเสียงที่เหมือนกันมีเพียง 1 รูป คือ รูปแปรที่ 1 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ซึ่งแปรเป็นเสียงตก [31~] ด้านจำนวนของรูปแปรที่เกิดขึ้น พบว่า ในการพูดแบบต่อเนื่องนั้น เสียงวรรณยุกต์ที่มีรูปแปรเกิดมากที่สุดมี 4 เสียง คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็น เสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 1 พยางค์เป็น และเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 แบบที่ 2 โดยที่มีรูปแปรเป็น 3 รูป ดังปรากฏในตารางที่ 5.1 ในขณะที่ลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำจะมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้นเพียงบางเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น และเสียงวรรณยุกต์ที่มีการแปรเกิดขึ้นมากที่สุด คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ซึ่งมีรูปแปรของเสียงเป็นจำนวน 4 รูป

บทที่ 6

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ

ในการศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญนั้น สำหรับการศึกษาะบบวรรณยุกต์ ผู้วิจัยศึกษาจากลีลาการพูดแบบชัถ้อยชัถคำ ส่วนการศึกษาสัญลักษณ์นั้น ผู้วิจัยจะศึกษาจากลีลาการพูด 2 ลีลา คือ ลีลาการพูดแบบชัถ้อยชัถคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ

สำหรับผลการศึกษาะบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญจากลีลาการพูดแบบชัถ้อยชัถคำ พบว่า ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญนั้นมี 2 ระบบวรรณยุกต์ คือ

1. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง มีระบบวรรณยุกต์ย่อย 3 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 6.1

ภาพที่ 6.1

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภูไทแบบที่มี 5 หน่วยเสียง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 1
(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					

แบบที่ 2
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 3
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

2. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง พบว่า มีระบบวรรณยุกต์ย่อย 5 แบบ เนื่องจากแต่ละแบบมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 6.2

ภาพที่ 6.2

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ่แบบที่มี 6 หน่วยเสียง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3	ว.5		ว.6
3	ว.2				
4			ว.6	ว.5	

แบบที่ 1

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3	ว.5		ว.6
3					
4	ว.2		ว.6	ว.5	ว.3

แบบที่ 2

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	ว.1
2	ว.2	ว.3	ว.5		
3	ว.6				
4	ว.2				ว.3

แบบที่ 3

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.4	ว.4	
2	ว.2	ว.3			ว.1
3	ว.6		ว.5	ว.4	
4	ว.2				ว.3

แบบที่ 4

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 6.2 (ต่อ)

ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภูแบบที่มี 6 หน่วยเสียง

A	B	C	DL	DS
ว.1			ว.4	ว.1
ว.6	ว.3			
		ว.5		ว.1
ว.2				ว.3

แบบที่ 5

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์จากลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำในภาษาไทยอีสานของคนภูข้างต้นพบว่า ภาษาไทยอีสานของคนภูมีระบบวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน 2 ระบบ คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ซึ่งทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์พบว่า มีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้เกิดระบบวรรณยุกต์ย่อยที่หลากหลาย ดังเช่น ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง จะมี 3 ระบบวรรณยุกต์ย่อย เนื่องจากมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS ที่ต่างกัน และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง จะเห็นว่ามี 5 ระบบวรรณยุกต์ย่อย เนื่องจากลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง A ช่อง C ช่อง DL และช่อง DS มีความหลากหลาย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภู ถึงแม้ว่าจะเป็นระบบวรรณยุกต์เดียวกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันในด้านลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้บอกภาษาแต่ละคนต่างก็มีระบบวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองเช่นเดียวกับของคนเขมร นอกจากนี้ยังพบว่าระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาแต่ละคนมีการแปรของเสียงเกิดขึ้นด้วย

6.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ

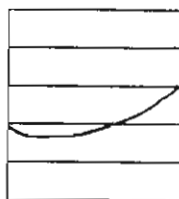
ดังที่ได้กล่าวไว้ในแล้วในข้างต้นว่า ในการศึกษาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยศึกษาจากลีลาการพูด 2 แบบ คือ ลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง ในการพิจารณาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในงานวิจัยเรื่องนี้จะพิจารณาว่า เสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์เป็นถือเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ส่วนวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตายถือเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกันกับเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็น ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบชด้อยชดคำ และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบต่อเนื่อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.2.1 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ

ในการศึกษาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญจากลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ พบว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญนั้นมีสัทลักษณะ ดังนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

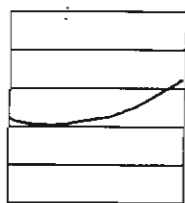
1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ปรากฏทั้งในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น โดยที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^๑ ขึ้นสู่เสียงกลาง^๒ [2^๓] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[2^๓]

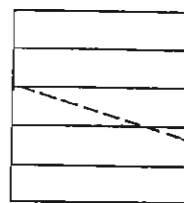
สัทลักษณะ

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และแบบที่มี 6 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลางสูง [34] แต่มีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก [3^๒] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[34]

สัทลักษณะ

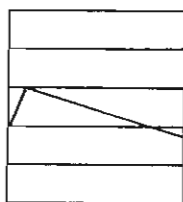

[3^2^]

รูปแปร

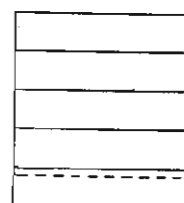
2. วรรณยุกต์ที่ 2 พบว่ามี 4 สัทลักษณะ ดังนี้

2.1 สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ตก มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นจนถึงเสียงกลาง^ จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^ [33^2^] โดยสัทลักษณะที่ 1 นี้ปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ [1^1^] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[33^2^]

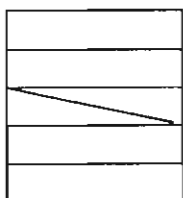
สัทลักษณะที่ 1

[1^1^]

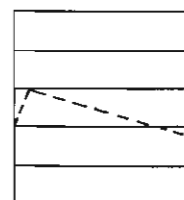
รูปแปร

2.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก โดยจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ แล้วตกลงสู่เสียงกลาง [3^3] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [33^2^] ซึ่งเสียงนี้ปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 (ผู้บอกภาษา 1 คน) ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงเท่านั้น ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[3^3]

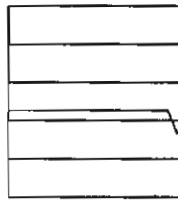
สัทลักษณะที่ 2

[33^2^]

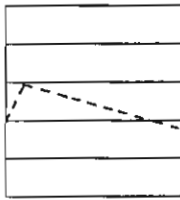
รูปแปร

2.3 สัทลักษณะที่ 3 เป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย พบในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 (ผู้บอกภาษา 2 คน) และแบบที่ 2 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง โดยจุดเริ่มต้นของเสียงเป็นเสียงระดับอยู่ในช่วงเสียงกลาง และในตอนท้ายของพยางค์ระดับเสียงตกลงเล็กน้อยมาที่เสียงกลางต่ำ $[332^{\wedge}]$ สำหรับสัทลักษณะที่ 3 เกิดการแปรของเสียงเป็น 2 เสียง คือ เสียงขึ้น-ตก $[33^{\wedge}2^{\wedge}]$ และเสียงขึ้น $[3^{\wedge}4^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

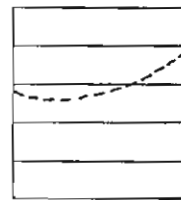
$[332^{\wedge}]$

สัทลักษณะที่ 3

$[33^{\wedge}2^{\wedge}]$

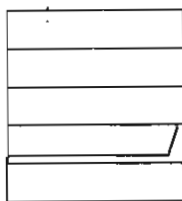
รูปแปรที่ 1

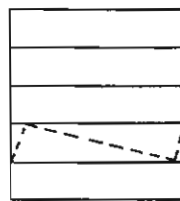
$[3^{\wedge}4^{\wedge}]$

รูปแปรที่ 2

2.4 สัทลักษณะที่ 4 เป็นเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย โดยจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำและคงระดับไปจนกระทั่งในตอนท้ายของพยางค์ระดับเสียงสูงขึ้นเล็กน้อยสู่เสียงกลางต่ำ $[222^{\wedge}]$ อีกทั้งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงกลางต่ำ-ขึ้น-ตก-ขึ้น $[22^{\wedge}22^{\wedge}]$ ซึ่งสัทลักษณะที่ 4 นี้ ปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงเท่านั้น ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[222[~]]
สัญลักษณ์ที่ 4

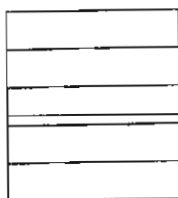

[22[^]22[^]~]
รูปแปร

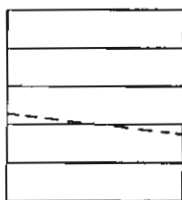
3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น ซึ่งพบว่ามีสัญลักษณ์ 3 สัญลักษณ์ ดังนี้

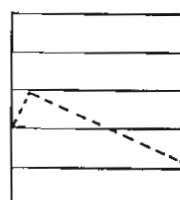
3.1.1 สัญลักษณ์ที่ 1 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็นจะเป็นเสียงระดับ โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางและคงระดับตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์ [33] ซึ่งสัญลักษณ์ที่ 1 นี้ ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 และแบบที่ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [32[^]] และเสียงขึ้น-ตก [33[^]2] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[33]
สัญลักษณ์ที่ 1

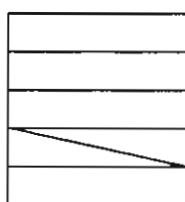

[32[^]]
รูปแปรที่ 1

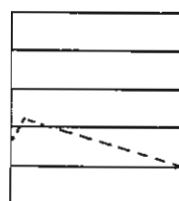
[33[^]2]
รูปแปรที่ 2

3.1.2 สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ซึ่งพบในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 และแบบที่ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 และแบบที่ 5 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่ในช่วงเสียงกลางต่ำ จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ $[2^{\wedge}2]$ แต่เกิดการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก $[2^{\wedge}32]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

$[2^{\wedge}2]$

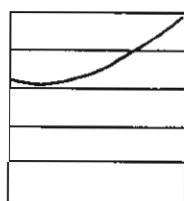
สัทลักษณะที่ 2

$[2^{\wedge}32]$

รูปแปร

3.1.3 สัทลักษณะที่ 3 มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น โดยที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูง จากนั้นขึ้นสู่เสียงสูง $[45^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

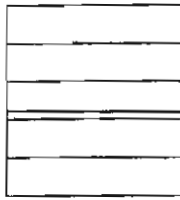

$[45^{\wedge}]$

สัทลักษณะที่ 3

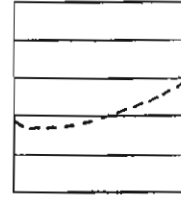
3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ คือ

3.2.1 สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงระดับ โดยจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางและคงระดับตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์ $[33]$ แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น $[2^{\wedge}3^{\wedge}]$ ซึ่งสัทลักษณะที่ 1 ของวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้นนี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 (ผู้บอกภาษา 1 คน) และแบบที่ 3 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ และในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ทุกแบบ ดังปรากฏในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

[33]

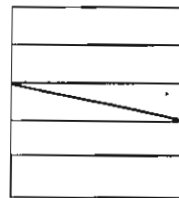
สัทลักษณะที่ 1

[2^3^]

รูปแปร

3.2.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 (ผู้บอกภาษา 2 คน) ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงเท่านั้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^จากนั้นตกลงสู่เสียงกลาง [3^3] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

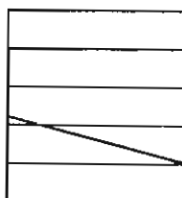
[3^3]

สัทลักษณะที่ 2

4. วรรณยุกต์ที่ 4 จะปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

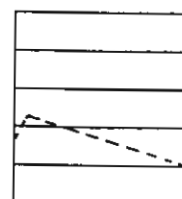
4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น พบว่ามีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ คือ

4.1.1 สัทลักษณะที่ 1 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์ จะมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ซึ่งระดับเสียงของวรรณยุกต์อยู่ในช่วงเสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [32] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [2^32] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[32]

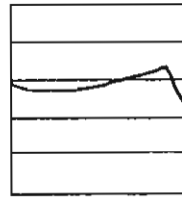
สัทลักษณะที่ 1

[2^32]

รูปแปร

4.1.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^๕ จากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูงแล้วตกลงสู่เสียงกลาง [3^๕43] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

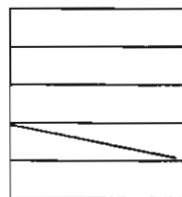
[3^๕43]

สัทลักษณะที่ 2

4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย ปรากฏทั้งในพยางค์ตายสระเสียงยาว และพยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวนั้นพบว่ามี 2 สัทลักษณะ ดังนี้

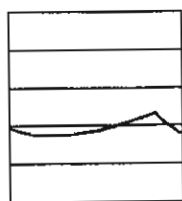
1. สัทลักษณะที่ 1 ของวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวปรากฏในระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบ มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^๕ ตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [2^๕2] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[2^๕2]

สัทลักษณะที่ 1

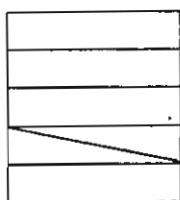
2. สัทลักษณะที่ 2 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวนี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^๕ ขึ้นสู่เสียงกลางจากนั้นตกลงเล็กน้อยในตอนท้ายสู่เสียงกลางต่ำ [2^๕32^๕] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

$[2^{\wedge}32^{\wedge}]$

สัญลักษณ์ที่ 2

4.2.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบว่า มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตกในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์ โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^๕ ตกลงสู่เสียงกลางต่ำ $[2^{\wedge}2]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

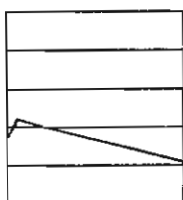

$[2^{\wedge}2]$

สัญลักษณ์

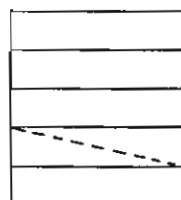
5. วรรณยุกต์ที่ 5 เกิดในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

5.1 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ของระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบ มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งระดับเสียงอยู่ในช่วงของเสียงกลางต่ำ^๕ ขึ้นสู่เสียงกลาง จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ $[2^{\wedge}32]$ โดยมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียง คือ 1. เสียงตก $[2^{\wedge}2]$ 2. เสียงขึ้น $[2^{\wedge}3]$ และ 3. เสียงระดับ $[22]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

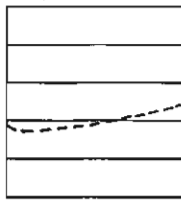
$[2^{\wedge}32]$

สัญลักษณ์

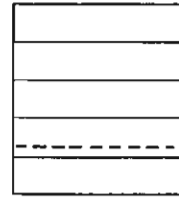

$[2^{\wedge}2]$

รูปแปรที่ 1

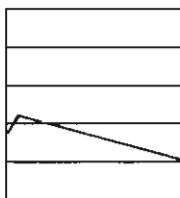

[2³]
รูปแปรที่ 2

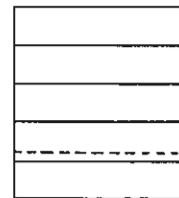

[22]
รูปแปรที่ 3

5.2 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาวของระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบ มี สัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก และมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^๕ ขึ้นสู่เสียงกลางจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [2^๓32] เช่นเดียวกับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ [22] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[2^๓32]
สัทลักษณะ

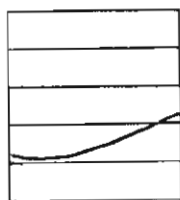

[22]
รูปแปร

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น และวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ซึ่งพบในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะ 3 สัทลักษณะ คือ

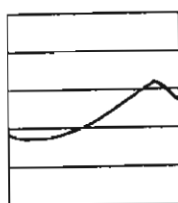
6.1.1 สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำระดับต่ำ ขึ้นสู่เสียงกลาง [23] ซึ่งสัทลักษณะที่ 1 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 นี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ดังแสดงในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

[23]

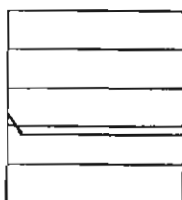
สัทลักษณะที่ 1

6.1.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางต่ำ^๕ ขึ้นสู่เสียงกลางสูง จากนั้นตกลงเล็กน้อยในท้ายพยางค์สู่เสียงกลาง^๕ [2^๕43^๕] สัทลักษณะที่ 2 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 นี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 และ 4 ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

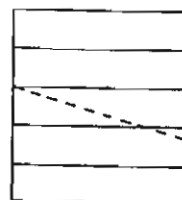
[2^๕43^๕]

สัทลักษณะที่ 2

6.1.3 สัทลักษณะที่ 3 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ระดับ โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงเป็นเสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^๕ จากนั้นคงระดับไปจนจบพยางค์ [32^๕2^๕] สัทลักษณะที่ 3 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 นี้ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 5 เท่านั้น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [3^๕2^๕] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

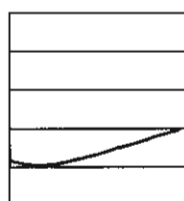
[32^๕2^๕]

สัทลักษณะที่ 3

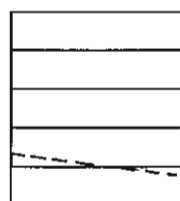
[3^๕2^๕]

รูปแปร

6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบว่า สัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น โดยมีระดับเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางต่ำขึ้นสู่เสียงกลางต่ำ^๕ [22^๕] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [21^๕] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[22^๕]

สัทลักษณะ

[21^๕]

รูปแปร

จากสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ้อในลีลาการพูดแบบซัดถ้อยซัดคำข้างต้นสามารถสรุปสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ได้ดังนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 พบในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์ คือ

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น แต่มีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์

2. วรรณยุกต์ที่ 2 พบว่ามี 4 สัทลักษณะ

2.1 สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ

2.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก

2.3 สัทลักษณะที่ 3 เป็นระดับ-ตกตอนท้าย โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก และเสียงขึ้น

2.4 สัทลักษณะที่ 4 เป็นเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงกลางต่ำ-ขึ้น-ตก-ขึ้น

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น มี 3 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงระดับ สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก และสัทลักษณะที่ 3 เป็นเสียงขึ้น โดยสัทลักษณะที่ 1 มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น และเสียงตก ส่วนสัทลักษณะที่ 2 มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก สำหรับสัทลักษณะที่ 3 ไม่มีการแปรของเสียงปรากฏ

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายเสียงสระสั้น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงระดับ แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก และสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย

4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย โดยแบ่งตามเสียงสระดังนี้คือ วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวมี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตก ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย และวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก

5. วรรณยุกต์ที่ 5 ทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตายสระเสียงยาวในทุกระบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียง คือเสียงตก เสียงขึ้น และเสียงระดับ ส่วนเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาวมีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

6.1 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น มี 3 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น ปรากฏในช่อง C4 ของระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย โดยจะปรากฏในช่อง A3 ของระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 และแบบที่ 4 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 และสำหรับสัทลักษณะที่ 3 เป็นเสียงตก-ระดับ ซึ่งจะปรากฏในช่อง A23 ของระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 5 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น

6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก

ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ้อในลีลาการพูดแบบชั้ดถ้อยชั้ดคำทั้ง 6 หน่วยเสียงสามารถแสดงในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังในภาพที่ 6.3

ภาพที่ 6.3

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ
ในลีลาการพูดแบบชั้ดถ้อยชั้ดคำ

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.1 └
3	└				
4	└		└		ว.3 └└

แบบที่ 1 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.1 └
3	└				
4			└		

แบบที่ 2 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		
3	└				
4					ว.3 └

แบบที่ 3 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.6 └
3	└		ว.6 └	ว.5 └	
4			└	└	

แบบที่ 4 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 6.3 (ต่อ)

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนกูย
ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	└	ว.3 └			ว.6 └
3			ว.5 └		
4	ว.2 └		ว.6 └	ว.5 └	ว.3 └

แบบที่ 5 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	ว.1 └
2	ว.6 └	ว.3 └	ว.5 └		
3					ว.1 └
4	ว.2 └				ว.3 └

แบบที่ 6 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └			ว.1 └
3	ว.6 └		ว.5 └		
4	ว.2 └				ว.3 └

แบบที่ 7 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		ว.4 └	ว.4 └	
2	ว.2 └	ว.3 └			ว.1 └
3	ว.6 └		ว.5 └	ว.4 └	
4	ว.2 └				ว.3 └

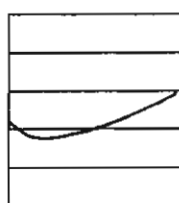
แบบที่ 8 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

6.2.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

สำหรับผลการศึกษาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญจากลีลาการพูดแบบต่อเนื่องพบว่า นอกจากสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์จะมีการแปรของเสียงเกิดขึ้นแล้ว ยังพบว่าสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์บางเสียงที่เกิดในการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำหายไปดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

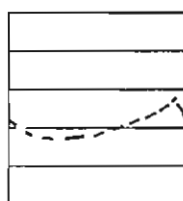
1.วรรณยุกต์ที่ 1 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น พบในระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบ คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ซึ่งมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^ จากนั้นเปลี่ยนทิศทางขึ้นสู่เสียงกลาง^ $[32^{\wedge}3^{\wedge}]$ และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตก $[32^{\wedge}3^{\wedge}3]$ และเสียงขึ้น-ตก $[2^{\wedge}32]$ ดังแสดงในภาพสัทลักษณะต่อไปนี้

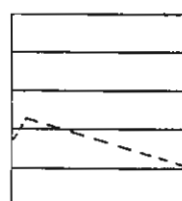
$[32^{\wedge}3^{\wedge}]$

สัทลักษณะ

$[32^{\wedge}3^{\wedge}3]$

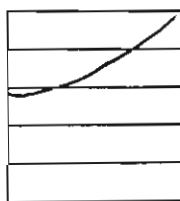
รูปแปรที่ 1

$[2^{\wedge}32]$

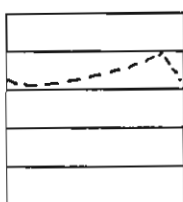
รูปแปรที่ 2

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบทั้งระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และแบบที่มี 6 หน่วยเสียง โดยมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น และมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ ขึ้นสู่เสียงสูง $[3^{\wedge}5]$ นอกจากนี้พบการแปรของเสียงใน 2 ลักษณะ คือ 1. เสียงขึ้น-ตกตอนท้าย $[44^{\wedge}4]$ และ 2. เสียงตก $[4^{\wedge}3^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

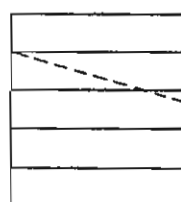
[3^5]

สัทลักษณะ

[44^4]

รูปแปรที่ 1

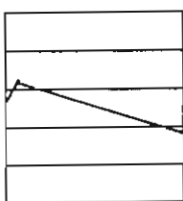

[4^3^]

รูปแปรที่ 2

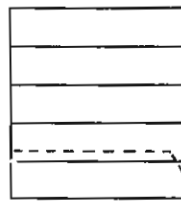
2. วรรณยุกต์ที่ 2 ในภาษาไทยอีสานของคนภูพานว่ามี 4 สัทลักษณะ ดังต่อไปนี้

2.1 สัทลักษณะที่ 1 จะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ ขึ้นสู่เสียงกลางสูงจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ^ [3^42^] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย [221^] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[3^42^]

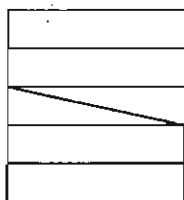
สัทลักษณะที่ 1

[221^]

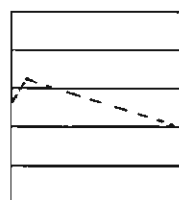
รูปแปร

2.2 สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ ตกลงสู่เสียงกลาง [3^3] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [3^43] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[3^3]

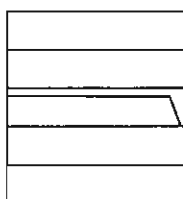
สัญลักษณ์ที่ 2

[3^43]

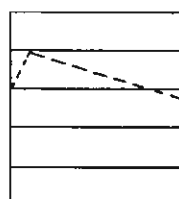
รูปแปร

2.3 สัญลักษณ์ที่ 3 เป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย โดยจุดเริ่มต้นของเสียงในตอนต้นของพยางค์จะเป็นเสียงระดับอยู่ในช่วงเสียงกลาง^ และในตอนท้ายของพยางค์ระดับเสียงตกลงมาเล็กน้อยที่เสียงกลาง [3^3^3] ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก [44^3^] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[3^3^3]

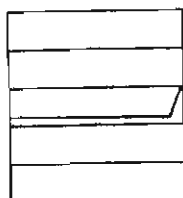
สัญลักษณ์ที่ 3

[44^3^]

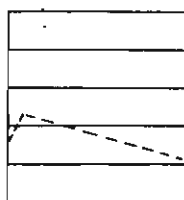
รูปแปร

2.4 สัญลักษณ์ที่ 4 มีสัญลักษณ์เป็นเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย โดยในตอนต้นของพยางค์ จุดเริ่มต้นของเสียงจะเป็นเสียงระดับอยู่ที่เสียงกลาง ส่วนตอนท้ายของพยางค์ระดับเสียงจะสูงขึ้นเล็กน้อยไปที่เสียงกลาง^ [333^] ซึ่งมีการแปรของเสียงใน 2 ลักษณะคือ 1. เสียงขึ้น-ตก [2^3^2] และ 2. เสียงตก-ขึ้นตอนท้าย [322^] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

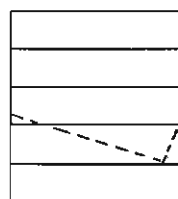

[333^]

สัญลักษณ์ที่ 4

[2³2]

รูปแปรที่ 1

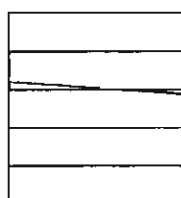
[322[^]]

รูปแปรที่ 2

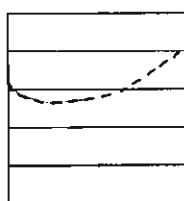
3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น สำหรับในการพูดต่อเนื่องพบว่ามีสัญลักษณ์ 3 สัญลักษณ์ ดังนี้

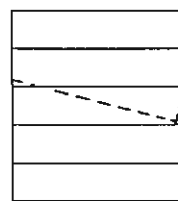
3.1.1 สัญลักษณ์ที่ 1 เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย โดยจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูงจากนั้นตกลงมาเล็กน้อยที่เสียงกลาง[^] [43[^]] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น [43[^]4[^]] และเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย [433[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

[43[^]]

สัญลักษณ์ที่ 1

[43[^]4[^]]

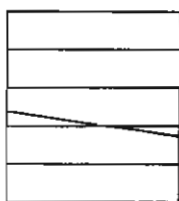
รูปแปรที่ 1

[433[^]]

รูปแปรที่ 2

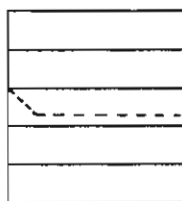
3.1.2 สัญลักษณ์ที่ 2 เป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางจากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ[^] [32[^]] ซึ่งมีการแปรของเสียงใน 4 ลักษณะคือ 1. เสียงตก-ระดับ

$[3^{\wedge}33]$ 2. เสียงระดับ-ตกตอนท้าย $[2^{\wedge}2^{\wedge}2]$ 3. เสียงตก-ขึ้น $[21^{\wedge}4]$ และ 3. เสียงขึ้น-ตก $[22^{\wedge}1^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

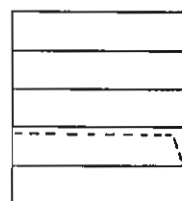
$[32^{\wedge}]$

สัญลักษณ์ที่ 2

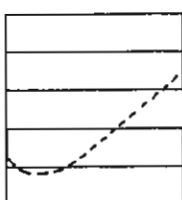
$[3^{\wedge}33]$

รูปแปรที่ 1

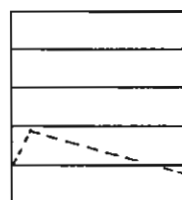
$[2^{\wedge}2^{\wedge}2]$

รูปแปรที่ 2

$[21^{\wedge}4]$

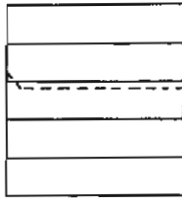
รูปแปรที่ 3

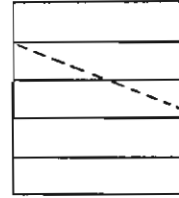
$[22^{\wedge}1^{\wedge}]$

รูปแปรที่ 4

3.1.3 สัญลักษณ์ที่ 3 ปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงนั้น สัญลักษณ์ที่ 3 นี้เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำนั้น จะมีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น แต่เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง สัญลักษณ์ที่ 3 นี้จะไม่ปรากฏ โดยปรากฏเฉพาะรูปแปรของเสียงเท่านั้น ซึ่งรูปแปรที่เกิดขึ้นมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก-ระดับ $[43^{\wedge}3^{\wedge}]$ และเสียงตก $[4^{\wedge}3]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

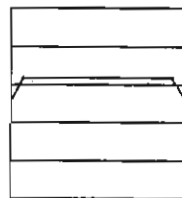
[43^3^]
รูปแปรที่ 1

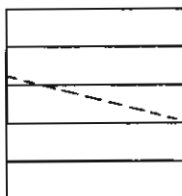
[4^3]
รูปแปรที่ 2

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ ดังเช่นที่ปรากฏในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

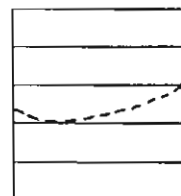
3.2.1 สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก โดยจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง^ จากนั้นขึ้นเล็กน้อยไปที่เสียงกลางสูงโดยระดับคงที่ไปจนถึงใกล้จะท้ายพยางค์ และมีการลดระดับของเสียงลงเล็กน้อยมาที่เสียงกลาง^ ในตอนท้ายพยางค์ [3^443^] ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก [43] และเสียงขึ้น [33^] ดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

[3^443^]
สัทลักษณะที่ 1

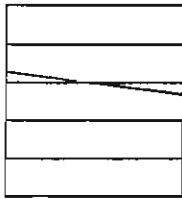

[43]
รูปแปรที่ 1

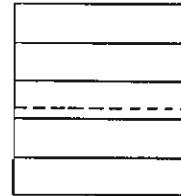

[33^]
รูปแปรที่ 2

3.2.2 สัทลักษณะที่ 2 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมี สัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางสูงจากนั้นตกลงสู่เสียงกลาง[^] [43[^]] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ [33] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

[43[^]]
สัทลักษณะที่ 2

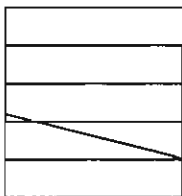

[33]
รูปแปร

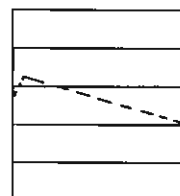
4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น พบว่า มีสัทลักษณะ 2 สัทลักษณะ ดังนี้

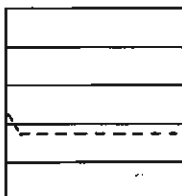
4.1.1 สัทลักษณะที่ 1 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ [32] และมีการแปรของเสียงใน 3 ลักษณะคือ เสียงขึ้น-ตก [3[^]43] เสียงตก-ระดับ [32[^]2[^]] และเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย [322[^]] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

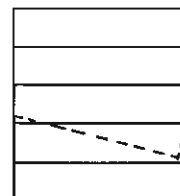
[32]
สัทลักษณะที่ 1

[3[^]43]
รูปแปรที่ 1

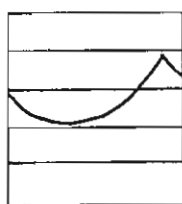

[32[^]2[^]]
รูปแปรที่ 2

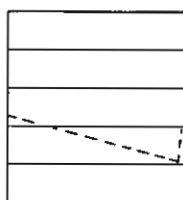
[322[^]]
รูปแปรที่ 3

4.1.2 สัทลักษณะที่ 2 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย ซึ่งมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง[^] ตกลงสู่เสียงกลางจากนั้นขึ้นสู่เสียงกลางสูง[^] และในตอนท้ายพยางค์ระดับเสียงลดลงไปที่เสียงกลางสูง $[3^{\wedge}34^{\wedge}4]$ โดยมีการแปรของเสียงเป็น 2 เสียง คือ เสียงตก-ขึ้นตอนท้าย $[322^{\wedge}]$ และเสียงขึ้น-ตก $[55^{\wedge}2^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

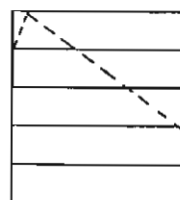
$[3^{\wedge}34^{\wedge}4]$

สัทลักษณะ

$[322^{\wedge}]$

รูปแปรที่ 1

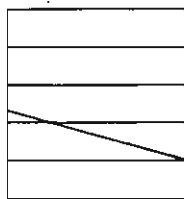
$[55^{\wedge}2^{\wedge}]$

รูปแปรที่ 2

4.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย ปรากฏทั้งในพยางค์ตายสระเสียงยาว และพยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

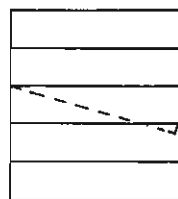
4.2.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว พบว่า สัทลักษณะที่ 2 ไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง แต่เกิดรูปแปรของเสียงขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สัทลักษณะที่ 1 ของวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์ทั้ง 2 ระบบ มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงจะอยู่ที่เสียงกลางตกลงสู่เสียงกลางต่ำ $[32]$ และมีการแปรของเสียงเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ คือ 1. เสียงตก-ขึ้นตอนท้าย $[3^{\wedge}2^{\wedge}3]$ 2. เสียงระดับ $[22]$ และ 3. เสียงขึ้น $[34]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

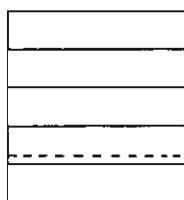

[32]

สัญลักษณ์ที่ 1

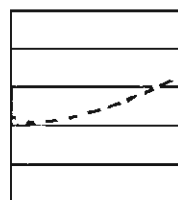
 $[3^2^3]$

รูปแปรที่ 1

[22]

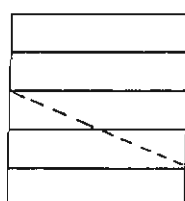
รูปแปรที่ 2

[34]

รูปแปรที่ 3

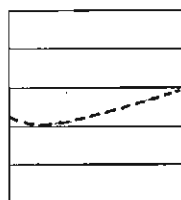
2. ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้วว่า สัญลักษณ์ที่ 2 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว ซึ่งมีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตกในการพูดแบบจัดถ้อยคำนั้นจะไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก $[3^2]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

 $[3^2]$

รูปแปร

4.2.2 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ปรากฏลักษณะเดียวกันกับวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นสัญลักษณ์ที่ 2 กล่าวคือ ถ้าอยู่ในลีลาการพูดแบบจัดถ้อยคำนั้นจะมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก แต่เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนั้น สัญลักษณ์ที่ 2 ไม่ปรากฏ จะปรากฏเฉพาะ

รูปแปรของเสียงขึ้นแทน โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น $[33^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดง
 สัทลักษณะต่อไปนี้

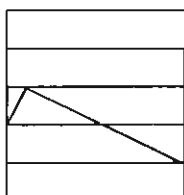

$[33^{\wedge}]$

รูปแปร

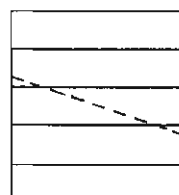
5. วรรณยุกต์ที่ 5 พบว่าปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

5.1 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ซึ่งมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยระดับเสียงของ
 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นอยู่ในช่วงของเสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง^๑ จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ
 $[33^{\wedge}2]$ โดยมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียง คือ 1. เสียงตก $[42^{\vee}]$ 2. เสียงขึ้น-ตก-ขึ้น $[22^{\wedge}22^{\wedge}]$ และ
 3. เสียงตก-ระดับ $[21^{\wedge}1^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

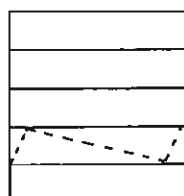
$[33^{\wedge}2]$

สัทลักษณะ

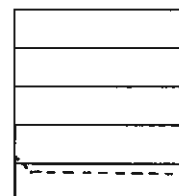
$[42^{\vee}]$

รูปแปรที่ 1

$[22^{\wedge}22^{\wedge}]$

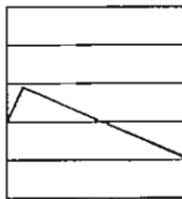
รูปแปรที่ 2

$[21^{\wedge}1^{\wedge}]$

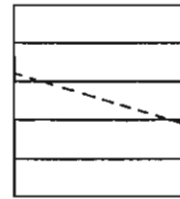
รูปแปรที่ 3

5.2 วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลางขึ้นสู่เสียงกลาง[^] จากนั้นตกลงสู่เสียงกลางต่ำ $[33^{\wedge}2]$ เช่นเดียวกับสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก $[42^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

$[33^{\wedge}2]$

สัญลักษณ์

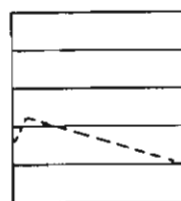
$[42^{\wedge}]$

รูปแปร

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

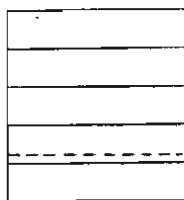
6.1 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น พบว่า ถ้าปรากฏในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำจะมีสัญลักษณ์ 3 สัญลักษณ์ คือ 1. เสียงขึ้น 2. เสียงขึ้น-ตก และ 3. เสียงตก-ระดับ แต่จากการศึกษาในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องพบว่า สัญลักษณ์ที่ 1 ซึ่งเป็นเสียงขึ้นนั้นไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง แต่จะปรากฏเฉพาะรูปแปรขึ้นเท่านั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1.1 ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้างต้นว่า สัญลักษณ์ที่ 1 ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น ซึ่งมีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำนั้นไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง แต่จะมีรูปแปรของเสียงเกิดขึ้น โดยแปรเป็น 3 เสียง คือ 1. เสียงขึ้น-ตก $[2^{\wedge}32]$ 2. เสียงระดับ $[22]$ และ 3. เสียงตก $[3^{\wedge}1^{\wedge}]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัญลักษณ์ต่อไปนี้

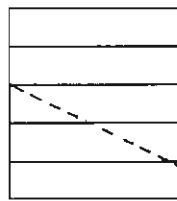

$[2^{\wedge}32]$

รูปแปรที่ 1

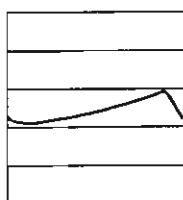

[22]
รูปแปรที่ 2

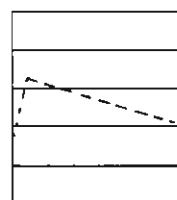

[3^1^]
รูปแปรที่ 3

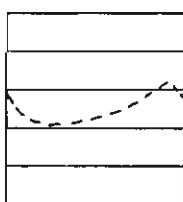
6.1.2 สัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงขึ้น-ตกตอนท้าย มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่เสียงกลาง ขึ้นสู่เสียงกลาง^ จากนั้นตกในตอนท้ายเพียงเล็กน้อยสู่เสียงกลาง [33^3] และมีการแปรของเสียงใน 3 ลักษณะ คือ 1. เสียงขึ้น-ตก [2^43] 2. เสียงตก-ขึ้น-ตก [3^343^] และ 3. เสียงระดับ [44] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

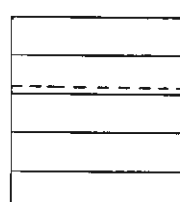
[33^3]
สัทลักษณะ

[2^43]
รูปแปรที่ 1

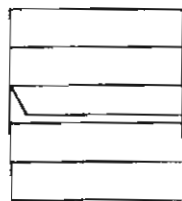

[3^343^]
รูปแปรที่ 2

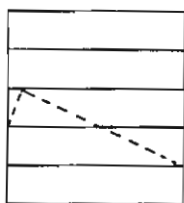

[44]
รูปแปรที่ 3

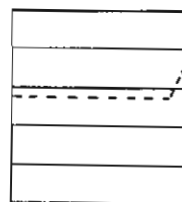
6.1.3 สัทลักษณะที่ 3 เป็นเสียงตก-ระดับ ซึ่งจุดเริ่มต้นของเสียงจะอยู่ที่เสียงกลาง^ ตกลงสู่เสียงกลาง จากนั้นคงระดับไปจนจบพยางค์ [3^33] และมีการแปรของเสียงใน 2 ลักษณะคือ แปรเป็นเสียงขึ้น-ตก [33^2] และเสียงระดับ-ขึ้น [3^3^4] ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

 $[3^33]$

สัทลักษณะ

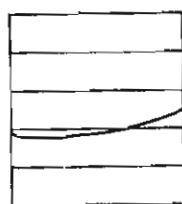

 $[33^2]$

รูปแปรที่ 1

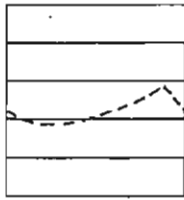

 $[3^3^4]$

รูปแปรที่ 2

6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น ซึ่งระดับเสียงอยู่ในช่วงเสียงกลางต่ำ^ ขึ้นสู่เสียงกลาง $[2^3]$ และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตก $[32^33^3]$ และเสียงตก $[31^3]$ ดังปรากฏในภาพแสดงสัทลักษณะต่อไปนี้

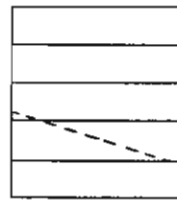

 $[2^3]$

สัทลักษณะ

[32^3^3]

รูปแปรที่ 1

[31^]

รูปแปรที่ 2

เมื่อพิจารณาสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภูในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องพบว่า สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องส่วนมากคล้ายคลึงกับสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ แต่สัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์บางเสียงที่ปรากฏในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำจะไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง โดยจะปรากฏเฉพาะรูปแปรของเสียงขึ้น เช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว สัญลักษณ์ที่ 2 เสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้น เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นสัญลักษณ์ที่ 1 เป็นต้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวพบว่าเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นกับของคนเขมรเช่นกัน

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภูในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วรรณยุกต์ที่ 1 พบในทั้ง 2 โครงสร้างพยางค์ คือ

1.1 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์มีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก-ขึ้น โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตก และเสียงขึ้น-ตก

1.2 วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น ซึ่งมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงขึ้น-ตก และเสียงตก

2. วรรณยุกต์ที่ 2 พบว่ามี 4 สัญลักษณ์

2.1 สัญลักษณ์ที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ-ตกตอนท้าย

2.2 สัญลักษณ์ที่ 2 เป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก

2.3 สัญลักษณ์ที่ 3 เป็นระดับ-ตกตอนท้าย โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก

2.4 สัญลักษณ์ที่ 4 เป็นเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตกและเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย

3. วรรณยุกต์ที่ 3 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท คือ

3.1 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะดังนี้ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงดกลงเล็กน้อย โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น และเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก เสียงตก-ขึ้น เสียงระดับ-ตกตอนท้าย และเสียงตก-ระดับ สำหรับสัทลักษณะที่ 3 นั้นไม่ปรากฏเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง แต่ปรากฏรูปแปรขึ้น คือ แปรเป็นเสียงระดับและเสียงตก

3.2 วรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายเสียงสระสั้น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตกและเสียงขึ้น ส่วนสัทลักษณะที่ 2 เป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงระดับ

4. วรรณยุกต์ที่ 4 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น มี 2 สัทลักษณะ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตก แต่มีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียงคือ เสียงขึ้น-ตก เสียงตก-ระดับ และเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตกตอนท้าย โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย และเสียงขึ้น-ตก

4.1 วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย สามารถแบ่งตามเสียงสระได้ดังนี้คือ

4.1.1. วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวมีสัทลักษณะดังนี้ คือ สัทลักษณะที่ 1 เป็นเสียงตก และมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียงคือ เสียงตก-ขึ้นตอนท้าย เสียงระดับ และเสียงขึ้น ส่วนสัทลักษณะที่ 2 นั้นในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำเป็นเสียงขึ้น-ตก แต่เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องปรากฏเฉพาะรูปแปรเท่านั้น คือ รูปแปรที่เป็นเสียงตก

4.1.2. วรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับสัทลักษณะที่ 2 ของวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว กล่าวคือ ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง สัทลักษณะไม่ปรากฏ โดยจะปรากฏเฉพาะรูปแปรเท่านั้น คือ แปรเป็นเสียงขึ้น

5. วรรณยุกต์ที่ 5 ทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตายสระเสียงยาวในทุกะบบวรรณยุกต์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก โดยที่เสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียง คือ เสียงตก เสียงขึ้น-ตก-ขึ้น และเสียงตก-ระดับ ส่วนเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาวมีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก

6. วรรณยุกต์ที่ 6 ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 2 ประเภท ดังนี้

6.1 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น พบลักษณะเดียวกับเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย กล่าวคือ เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นมี 3 สัทลักษณะ แต่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องพบว่า สัทลักษณะที่ 1 ไม่ปรากฏรูป โดยปรากฏเฉพาะรูปแปรขึ้นเป็น 2 เสียงคือ เสียงขึ้น-ตก เสียงระดับ และเสียงตก สัทลักษณะที่ 2 มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก

ตอนท้าย และมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก เสียงตก-ขึ้น-ตก และเสียงระดับ และสัทลักษณะที่ 3 มีสัทลักษณะเป็นเสียง ตก-ระดับ โดยมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตกและเสียงระดับ-ขึ้น

6.2 วรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก-ขึ้น-ตก และเสียงตก

สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนกูยในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องทั้ง 6 หน่วยเสียงสามารถแสดงในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังในภาพที่ 6.4

ภาพที่ 6.4

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภูษ
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.1 └
3	└		└		
4	└				ว.3 └└

แบบที่ 1 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.1 └
3	└		└		
4					

แบบที่ 2 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		
3	└	└	└		
4					ว.3 └

แบบที่ 3 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 └		└	ว.4	
2	ว.2 └	ว.3 └	ว.5 └		ว.6 └
3	└		└		
4			ว.6 -	ว.5 └	

แบบที่ 4 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 6.4 (ต่อ)

ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ค		ค	ว.4	
2	ค	ว.3			ว.6
3		ค	ว.5 ค		ค
4	ว.2 ค		ว.6 -	ว.5 ค	ว.3 ค

แบบที่ 5 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ค		ค	ว.4	ว.1 ค
2	ว.6	ว.3	ว.5		-
3	ค	ค	ค		ว.1 ค
4	ว.2 ค				ว.3 ค

แบบที่ 6 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ค		ค		
2	ว.2 ค	ว.3		ว.4	ว.1
3	ว.6 ค	ค	ว.5		ค
4	ว.2 ค		ค		ว.3 ค

แบบที่ 7 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1 ค		ว.4 ค	ว.4	
2	ว.2 ค	ว.3		ค	ว.1
3	ว.6 ค	-	ว.5	ว.4 -	ค
4	ว.2 ค		ค		ว.3 ค

แบบที่ 8 ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

จากภาพที่ 6.4 ซึ่งแสดงระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องของคนไทยจะเห็นว่า ระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกันกับระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดอ้อยขัดคำ (ดังปรากฏในภาพที่ 6.3 หน้า 111-112) แต่พบว่ามีระบบวรรณยุกต์ย่อยบางระบบวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องมีความต่างจากระบบวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดอ้อยขัดคำ เช่น ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 4 และระบบวรรณยุกต์แบบที่ 5 ซึ่งเป็นระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงนั้น พบว่า ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่เรียกว่า “บันไดลาว” เกิดขึ้น ในขณะที่ในลีลาการพูดแบบขัดอ้อยขัดคำนั้นไม่ปรากฏลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวแบบ “บันไดลาว”

6.3 การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดอ้อยขัดคำ และลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยในลีลาการพูดแบบขัดอ้อยขัดคำและการพูดแบบต่อเนื่องนั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เปรียบเทียบใน 3 ประเด็น คือ 1. รูป/ทิศทางของเสียง 2. ระดับของเสียง และ 3. รูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงการเปรียบเทียบระหว่างสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดอ้อยขัดคำและสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องไว้ในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ่

ในลีลาการพูดแบบช้ด้อยช้ดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบช้ด้อยช้ดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.1 พป	[2 [^] 3 [^]]	-	[32 [^] 3 [^]]	[32 [^] 3 [^] 3] [2 [^] 32]
ว.1 พตส	[34]	[3 [^] 2 [^]]	[3 [^] 5]	[44 [^] 4] [4 [^] 3 [^]]
ว.2-1	[33 [^] 2 [^]]	[1 [^] 1 [^]]	[3 [^] 42 [^]]	[221 [^]]
ว.2-2	[3 [^] 3]	[33 [^] 2 [^]]	[3 [^] 3]	[3 [^] 43]
ว.2-3	[332 [^]]	[33 [^] 2 [^]] [3 [^] 4 [^]]	[3 [^] 3 [^] 3]	[44 [^] 3 [^]]
ว.2-4	[222 [^]]	[22 [^] 22 [^]]	[333 [^]]	[2 [^] 3 [^] 2] [322 [^]]
ว.3-1 พป	[33]	[32 [^]] [33 [^] 2]	[43 [^]]	[43 [^] 4 [^]] [433 [^]]
ว.3-2 พป	[2 [^] 2]	[2 [^] 32]	[32 [^]]	[3 [^] 33] [2 [^] 2 [^] 2] [21 [^] 4] [22 [^] 1 [^]]
ว.3-3 พป	[45 [^]]	-	-	[43 [^] 3 [^]] [4 [^] 3]
ว.3-1 พตส	[33]	[2 [^] 3 [^]]	[3 [^] 443 [^]]	[43] [33 [^]]
ว.3-2 พตส	[3 [^] 3]	-	[43 [^]]	[33]
ว.4-1 พป	[32]	[2 [^] 32]	[32]	[3 [^] 43] [32 [^] 2 [^]] [322 [^]]
ว.4-2 พป	[3 [^] 43]	-	[3 [^] 34 [^] 4]	[322 [^]] [55 [^] 2 [^]]
ว.4-1 พตย	[2 [^] 2]	-	[32]	[3 [^] 2 [^] 3] [22] [34]
ว.4-2 พตย	[2 [^] 32 [^]]	-	-	[3 [^] 2]
ว.4 พตส	[2 [^] 2]	-	-	[33 [^]]

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ
ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.5 พป	[2 [^] 32]	[2 [^] 2] [2 [^] 3] [22]	[33 [^] 2]	[21 [^] 1 [^]] [42 [^]] [22 [^] 22 [^]]
ว.5 พตย	[2 [^] 32]	[22]	[33 [^] 2]	[42 [^]]
ว.6-1 พป	[23]	-	-	[2 [^] 32] [22] [3 [^] 1 [^]]
ว.6-2 พป	[2 [^] 43 [^]]	-	[33 [^] 3]	[2 [^] 43][3 [^] 343 [^]] [44]
ว.6-3 พป	[32 [^] 2 [^]]	[3 [^] 2 [^]]	[3 [^] 33]	[33 [^] 2] [3 [^] 3 [^] 4]
ว.6 พตส	[22 [^]]	[21 [^]]	[2 [^] 3]	[32 [^] 3 [^] 3] [31 [^]]

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญระหว่างลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่องที่แสดงในตารางที่ 6.1 สามารถสรุปความเหมือนและความต่างของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ใน 3 ประเด็นได้ดังนี้

1. ในด้านรูป (tone shape) /ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone direction) จะเห็นว่าเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่องส่วนมากจะมีรูป/ทิศทางเหมือนกันในทั้ง 2 ลีลาการพูด แต่มีเพียง 2 เสียงวรรณยุกต์เท่านั้นที่มีรูปของเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกันแต่มีทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น พบว่าในทั้ง 2 ลีลาการพูดจะมีทิศทางของเสียงเป็นเสียงขึ้น แต่จะมีรูปต่างกัน ดังนี้คือในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำจะมีรูปของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงขึ้น ส่วนในการพูดแบบต่อเนื่องจะมีรูปของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก-ขึ้น และเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 2 พยางค์เป็น ก็พบว่า ทั้ง 2 ลีลาการพูดจะมีทิศทางของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก แต่จะมีรูปต่างกัน กล่าวคือ เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำจะมีรูปของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงขึ้น-ตก ในขณะที่เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีรูปของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก-ขึ้น-ตก

2. ในด้านระดับเสียง จะพบว่าในทั้ง 2 ลีลาการพูด เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนคุยโดยส่วนมากจะมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน แต่จะมีเพียง 2 วรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงเดียวกันในทั้ง 2 ลีลาการพูด คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 2 สัทลักษณะที่ 2 [3[^]3] และเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 สัทลักษณะที่ 1 พยางค์เป็น [32]

3. ในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์จะพบว่า เสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีการแปรของเสียงที่หลากหลายมากกว่าเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ ซึ่งเสียงวรรณยุกต์ที่มีรูปแปรมากที่สุดในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องคือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็น โดยพบว่ามีรูปแปรเป็นจำนวน 4 รูป ในขณะที่ลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำจะมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้นเพียงบางเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น และเสียงวรรณยุกต์ที่มีการแปรเกิดขึ้นมากที่สุด คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น คือ มีรูปแปรของเสียงเป็นจำนวน 3 รูป นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในด้านรูปของรูปแปรจะพบว่า ในทั้ง 2 ลีลาการพูดจะมีรูปของรูปแปรทั้งเหมือนและต่างกัน แต่ในด้านระดับเสียงของรูปแปรจะมีความแตกต่างกันในทั้ง 2 ลีลา

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 2 ลีลาจะเห็นว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์บางเสียงในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำเมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะไม่ปรากฏ แต่เกิดรูปแปรของเสียงขึ้นแทนที่ ดังเช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 2 พยางค์ตายสระเสียงยาว ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก [2[^]32[^]] (ปรากฏในช่อง DL 3 ของระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 4 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง) ในขณะที่ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง สัทลักษณะดังกล่าวจะไม่ปรากฏ แต่มีรูปแปรของเสียงเกิดขึ้นแทน คือ แปรเป็นเสียงตก [3[^]2] ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงสัทลักษณะของรูปแปรที่เกิดขึ้นนั้นจะพบว่า มีสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงยาว [32] ซึ่งเป็นสัทลักษณะที่คล้ายกับของคนไทยอีสาน จากข้อสังเกตดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะสะท้อนให้เห็น “สำเนียง” ของภาษาในผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาได้ดีกว่าในการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ

บทที่ 7

การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน ของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญ

ผลการวิเคราะห์ในเรื่องระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญ ผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 4 บทที่ 5 และบทที่ 6 ตามลำดับ สำหรับในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ 2 แบบ คือ การพูดแบบชด้อยชดคำและการพูดแบบต่อเนื่อง โดยในการนำเสนอผลการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ และสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1 การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญ

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า ในการศึกษาระบบวรรณยุกต์นั้นจะศึกษาจากการพูดแบบชด้อยชดคำ โดยใช้กล่องวรรณยุกต์เป็นเครื่องมือในการศึกษา ดังนั้นในการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยก็จะเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในการพูดแบบชด้อยชดคำเท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของผู้พูดแต่ละชาติพันธุ์จะเห็นว่าระบบวรรณยุกต์ของผู้พูดแต่ละชาติพันธุ์มีลักษณะที่เหมือนและต่างกันในแต่ละประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จำนวนของระบบวรรณยุกต์และจำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1

การเปรียบเทียบจำนวนของระบบวรรณยุกต์และจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูย

กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวนของระบบวรรณยุกต์และจำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์
คนไทยอีสาน	1. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง 2. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
คนเขมร	1. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง 2. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง 3. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
คนกูย	1. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง 2. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง

จากตารางที่ 7.1 จะเห็นว่า คนไทยอีสานซึ่งเป็นเจ้าของภาษาและคนกูยมีจำนวนของระบบวรรณยุกต์ 2 แบบเท่ากัน คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ส่วนคนเขมรมีระบบวรรณยุกต์มากที่สุด คือ มี 3 ระบบวรรณยุกต์ ดังนี้ 1. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง 2. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และ 3. ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทั้งจำนวนระบบวรรณยุกต์และจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามารถกล่าวได้ว่า ในเรื่องระบบวรรณยุกต์นั้น คนกูยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนของระบบวรรณยุกต์และจำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกับคนไทยอีสานมากกว่าคนเขมร ในขณะที่ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์ขึ้น

2. ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ จะเปรียบเทียบในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงและระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงเท่านั้น เนื่องจากทั้ง 2 ระบบนี้เป็นระบบที่ปรากฏในทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียงนั้นจะไม่เปรียบเทียบ เนื่องจากปรากฏในภาษาไทยอีสานของคนเขมรเท่านั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ดังแสดงในภาพที่ 7.1 ภาพที่ 7.2 และภาพที่ 7.3

ภาพที่ 7.1

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
ของคนไทยอีสาน

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2	ว.2	ว.3	ว.5		ว.1
3					
4					ว.3

แบบที่ 1
(ผู้บอกภาษา 6 คน)

	A	B	C	DL	DS
1				ว.4	
2	ว.1	ว.3	ว.5		ว.1
3					
4	ว.2				ว.3

แบบที่ 2
(ผู้บอกภาษา 3 คน)

ภาพที่ 7.2

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
ของคนเขมร

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 1

(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 2

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2					ว.1
3	ว.2	ว.3	ว.5		
4					

แบบที่ 3

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	ว.1
2					
3	ว.2	ว.3	ว.5		ว.1
4					

แบบที่ 4

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 7.3

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง
ของคนกูย

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 1
(ผู้บอกภาษา 3 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.1
3	ว.2		ว.5		
4					

แบบที่ 2
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			
3	ว.2		ว.5		
4					ว.3

แบบที่ 3
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

จากภาพที่ 7.1 ภาพที่ 7.2 และภาพที่ 7.3 ซึ่งแสดงลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญ้ย สามารถเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของระบบวรรณยุกต์ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ได้ ดังนี้ คือ

ลักษณะที่เหมือนกัน

1. ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง A ของระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญ้ยและคนเขมรในทุกระบบวรรณยุกต์ย่อยจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวเหมือนกับระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 ของคนไทยอีสาน คือเป็นแบบ A1-234

2. ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B ของระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนทั้งสามกลุ่มชนจะเหมือนกัน คือเป็นแบบ B1234

3. ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระหว่างช่อง C และช่อง DL จะมีลักษณะที่เรียกว่า “บันไดลาว” ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่เกิดขึ้นกับระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนอีสานพบว่า ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญ้ยนั้นก็พบ “บันไดลาว” เช่นกัน

ลักษณะที่แตกต่างกัน

1. ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS ของระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานทุกแบบจะเป็นแบบ DS123-4 ในขณะที่คนเขมรจะมีลักษณะที่หลากหลาย คือ แบบ DS123-4 (ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1) แบบ DS1-23-4 (ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2) แบบ DS1234 (ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3) และแบบ DS134-2 (ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4) ส่วนคนญ้ยจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์เป็นแบบ DS123-4 เท่านั้น

2. ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระหว่างช่อง DL และช่อง DS ในภาษาของคนเขมรและคนญ้ยจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวระหว่างช่อง DL และช่อง DS ที่แตกต่างจากคนไทยอีสาน กล่าวคือ ระบบวรรณยุกต์ของคนไทยอีสานจะไม่มีการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง DL และช่อง DS ในขณะที่ระบบวรรณยุกต์ย่อยบางระบบของคนเขมรและคนญ้ยจะมีลักษณะการแตกตัวและรวมตัวระหว่างช่อง DL และช่อง DS เช่น ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 2 และแบบที่ 4 ของคนเขมร หรือในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3 ของคนญ้ย เป็นต้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ พบว่า ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญมมีลักษณะค่อนข้างคล้ายกับคนไทยอีสาน และยังคงลักษณะเด่นของภาษาไทยอีสานไว้อีกด้วย คือ ลักษณะที่เรียกว่า “บันไดลาว” แต่เนื่องจากลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS จึงทำให้ระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญมมีความหลากหลายมากกว่าคนไทยอีสาน

2.2 ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ดังแสดงในภาพที่ 7.4 ภาพที่ 7.5 และภาพที่ 7.6

ภาพที่ 7.4

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงของคนไทยอีสาน

A	B	C	DL	DS	
๖.1	๖.3	๖.4		๖.1	
๖.6		๖.5			
๖.2				๖.3	

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 7.5

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
ของคนเขมร

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2	ว.2	ว.3	ว.5		
3					
4			ว.6	ว.5	ว.3

แบบที่ 1
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	ว.6
2		ว.3	ว.5		
3	ว.2				ว.6
4		ว.5	ว.6	ว.5	

แบบที่ 2
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3			ว.6
3	ว.2		ว.5		
4			ว.6	ว.5	ว.3

แบบที่ 3
(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 7.6

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
ของคนไทย

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3	ว.5		ว.6
3	ว.2				
4			ว.6	ว.5	

แบบที่ 1

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	
2		ว.3	ว.5		ว.6
3					
4	ว.2		ว.6	ว.5	ว.3

แบบที่ 2

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1			ว.4	ว.1
2	ว.2	ว.3	ว.5		
3	ว.6				
4	ว.2				ว.3

แบบที่ 3

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.4	ว.4	
2	ว.2	ว.3			ว.1
3	ว.6		ว.5	ว.4	
4	ว.2				ว.3

แบบที่ 4

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

ภาพที่ 7.6 (ต่อ)

ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง
ของคนไทย

A	B	C	DL	DS
ว.1			ว.4	ว.1
ว.6	ว.3			
		ว.5		ว.1
ว.2				ว.3

แบบที่ 5

(ผู้บอกภาษา 1 คน)

เมื่อเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญสามารถกล่าวได้ว่า ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์นั้น มีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน คือ

1. ในช่อง A พบว่า ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของคนไทยอีสานจะเป็นแบบ A1-23-4 ในขณะที่ของคนเขมรจะเป็นแบบ A1-234 ส่วนของคนญจะมีลักษณะที่หลากหลาย คือ 1. เป็นแบบ A1-23-4 ซึ่งเหมือนกับของคนไทยอีสาน 2. เป็นแบบ A1-234 ซึ่งเหมือนกับของคนเขมร 3. เป็นแบบ A123-4 และ 4. เป็นแบบ A1-24-3

2. ในช่อง B พบว่า ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของคนไทยอีสานและคนญจะมีลักษณะที่เหมือนกัน คือเป็นแบบ B1234 ในขณะที่คนเขมรจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวในช่อง B เป็น 2 แบบ คือ เป็นแบบ B1234 และแบบ B123-4

3. ในช่อง C พบว่า ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีความแตกต่างกันดังนี้ คือ คนไทยอีสานจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวเป็นแบบ C1-234 ส่วนคนเขมรจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่มีลักษณะเด่น คือ

เป็นแบบ C1-23-4 และคนญจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวทั้งที่เหมือนและต่างจากของคนไทยอีสานและคนเขมรคือ เป็นแบบ C1-234 เหมือนของคนไทยอีสาน (ดังปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 3, 4 และ 5) และเป็นแบบ C1-23-4 เหมือนของคนเขมร(ดังปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 1 และ 2)

4. ในช่อง DL พบว่า ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญมีลักษณะทั้งที่เหมือนและต่างจากคนไทยอีสาน คือ ในทุกระบบวรรณยุกต์ย่อยของคนเขมรจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่คล้ายกับของคนไทยอีสาน คือ เป็นแบบ DL123-DL4 ส่วนของคนญจะมีระบบวรรณยุกต์ย่อยบางแบบที่มีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่ต่างไปจากของคนไทยอีสาน คือ จะเป็นแบบ DL12-3-4 (ดังปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 4)

5. ในช่อง DS พบว่า ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานทุกแบบจะเป็นแบบ DS123-4 ในขณะที่คนเขมรและคนญจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่หลากหลาย ดังปรากฏในภาพที่ 7.5 และภาพที่ 7.6 ตามลำดับ

6. ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในระหว่างช่องที่เรียกว่า “บันไดลาว” จะเกิดกับทุกกลุ่มชาติพันธุ์ แต่สำหรับลักษณะของ “บันไดลาว” ของคนเขมรนั้นจะไม่เป็นบันไดลาวที่ชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับของคนไทยอีสานและคนญ นอกจากนี้ยังพบว่า คนเขมรจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่องที่หลากหลายกว่าคนไทยอีสานและคนญ โดยเฉพาะในช่อง DL และช่อง DS ดังที่ปรากฏในภาพที่ 7.5

จากการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงในภาษาไทยของอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คนเขมรและคนญมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่หลากหลายกว่าคนไทยอีสาน กล่าวคือ คนเขมรจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B ช่อง C และช่อง DS ที่หลากหลายกว่าคนไทยอีสาน ส่วนของคนญจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง A ช่อง C ช่อง DL และช่อง DS ที่หลากหลายกว่า อย่างไรก็ตามแม้ว่าคนเขมรและคนญจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่ที่หลากหลายกว่าคนไทยอีสาน แต่ก็ยังคงลักษณะเด่นของภาษาไทยอีสานไว้ นั่นคือมีลักษณะที่เรียกว่า “บันไดลาว” ปรากฏอยู่

สำหรับการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญ สามารถกล่าวได้ว่า ภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญกำลังเกิดการแปรเปลี่ยนไปจากของคนไทยอีสานในทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์ โดยที่ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5

หน่วยเสียงนั้น คนเขมรและคนกูยจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่ค่อนข้างคล้ายกับระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของคนไทยอีสาน แต่ในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงนั้นพบว่า คนกูยจะมีความคล้ายคลึงกับของคนไทยอีสานมากกว่าของเขมร อย่างไรก็ตามสามารถกล่าวได้ว่า ภาษาไทยอีสานของคนเขมรมีการแปรเปลี่ยนมากกว่าของคนกูย ทั้งในด้านจำนวนระบบวรรณยุกต์จำนวน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ และด้านลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์

7.2 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน ของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกูย

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งได้แก่ คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยนั้น ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ใน 2 ลักษณะการพูด คือ ลักษณะการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำและลักษณะการพูดแบบต่อเนื่อง ซึ่งจะเปรียบเทียบใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ 1. รูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ 2. ระดับเสียงวรรณยุกต์ และ 3. รูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

7.2.1 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้วว่า ในการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานระหว่างคนไทยอีสานซึ่งเป็นเจ้าของภาษา และคนเขมรกับคนกูยซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษานั้น ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ใน 3 ประเด็น คือ รูป (tone shape) / ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone direction) ระดับของเสียงและรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการเปรียบเทียบ ที่ละเสียงวรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

1. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 แบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น และเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น ในทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีสัทลักษณะแสดงในตารางที่ 7.2

ตารางที่ 7.2

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของ
คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 [^] 34]	-
คนเขมร	[2 [^] 24]	-
คนกูย	[2 [^] 3 [^]]	-

จากตารางที่ 7.2 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น จะเห็นว่า วรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นของคนไทยอีสานและคนเขมรจะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก-ขึ้น ในขณะที่รูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นของคนกูยจะเป็นเสียงขึ้น และเมื่อพิจารณาในด้านระดับเสียงจะพบว่า ในทุกกลุ่มชาติพันธุ์จะมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนไทยอีสานจะมีระดับเสียงที่สูงกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่นในตอนเริ่มของการออกเสียง ส่วนในตอนท้ายของการออกเสียงคนไทยอีสานจะมีระดับเสียงเท่ากับคนเขมรแต่สูงกว่าคนกูย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในด้านระดับเสียง คนไทยอีสานมีระดับเสียงของวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นสูงกว่าคนเขมรและคนกูย

1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยมีสัทลักษณะ ดังนี้

ตารางที่ 7.3

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในภาษาไทยอีสานของ
คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 [^] 34 [^]]	-
คนเขมร	[34]	[3 [^] 2 [^]]
คนกูย	[34]	[3 [^] 2 [^]]

เมื่อพิจารณาถึงผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ข้างต้นจะเห็นว่า คนเขมรและคนญะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงขึ้น ในขณะที่คนไทยอีสานจะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก-ขึ้น ส่วนในด้านระดับของเสียงวรรณยุกต์จะเห็นว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีระดับเสียงที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์จะพบว่า ทั้งคนเขมรและคนญะมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้นเป็นเสียงเดียวกัน คือ เสียงตก $[3^2\wedge]$

2. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญะ มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1 ของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีสัทลักษณะดังนี้

ตารางที่ 7.4

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1 ในภาษาไทยอีสานของ
คนไทยอีสาน คนเขมร และคนญะในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	$[44^1\wedge]$	-
คนเขมร	$[3^42]$	$[21^1]$ $[443]$
คนญะ	$[33^2\wedge]$	$[1^1\wedge]$

ผลการเปรียบเทียบของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ในด้านรูปวรรณยุกต์ ทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์จะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่ในด้านระดับเสียงจะพบว่า มีความแตกต่างกัน คือ คนไทยอีสานจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนเขมรและคนญะในตอนต้นของการออกเสียง แต่ในตอนท้ายของการออกเสียง คนเขมรและคนญะจะมีระดับเสียงที่สูงกว่า นอกจากนี้ในด้านการแปรของเสียงพบว่า มีการแปรของเสียงเกิดขึ้นใน 2 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ คนเขมรและคนญะ โดยคนเขมรจะมีการแปรของเสียงเป็น 2 รูป คือ เป็นเสียงตก $[21^1]$ และเสียงระดับ-ตกตอนท้าย $[443]$ ส่วนคนญะจะมีการแปรของเสียงเพียง 1 รูป คือ แปรเป็นเสียงระดับ $[1^1\wedge]$ และเมื่อพิจารณาในด้านรูปแปรของเสียงจะเห็นว่า ในทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีรูปแปรที่แตกต่างกัน

2.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 พบในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกวยเท่านั้น ซึ่งมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.5

การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 ในภาษาไทยอีสานของ
คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชด้อยชดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัญลักษณ์	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	$[3^2^{\wedge}]$	-
คนกวย	$[3^3]$	$[33^2^{\wedge}]$

สำหรับผลการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกวยเท่านั้นสามารถสรุปได้ว่า วรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 ของคนเขมรและคนกวยมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก ส่วนในด้านระดับเสียงจะพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีระดับเสียงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนกวยจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนเขมรในตอนท้ายของการออกเสียง นอกจากนี้ในด้านรูปแปรของเสียงจะพบว่า เกิดขึ้นเฉพาะกับคนกวยเท่านั้น คือ คนกวยจะมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก $[33^2^{\wedge}]$

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ ดังนี้

3.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น พบว่ามี 2 สัญลักษณ์ คือ

3.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็น ในทั้ง 3 กลุ่มชน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7.6

ตารางที่ 7.6

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของ
คนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชด้อยชดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[43 [^]]	-
คนเขมร	[3 [^] 3]	[3 [^] 23] [4333 [^]][2 [^] 31 [^]]
คนกวย	[33]	[32 [^]] [33 [^] 2]

เมื่อเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็นของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะเห็นว่า คนไทยอีสานและคนเขมรจะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย ส่วนคนกวยจะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงระดับ แต่ในด้านระดับของเสียงจะพบว่า คนเขมรและคนกวยจะมีระดับเสียงที่คล้ายกันมากกว่าคนไทยอีสาน โดยคนไทยอีสานจะมีระดับของเสียงที่สูงที่สุด คนเขมรรองลงมา และคนกวยจะมีระดับของเสียงที่ต่ำที่สุด ส่วนในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์พบว่า คนเขมรมีรูปแปร 3 รูปแปร คือ เสียงตก-ขึ้น [3[^]23] เสียงตก-ระดับ-ขึ้น[4333[^]] และเสียงขึ้น-ตก [2[^]31[^]] ในขณะที่คนกวยจะมีการแปรของเสียงเป็น 2 รูป คือ แปรเป็นเสียงตก [32[^]] และเสียงขึ้น-ตก [33[^]2] ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรูปแปรที่เกิดขึ้นจะเห็นว่า ในทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีรูปแปรที่เหมือนกัน คือ แปรเป็นเสียงขึ้น-ตก

3.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ซึ่งปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกวยเท่านั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.7

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชด้อยชดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[2 [^] 1 [^]]	[31 [^] 5 [^]][2 [^] 3 [^] 1 [^]]
คนกวย	[2 [^] 2]	[2 [^] 32]

จากตารางที่ 7.7 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็นของคนเขมรและคนกวยพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกัน แต่จะมีระดับเสียงที่ต่างกัน คือ คนกวยจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนเขมร และในด้านรูปแปรของเสียงจะพบว่า คนเขมรมีจำนวนของรูปแปรที่มากกว่าคนกวย โดยที่คนเขมรมีการแปรของเสียงเป็น 2 เสียง คือ เสียงตก-ขึ้น $[31^{\wedge}5^{\wedge}]$ และเสียงขึ้น-ตก $[2^{\wedge}3^{\wedge}1^{\wedge}]$ ส่วนคนกวยจะมีการแปรของเสียงเพียง 1 เสียง คือ แปรเป็นเสียงขึ้น-ตก $[2^{\wedge}32]$ แต่ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์นั้นมีรูปแปรที่เหมือนกัน คือ แปรเป็นเสียงขึ้น-ตก

3.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น จะมีสัทลักษณะ 2 แบบ ดังนี้

3.2.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีสัทลักษณะ ดังนี้

ตารางที่ 7.8

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น

ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวย

ในการพูดแบบชด้อยชดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	$[3^{\wedge}443^{\wedge}]$	-
คนเขมร	$[3^{\wedge}3^{\wedge}]$	$[34]$
คนกวย	$[33]$	$[2^{\wedge}3^{\wedge}]$

ผลของการเปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นพบว่า ทั้งคนเขมรและคนกวยจะมีสัทลักษณะที่แตกต่างจากคนไทยอีสานทั้งด้านรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ ระดับของเสียง และรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ กล่าวคือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนไทยอีสานจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ระดับ-ตก แต่คนเขมรและคนกวยจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงระดับ โดยที่คนเขมรจะมีระดับของเสียงสูงกว่าคนกวย ส่วนในด้านรูปแปรของเสียงพบว่า ทั้งคนเขมรและคนกวยจะมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น ซึ่งคนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกวย

3.2.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชนมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.9

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์ตายสระเสียงสั้น
ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบชด้อยชดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[32]	-
คนเขมร	[32 [^]]	-
คนกูย	[3 [^] 3]	-

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า เสียงวรรณยุกต์ของทั้ง 3 กลุ่มชนมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก โดยที่คนกูยจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนไทยอีสานและคนเขมรทั้งตอนต้นของการออกเสียงและตอนท้ายของการออกเสียง ส่วนคนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนไทยอีสานในตอนท้ายของการออกเสียงเท่านั้น

4. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกูยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย ซึ่งแบ่งเป็นพยางค์ตายสระเสียงยาวและพยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ในทุกกลุ่มชาติพันธุ์ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.10

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบชด้อยชดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 [^] 2]	-
คนเขมร	[31 [^]]	[33 [^] 1 [^]]
คนกูย	[32]	[2 [^] 32]

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะพบว่า ทุกชาติพันธุ์จะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก แต่จะมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนไทยอีสานจะมีระดับเสียงในตอนต้นของการออกเสียงที่สูงกว่าคนเขมรและคนกวย ส่วนในตอนท้ายของการออกเสียงจะมีระดับเสียงที่เท่ากันกับคนกวยแต่จะสูงกว่าคนเขมร สำหรับในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์จะพบเฉพาะในคนเขมรและคนกวยเท่านั้น ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มชนจะมีรูปวรรณยุกต์ของรูปแปรที่คล้ายกันคือ เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่ในด้านระดับเสียงของรูปแปร คนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกวย

4.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว มีสัทลักษณะเป็นเสียงตกในทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ดังแสดงในตารางที่ 7.11

ตารางที่ 7.11

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชัตถ้อยชัตคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[32]	-
คนเขมร	[32]	[3 [^] 35]
คนกวย	[2 [^] 2]	-

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยข้างต้นจะเห็นว่า เสียงวรรณยุกต์ของทั้ง 3 กลุ่มชนมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก แต่ในด้านระดับของเสียงจะพบว่า คนไทยอีสานและคนเขมรมีระดับของเสียงที่เท่ากัน ส่วนคนกวยจะมีระดับของเสียงที่ต่ำกว่าคนไทยอีสานและคนเขมร ถึงแม้ว่าคนเขมรจะมีรูปวรรณยุกต์และระดับของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับคนไทยอีสาน แต่คนเขมรมีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้น คือ แปรเป็นเสียงตก-ขึ้น [3[^]35]

สำหรับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบใน 2 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ คนเขมรและคนกวยเท่านั้น ซึ่งมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก สามารถแสดงการเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 7.12

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชัตถ้อยชัตถำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[42 [^]]	-
คนกวย	[2 [^] 2]	-

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนเขมรและคนกวยข้างต้นพบว่า ในด้านรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ ทั้ง 2 กลุ่มชนจะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก แต่จะต่างกันในด้านระดับเสียง โดยที่คนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกวย

5. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7.13

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชัตถ้อยชัตถำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[33 [^] 1]	-
คนเขมร	[33 [^] 1 [^]]	[31 [^]] [323 [^]][1 [^] 1 [^]] [35 [^]]
คนกวย	[2 [^] 32]	[2 [^] 2] [2 [^] 3] [22]

ในการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ข้างต้นจะเห็นว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ มีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่มีระดับของเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนไทยอีสานและคนเขมรมีระดับเสียงวรรณยุกต์ที่ใกล้เคียงกัน โดยที่คนไทยอีสานจะมีระดับเสียงในตอนท้ายของการออกเสียงต่ำกว่าคนเขมร ส่วนคนญวนนั้นมีระดับของเสียงที่ต่างจากคนไทยอีสานและคนเขมร คือ ระดับเสียงในตอนต้นของการออกเสียงจะต่ำกว่าคนไทยอีสานและคนเขมร แต่จะมีระดับเสียงในตอนท้ายของการออกเสียงที่สูงกว่าคนไทยอีสานและคนเขมร นอกจากนี้ในด้านรูปแปรของเสียง พบว่า ถึงแม้คนเขมรมีรูปและระดับเสียงของสัทลักษณะที่คล้ายกับคนไทยอีสานมากกว่าคนญวน แต่ในด้านรูปแปรจะมีจำนวนของรูปแปรที่หลากหลายกว่าคนญวน อีกทั้งรูปแปรที่ปรากฏจะมีรูปวรรณยุกต์ทั้งที่เหมือนและต่างจากคนญวน

5.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.14

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาวในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญวนในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 ⁴¹]	-
คนเขมร	[33 ¹]	-
คนญวน	[2 ³²]	[22]

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาวของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญวนพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชนมีรูป/ทิศทางของวรรณยุกต์เป็นเสียงขึ้น-ตก เหมือนกัน แต่จะมีระดับของเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกัน คือ คนไทยอีสานจะมีระดับของเสียงวรรณยุกต์ที่สูงกว่าคนเขมรและคนญวน โดยที่คนญวนจะมีระดับของเสียงต่ำที่สุด นอกจากนี้คนญวนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เพียงกลุ่มเดียวที่มีการแปรของเสียงวรรณยุกต์เกิดขึ้น คือ แปรเป็นเสียงระดับ

6. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญวนแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น จะปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกวยเท่านั้น ซึ่งมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7.15

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชด้อยชุดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[2 [^] 3]	-
คนกวย	[23]	-

จากตารางที่ 7.15 พบว่า เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นของทั้งคนเขมรและคนกวยมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงขึ้นเหมือนกัน อีกทั้งในด้านระดับของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์ยังมีระดับของเสียงที่ใกล้เคียงกันอีกด้วย กล่าวคือ คนเขมรจะมีระดับเสียงในตอนต้นของการออกเสียงที่สูงกว่าคนกวยเล็กน้อย ส่วนในตอนท้ายของการออกเสียงจะมีระดับเสียงที่เท่ากันในทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์

6.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น จะปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกวยเท่านั้น โดยที่สัทลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงขึ้น ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 7.16

ตารางที่ 7.16

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระสั้นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกวยในการพูดแบบชด้อยชุดคำ

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[33 [^]]	[3 [^] 3]
คนกวย	[22 [^]]	[21 [^]]

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบว่า คนเขมรและคนกวยมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกันคือ เป็นเสียงขึ้น ส่วนในด้านระดับเสียงพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีระดับเสียงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกวย สำหรับในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์จะพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีจำนวนและรูปของรูปแปรที่เหมือนกัน คือ มีรูปแปรเพียง 1 รูป ซึ่งมีเสียงเป็นเสียงตก ส่วนในด้านระดับเสียงของรูปแปรพบว่า คนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกวย

จากผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยในลีลาการพูดแบบชั้ดถ้อยชั้ดคำสามารถสรุปได้ว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยมีสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์คล้ายกันแทบทุก หน่วยเสียง แต่สำหรับคนเขมรและคนกวยนั้นพบว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ส่วนมากมีการแปรของเสียงเกิดขึ้น อีกทั้งยังพบว่า มีบางเสียงวรรณยุกต์ซึ่งปรากฏเฉพาะในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกวยเท่านั้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในระดับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ภาษาไทยอีสานของคนไทยเขมรและคนกวยมีการแปรของภาษาเกิดขึ้น

7.2.2 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบต่อเนื่อง

ในการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ใน 3 ประเด็นดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ทีละเสียง ดังต่อไปนี้

1. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้นในทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ดังแสดงตารางการเปรียบเทียบได้ต่อไปนี้

ตารางที่ 7.17

การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัญลักษณ์	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[324]	$[3^2 4^3]$
คนเขมร	[323^]	$[2^2 3^3]$
คนกวย	[32^3^]	$[32^3 3^3] [2^3 32]$

จากตารางที่ 7.17 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์เป็นพบว่า รูปวรรณยุกต์ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่มมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก-ขึ้น ส่วนในด้านระดับเสียงจะพบว่า ในทุกกลุ่มชาติพันธุ์จะมีระดับเสียงที่ต่างกัน กล่าวคือ คนไทยอีสานจะมีระดับเสียงที่สูงกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่นในตอนท้ายของการออกเสียง แต่ในด้านรูปแปรของเสียงพบว่า คนกวยมีการแปรของเสียงมากกว่าคนไทยอีสานและคนเขมร

1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7.18

การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัญลักษณ์	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[43^5]	$[4^4 5^4]^ [3^2]^$
คนเขมร	[43^4]	$[43^4 4^4] [4^3] [33^3 2^2]^$
คนกวย	[3^5]	$[44^4] [4^3]^$

เมื่อพิจารณาถึงผลการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะเห็นว่า คนไทยอีสานและคนเขมรมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์และระดับวรรณยุกต์คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก-ขึ้นทั้ง 2 กลุ่มชนและมีระดับเสียงที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่คนกวยจะมีรูปวรรณยุกต์และระดับเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างจากทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ มีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงขึ้นและมี

ระดับเสียงที่ต่ำกว่าคนไทยอีสานและคนเขมร ส่วนในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์จะพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชนจะมีการแปรของเสียงเกิดขึ้น โดยที่คนเขมรจะมีการแปรของเสียงเกิดขึ้นมากกว่าคนไทยอีสานและคนญ

2. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญ มี สัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1 ของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีสัทลักษณะเป็น เสียงขึ้น-ตก ซึ่งสามารถแสดงการเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 7.19

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1 ในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[4 ⁴ 52 [^]]	[2 [^] 2 [^] 2]
คนเขมร	[3 [^] 42 [^]]	[32] [221 [^]]
คนญ	[3 [^] 42 [^]]	[221 [^]]

สำหรับผลการเปรียบเทียบของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 1 แสดงว่า ทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์มีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่ในด้าน ระดับเสียงพบว่าแตกต่างกัน คือ คนเขมรและคนญมีระดับเสียงที่เท่ากัน แต่คนไทยอีสานจะมี ระดับเสียงที่สูงกว่าคนเขมรและคนญ ส่วนในด้านรูปแปรของเสียงพบว่า คนเขมรจะมีจำนวนของ รูปแปรเกิดขึ้นมากกว่าคนไทยอีสานและคนญ แต่เมื่อพิจารณาถึงรูป/ทิศทางของรูปแปรที่เกิดขึ้น จะพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีรูปของรูปแปรที่เหมือนกัน 1 รูป คือ เสียงระดับ-ตกตอนท้าย โดยที่ คนไทยอีสานจะมีระดับเสียงของรูปแปรที่สูงกว่าคนเขมรและคนญ

2.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญเท่านั้น โดยมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7.20

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 ในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[4 [^] 3 [^]]	[3 [^] 43]
คนกวย	[3 [^] 3]	[3 [^] 43]

จากตารางที่ 7.20 จะเห็นว่า เสียงวรรณยุกต์ที่ 2 แบบที่ 2 ของคนเขมรและคนกวยมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก ส่วนในด้านระดับเสียงพบว่าแตกต่างกัน คือ คนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกวย สำหรับในด้านรูปแปรของเสียงพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีรูปของรูปแปรและระดับเสียงเหมือนกัน คือ มีรูปของรูปแปรเป็นเสียงขึ้น-ตก [3[^]43]

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

3.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็น พบว่ามี 2 สัทลักษณะ คือ

3.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็น ทั้ง 3 กลุ่มชนจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงตกลงเล็กน้อย ซึ่งสามารถแสดงการเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 7.21

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[43 [^]]	[1 [^]] [5 [^] 55 [^]] [11] [33 [^] 2 [^] 3]
คนเขมร	[3 [^] 3]	[4 [^] 34] [44 [^] 2 [^]]
คนกวย	[43 [^]]	[43 [^] 4 [^]] [433 [^]]

เมื่อเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็นของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะพบว่า คนไทยอีสานและคนญอมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์และระดับของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน ส่วนคนเขมรถึงแม้ว่าจะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับคนไทยอีสานและคนญอ แต่ก็มียระดับเสียงที่แตกต่างจากทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ มีระดับของเสียงที่ต่ำกว่า สำหรับด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์พบว่า คนไทยอีสานมีรูปแปรของเสียงมากที่สุด ในขณะที่คนเขมรและคนญอมีจำนวนของรูปแปรเท่ากัน คือ ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีรูปแปร 2 รูป

3.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็น ซึ่งจะปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญอเท่านั้น โดยมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.22

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนญอในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	$[3^1 1^1]$	$[3^3 3^4] [1^1 1^1] [2^4 3^1]$
คนญอ	$[3 2^1]$	$[3^3 3 3] [2^2 2^2]$ $[2 1^1 4] [2 2^1 1^1]$

จากผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ข้างต้นพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีรูปของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน คือ เป็นเสียงตก แต่ในด้านระดับเสียง คนญอจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนเขมร อีกทั้งในด้านรูปแปรของเสียงพบว่า คนญอมีจำนวนของรูปแปรที่มากกว่าคนเขมร โดยคนญอจะมีรูปแปร 4 รูป ในขณะที่คนเขมรมีจำนวนของรูปแปร 3 รูป ซึ่งรูป/ทิศทางของรูปแปรในทั้ง 2 กลุ่มชนมีทั้งรูปที่เหมือนและต่างกัน

3.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์ตายสระเสียงสั้น จะมีสัทลักษณะ 2 แบบ ดังนี้

3.2.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีสัทลักษณะเป็นเสียงระดับ ซึ่งสามารถแสดงการเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 7.23

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้น
ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 ⁴⁴³]	[43] [3 ⁴⁴]
คนเขมร	[3 ⁴⁴³]	[5 ³]/[45]
คนกวย	[3 ⁴⁴³]	[43] [33 ⁴]

ผลของการเปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นแสดงให้เห็นว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกันทั้งด้านรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์และด้านระดับเสียงวรรณยุกต์ แต่ในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชนจะมีรูปแปรที่เหมือนและต่างกัน คือ รูปแปรที่เป็นเสียงตกจะปรากฏในทั้ง 3 กลุ่ม โดยจะมีระดับของเสียงที่ต่างกันคือ คนไทยอีสานและคนกวยจะมีระดับของเสียงวรรณยุกต์เท่ากัน แต่คนเขมรจะมีระดับของเสียงวรรณยุกต์ที่สูงกว่า ส่วนรูปแปรที่เป็นเสียงขึ้นจะปรากฏเฉพาะคนเขมรและคนกวยเท่านั้น ซึ่งคนเขมรจะมีระดับของเสียงที่สูงกว่าคนกวย

3.2.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.24

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์ตายสระเสียงสั้น
ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[4 ²]	[44 ⁴]
คนเขมร	[3 ²]	[44 ⁴]/[33 ²]
คนกวย	[43 ⁴]	[33]

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบในตารางข้างจะเห็นว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนทั้ง 3 กลุ่มชนมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือน

กันคือ เป็นเสียงตก โดยที่คนญจะมึระดับเสียงที่ใกล้เคียงกับคนไทยอีสานมากกว่าคนเขมร สำหรับเรื่องรูปแปรของเสียงพบว่า คนไทยอีสานและคนญมีจำนวนของรูปแปรเท่ากัน แต่มีรูปของรูปแปรและระดับเสียงของรูปแปรที่ต่างกัน ส่วนคนเขมรพบว่า มีจำนวนของรูปแปรมากกว่าคนไทยอีสานและคนญ รวมทั้งในด้านรูปของรูปแปรและระดับเสียงของรูปแปรก็แตกต่างจากคนไทยอีสานและคนญด้วย

4. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตาย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็น ในภาษาไทยอีสานของทั้ง 3 กลุ่มชนจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.25

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 [^] 2]	[22 [^] 1]
คนเขมร	[3 [^] 2]	[3 [^] 42 [^]][422 [^]][3 [^] 3 [^] 3]
คนญ	[32]	[3 [^] 43] [32 [^] 2 [^]][322 [^]]

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะเห็นว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นของผู้พูดทุกชาติพันธุ์มีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์และระดับเสียงคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีรูปวรรณยุกต์เป็นเสียงตกเหมือนกัน แต่ในด้านระดับเสียง คนญจะมีระดับเสียงที่ต่ำกว่าคนไทยอีสานและคนเขมรเล็กน้อย สำหรับในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์พบว่า คนไทยอีสานมีรูปแปร 1 รูป คือเป็นเสียงขึ้น-ตก ส่วนคนเขมรและคนญมีจำนวนของรูปแปร 3 รูปเท่ากัน โดยที่รูปของรูปแปรในทั้ง 2 กลุ่มชนจะมีรูปทั้งที่เหมือนและต่างกัน คือ ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์จะมีรูปแปรที่เป็นเสียงขึ้น-ตกและเสียงตก-ขึ้นตอนท้ายเหมือนกัน แต่จะมีรูปที่ต่างกันคือ คนเขมรจะมีรูปแปรเป็นเสียงระดับ-ตก ส่วนคนญจะมีรูปแปรเป็นเสียงตก-ระดับ

4.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาว ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยจะมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก ดังแสดงการเปรียบเทียบในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7.26

การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัญลักษณ์	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 ¹]	[322 ¹] [45]
คนเขมร	[3 ¹]	[2 ³ 1 ¹] [222 ¹]
คนกูย	[32]	[3 ² 2 ³] [22] [34]

จากตารางแสดงการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงยาวของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกูยข้างต้นพบว่า เสียงวรรณยุกต์ของทั้ง 3 กลุ่มชนมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตกเหมือนกัน แต่จะมีระดับเสียงของวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน คือ คนไทยอีสานและคนเขมรจะมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกูยเล็กน้อย ส่วนในด้านของรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์พบว่า คนกูยมีการแปรของเสียงมากที่สุด คือ มีรูปแปร 3 รูป ดังนี้ 1. เสียงตก-ขึ้นตอนท้าย [3²2³] 2. เสียงระดับ [22] 3. เสียงขึ้น [34] ส่วนคนไทยอีสานและคนเขมรจะมีการแปรของเสียงเป็น 2 รูป คือ คนไทยอีสานจะแปรเป็นเสียงตก-ขึ้นตอนท้าย [322¹] และเสียงขึ้น [45] ในขณะที่คนเขมรจะมีการแปรของเสียงแปรเป็นเสียงขึ้น-ตก [2³1¹] และเสียงระดับ-ขึ้นตอนท้าย [222¹]

สำหรับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบว่าปรากฏในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกูย ซึ่งมีสัญลักษณ์เป็นเสียงตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7.27

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกูยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[42 [^]]	[3 [^] 34]
คนกูย	-	[33 [^]]

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนเขมร และคนกูยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนเขมรมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก ส่วนสัทลักษณะของคนกูยไม่ปรากฏ แต่ปรากฏเฉพาะรูปแปรของเสียงเท่านั้น โดยรูป/ทิศทางของรูปแปรจะเป็นเสียงขึ้น [33[^]] ส่วนรูปแปรของคนเขมรจะเป็นเสียงตก-ขึ้น [3[^]34]

5. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกูยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก ดังแสดงการเปรียบเทียบในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7.28

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกูยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[3 [^] 42]	[5 [^] 1 [^]]
คนเขมร	[33 [^] 2]	[31 [^]]
คนกูย	[33 [^] 2]	[21 [^] 1 [^]] [42 [^]][22 [^] 22 [^]]

จากตารางที่ 7.28 ซึ่งการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์มีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน คือ เป็นเสียงขึ้น-ตก แต่มีระดับของเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน คือ คนเขมรและคนกุ่มมีระดับเสียงที่เท่ากัน แต่จะมีระดับเสียงที่ต่ำกว่าคนไทยอีสาน อีกทั้งเมื่อพิจารณาในด้านรูปแปรของเสียง พบว่า ถึงแม้คนเขมรและคนกุ่มจะรูปวรรณยุกต์และระดับเสียงของสัญลักษณ์ที่เหมือนกัน แต่คนเขมรจะมีการแปรของเสียงน้อยกว่าคนกุ่ม

5.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชน มีสัญลักษณ์เป็นเสียงขึ้น-ตก ดังแสดงในตารางที่ 7.29

ตารางที่ 7.29

การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาว
ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนกุ่มในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัญลักษณ์	รูปแปร
คนไทยอีสาน	[44 [^] 2]	[41 [^]]
คนเขมร	[33 [^] 2]	-
คนกุ่ม	[33 [^] 2]	[42 [^]]

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์ตายสระเสียงยาวของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกุ่มพบว่า ผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชนมีรูป/ทิศทางของวรรณยุกต์เป็นเสียงขึ้น-ตกเหมือนกัน แต่มีระดับของเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกัน คือ คนไทยอีสานจะมีระดับของเสียงวรรณยุกต์ที่สูงกว่าคนเขมรและคนกุ่ม ส่วนในด้านการแปรของเสียงนั้นจะพบว่า คนไทยอีสานและคนกุ่มเท่านั้นที่มีการแปรของเสียงเกิดขึ้น ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตก โดยที่คนกุ่มจะมีระดับเสียงของรูปแปรที่สูงกว่าคนไทยอีสาน

6. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ในภาษาไทยอีสาน ซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้เพียงผู้พูด 2 กลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น คือ คนเขมรและคนกุ่ม โดยที่แบ่งตามลักษณะโครงสร้างพยางค์ได้ 2 แบบ คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น ซึ่งสามารถแสดงการเปรียบเทียบในตารางที่ 7.30

ตารางที่ 7.30

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[33 [^]]	[3 [^] 42 [^]]
คนกวย	-	[2 [^] 32] [22] [3 [^] 1 [^]]

จากตารางที่ 7.30 พบว่า เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นในการพูดแบบต่อเนื่องนั้นจะพบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในผู้พูดที่เป็นคนเขมรเท่านั้น โดยมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น ส่วนสัทลักษณะของคนกวยไม่ปรากฏ แต่ปรากฏเฉพาะรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น ซึ่งมีการแปรของเสียงเป็น 3 เสียง คือ 1. เสียงขึ้น-ตก [2[^]32] 2. เสียงระดับ [22] และ 3. เสียงตก [3[^]1[^]] ในขณะที่คนเขมรมีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตกเพียงหนึ่งเสียงเท่านั้น เมื่อพิจารณาการแปรของคนเขมรและคนกวยที่เกิดขึ้นพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีรูปของรูปแปรเหมือนกัน คือ เสียงขึ้น-ตก แต่มีระดับของเสียงที่ต่างกัน

6.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น ซึ่งสามารถแสดงการเปรียบเทียบในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7.31

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระสั้นในภาษาไทยอีสาน
ของคนเขมร และคนกวยในการพูดแบบต่อเนื่อง

กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร
คนไทยอีสาน	-	-
คนเขมร	[3 [^] 4 [^]]	[343 [^]] [5 [^] 3 [^]]
คนกวย	[2 [^] 3]	[32 [^] 3 [^] 3] [31 [^]]

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์ตายสระเสียงสั้น พบว่า คนเขมรและคนกูยมีรูป/ทิศทางของวรรณยุกต์เหมือนกันคือ เป็นเสียงขึ้น แต่มีระดับเสียงต่างกัน คือ คนเขมรจะมีระดับเสียงสูงกว่าคนกูย สำหรับในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีรูปของรูปแปรของเสียงที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน แต่จะมีระดับเสียงที่แตกต่างโดยที่คนเขมรมีระดับเสียงที่สูงกว่าคนกูยเช่นเดียวกับระดับเสียงในสัทลักษณะ

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกูยในการพูดแบบต่อเนื่องสามารถสรุปได้ว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกูยมีสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์คล้ายกันแทบทุกหน่วยเสียง แต่คนเขมรและคนกูยจะมีการแปรของเสียงเกิดขึ้นมากกว่าของคนไทยอีสาน อีกทั้งเสียงวรรณยุกต์ของคนกูยบางเสียงวรรณยุกต์พบว่า เมื่ออยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนั้นจะปรากฏเฉพาะรูปแปรเท่านั้น เช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็น เป็นต้น ซึ่งรูปแปรที่ปรากฏนั้นมีรูปของวรรณยุกต์คล้ายกับรูปวรรณยุกต์ของเสียงวรรณยุกต์บางเสียงในภาษาไทยอีสาน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในระดับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ คนกูยและคนเขมรมีการแปรของเสียงเกิดขึ้น และการแปรของเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นนั้นยังสามารถสะท้อน “สำเนียง” ของภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนกูยได้

7.3 การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์

ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนกูยใน 2 ลีลาการพูด คือ ลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำและการพูดแบบต่อเนื่องนั้น ผู้วิจัยได้แสดงการเปรียบเทียบระหว่างสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำและสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องไว้ในตารางที่ 7.32

ตารางที่ 7.32

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร
และคนญวในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

หน่วยเสียง วรรณยุกต์	ลีลาการพูด กลุ่มชาติพันธุ์	ลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
		สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.1พป ¹	1. ไทยอีสาน	[3 [^] 34]	-	[324]	- [3 [^] 2 [^] 43]
	2. เขมร	[2 [^] 24]	-	[323 [^]]	[2 [^] 23 [^] 3]
	3. ญว	[2 [^] 3 [^]]	-	[32 [^] 3 [^]]	[32 [^] 3 [^] 3] [2 [^] 32]
ว.1พตส ²	1. ไทยอีสาน	[3 [^] 34 [^]]	-	[43 [^] 5]	[4 [^] 454 [^]] [3 [^] 2 [^]]
	2. เขมร	[34]	[3 [^] 2 [^]]	[43 [^] 4]	[43 [^] 4 [^] 4] [4 [^] 3] [33 [^] 3 [^] 2 [^]]
	3. ญว	[34]	[3 [^] 2 [^]]	[3 [^] 5]	[44 [^] 4] [4 [^] 3 [^]]
ว.2-1	1. ไทยอีสาน	[44 [^] 1 [^]]	-	[4 [^] 52 [^]]	[2 [^] 2 [^] 2]
	2. เขมร	[3 [^] 42]	[21 [^]] [443]	[3 [^] 42 [^]]	[32][221 [^]]
	3. ญว	[33 [^] 2 [^]]	[1 [^] 1 [^]]	[3 [^] 42 [^]]	[221 [^]]
ว.2-2	1. ไทยอีสาน	-	-	-	-
	2. เขมร	[3 [^] 2 [^]]	-	[4 [^] 3 [^]]	[3 [^] 43]
	3. ญว	[3 [^] 3]	[33 [^] 2 [^]]	[3 [^] 3]	[3 [^] 43]

¹ พป หมายถึง พยางค์เป็น

² พตส หมายถึง พยางค์ตายสระเสียงสั้น

ตารางที่ 7.32 (ต่อ)

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร
และคนกูยในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

หน่วยเสียง วรรณยุกต์	ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
	กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.3-1พป	1. ไทยอีสาน	[43^]	-	[43^]	- [1^1] [11] [5^55^] [33^2^3]
	2. เขมร	[3^3]	[3^23] [4333^] [2^31^]	[3^3]	[4^34] [44^2^]
	3. กูย	[33]	[32^] [33^2]	[43^]	[43^4^][433^]
ว.3-2พป	1. ไทยอีสาน	-	-	-	-
	2. เขมร	[2^1^]	[31^5^] [2^3^1^]	[3^1^]	[3^3^4] [1^1^] [2^43^]
	3. กูย	[2^2]	[2^32]	[32^]	[3^33] [2^2^2] [21^4] [22^1^]
ว.3-1พตส	1. ไทยอีสาน	[3^443^]	-	[3^443^]	[43] [3^4^4]
	2. เขมร	[3^3^]	[34]	[3^443^]	[45] [5^3^]
	3. กูย	[33]	[2^3^]	[3^443^]	[43] [33^]
ว.3-2พตส	1. ไทยอีสาน	[32]	-	[4^2^]	[44^4^4]
	2. เขมร	[32^]	-	[3^2^]	[44^][33^2^]
	3. กูย	[3^3]	-	[43^]	[33]
ว.4พป	1. ไทยอีสาน	[3^2]	-	[3^2]	[22^1]
	2. เขมร	[31^]	[33^1^]	[3^2]	[3^42^][422^] [3^3^3]
	3. กูย	[32]	[2^32]	[32]	[3^43] [32^2^] [322^]

ตารางที่ 7.32 (ต่อ)

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร
และคนกูยในลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

หน่วยเสียง วรรณยุกต์	ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบชด้อยชัดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
	กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.4พดย ³	1. ไทยอีสาน	[32]	-	[3 [^] 1 [^]]	- [322 [^]] [45]
	2. เขมร	[32]	[3 [^] 35]	[3 [^] 1 [^]]	[2 [^] 31 [^]] [222 [^]]
	3. กูย	[2 [^] 2]	-	[32]	[3 [^] 2 [^] 3] [22] [34]
ว.4พดส	1. ไทยอีสาน	-	-	-	-
	2. เขมร	[42 [^]]	-	[42 [^]]	[3 [^] 34]
	3. กูย	[2 [^] 2]	-	-	[33 [^]]
ว.5พป	1. ไทยอีสาน	[33 [^] 1]	-	[3 [^] 42]	[5 [^] 1 [^]]
	2. เขมร	[33 [^] 1 [^]]	[31 [^]][35 [^]] [323 [^]] [1 [^] 1 [^] 1]	[33 [^] 2]	[31 [^]]
	3. กูย	[2 [^] 32]	[2 [^] 2] [2 [^] 3] [22]	[33 [^] 2]	[21 [^] 1 [^]] [42 [^]] [22 [^] 22 [^]]
ว.5พดย	1. ไทยอีสาน	[3 [^] 41 [^]]	-	[44 [^] 2]	[41 [^]]
	2. เขมร	[33 [^] 1 [^]]	-	[33 [^] 2]	-
	3. กูย	[2 [^] 32]	[22]	[33 [^] 2]	[42 [^]]

³ พดย หมายถึง พยางค์ตายสระเสียงยาว

ตารางที่ 7.32 (ต่อ)

การเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมร
และคนกูยในลีลาการพูดแบบชั้ดถ้อยชั้ดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

หน่วยเสียง วรรณยุกต์	ลีลาการพูด	ลีลาการพูดแบบชั้ดถ้อยชั้ดคำ		ลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง	
	กลุ่มชาติพันธุ์	สัทลักษณะ	รูปแปร	สัทลักษณะ	รูปแปร
ว.6พป	1. ไทยอีสาน	-	-	-	-
	2. เขมร	[2 [^] 3]	-	[33 [^]]	[3 [^] 42 [^]]
	3. กูย	[23]	-	-	[2 [^] 32] [22][3 [^] 1 [^]]
ว.6พตส	1. ไทยอีสาน	-	-	-	-
	2. เขมร	[33 [^]]	[3 [^] 3]	[3 [^] 4 [^]]	[343 [^]] [5 [^] 3 [^]]
	3. กูย	[22 [^]]	[21 [^]]	[2 [^] 3]	[32 [^] 3 [^] 3] [31 [^]]

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 7.32 แสดงการเปรียบเทียบสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มชนใน 2 ลีลาการพูด คือ ลีลาการพูดแบบชั้ดถ้อยชั้ดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง สามารถสรุปความเหมือนและความต่างของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ใน 3 ประเด็น คือ 1. รูป (tone shape) /ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone dorection) 2. ระดับของเสียง และ 3. รูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ในด้านรูป (tone shape) /ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone dorection) จะเห็นว่าเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 2 ลีลาการพูดจะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ทั้งที่เหมือนและต่างกันในทุก 3 กลุ่มชน ซึ่งเสียงวรรณยุกต์ส่วนมากจะมีรูป/ทิศทางของวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกัน สำหรับเสียงวรรณยุกต์ที่มีรูปเหมือนกันแต่มีทิศทางของเสียงต่างกันมีเพียง 1 เสียง คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนเขมรและคนกูย กล่าวคือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นนี้พบว่า ในทั้ง 2 ลีลาการพูดจะมีรูปเหมือนกัน คือ เป็นเสียงขึ้น แต่จะต่างกันในด้านทิศทางของเสียงคือ ถ้าอยู่ในลีลาการพูดแบบชั้ดถ้อยชั้ดคำจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น แต่ถ้าอยู่ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น เป็นต้น

2. ในด้านระดับเสียง พบว่าในทั้ง 2 ลีลาการพูด เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนมากจะมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน แต่จะมีบางเสียงวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงเท่ากัน เช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นของคนเขมรและคนญะแต่จะมีระดับเสียงเดียวกันในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ หรือเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 แบบที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงยาว ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำของคนไทยอีสานและคนเขมรจะมีระดับเสียงเท่ากัน เป็นต้น

3. ในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์จะพบว่า เสียงวรรณยุกต์ของทั้ง 3 กลุ่มชนในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีการแปรของเสียงที่หลากหลายมากกว่าเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ และพบว่ารูปแปรของเสียงวรรณยุกต์บางเสียงที่ปรากฏในการพูดแบบต่อเนื่องจะมีรูปของวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกับรูปของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์บางเสียง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 2 ลีลาจะเห็นว่า เสียงวรรณยุกต์บางเสียงซึ่งปรากฏในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำจะปรากฏสัทลักษณะ แต่เมื่อพูดในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์นั้นไม่ปรากฏ โดยจะปรากฏเฉพาะรูปแปรของเสียงเท่านั้น ดังเช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นของ คนญะ เป็นต้น จากลักษณะของการแปรดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่า การศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนอกจากจะแสดงให้เห็นรูปแปรที่หลากหลายแล้วยังจะสะท้อนให้เห็น “สำเนียง” ของภาษาในผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาได้ดีกว่าการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ เนื่องจากการพูดแบบต่อเนื่องนั้นเป็นลักษณะของภาษาที่เป็นการใช้ภาษาอย่างแท้จริงของมนุษย์

7.4 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานระหว่างคนไทยอีสานซึ่งเป็นเจ้าของภาษา กับคนเขมรและคนญะในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปราณบุรี จังหวัดศรีสะเกษ ใน 2 ลีลาการพูด คือ ลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำและลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง พบว่า ภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญะมีการแปรเปลี่ยนไปจากของคนไทยอีสานทั้งในเรื่องระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 2 ลีลาการพูด โดยที่การแปรเปลี่ยนที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีสาเหตุสำคัญจากปัจจัยทางเสียงหลายประการ เช่น การเน้นเสียง ทำนองเสียง จังหวะในการพูด เสียงวรรณยุกต์ในคำข้างเคียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงการแปรของเสียงเนื่องจากการเน้นเสียงของผู้บอกภาษาซึ่งเป็นคนเขมรและคนญะตามลำดับ

ตัวอย่างที่ 1	สัทลักษณะ	รูปแปร
หวาน	[waan ^{3^1^}]	[waan ^{24^3}]

จากตัวอย่างที่ 1 คำว่า “หวาน” เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตก (วรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 2 พยางค์เป็น) แต่มีการแปรเป็นเสียงตก-ขึ้น เนื่องจากได้รับอิทธิพลของการเน้นเสียง

ตัวอย่างที่ 2	สัทลักษณะ	รูปแปร
สี่	[sii ^{43^}]	[sii ^{43^4^}]

จากตัวอย่างที่ 2 คำว่า “สี่” เป็นคำ เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงตกลงเล็กน้อย (วรรณยุกต์ที่ 3 แบบที่ 1 พยางค์เป็น) แต่มีการแปรเป็นเสียงตก-ขึ้น เนื่องจากได้รับอิทธิพลของการเน้นเสียง

และจากการศึกษายังพบปัจจัยหลักสำคัญอีก 2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนกวย คือ อิทธิพลจากภาษาแม่ของคนเขมรและคนกวยและอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน

7.4.1 อิทธิพลจากภาษาแม่ของคนเขมรและคนกวย

1. เนื่องจากภาษาเขมรและภาษากวยเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก หรือตระกูลมอญ-เขมร ซึ่งเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสำคัญในภาษา ในขณะที่ภาษาไทยอีสานเป็นภาษาในตระกูลไท และเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งสำหรับคนที่พูดภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์นั้นจะมีความตระหนักหรือมีความสำเนียงว่า ถ้าคำๆ หนึ่งออกเสียงวรรณยุกต์ไม่ถูกต้องจะไม่ได้ความหมายตามที่ต้องการ เนื่องจากจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป ในขณะที่คนที่ไม่ได้พูดภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ก็จะไม่มีความตระหนักหรือความสำเนียงในเรื่องดังกล่าวนี้ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า เมื่อคนเขมรและคนกวยพูดภาษาไทยอีสานจึงเกิดการแปรเปลี่ยนของเสียงวรรณยุกต์ที่ค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งการแปรเปลี่ยนของเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นในเรื่องสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า เสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นและเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ดायสระเสียงยาว นั้นมีการแปรของเสียง อาจจะเนื่องมาจากได้รับอิทธิพลของลักษณะน้ำเสียงในภาษาแม่ของคนเขมรและคนกวย ดังเช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ทั้งพยางค์เป็นและพยางค์ตายในภาษาไทยอีสานของคนกวยนั้นมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก [2^32] แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงต่ำระดับ [22] ซึ่งน่าจะเนื่องมาจากอิทธิพลของลักษณะน้ำเสียง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ผลการศึกษาที่ดังกล่าวสอดคล้องกับงานของปรีชา สุขเกษม (Preecha Sukgasame, 1988) ที่

กล่าวว่า คำพยางค์ตายสระเสียงยาวที่ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ [CV:S³¹] อาจจะแปรเป็นเสียงต่ำระดับได้ ซึ่งเนื่องมาจากอิทธิพลของลักษณะน้ำเสียง

7.4.2 อิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐาน

เมื่อพิจารณาถึงระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญพบ่ว่า ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญจะได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานค่อนข้างมาก ดังแสดงการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานของคนไทย (วิไลลักษณ์ จุฬาราชวงศ์, 2544) และระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญในภาพที่ 7.7

ภาพที่ 7.7

การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานของคนไทยและระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญ

ระบบวรรณยุกต์ของคนไทย

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

ระบบวรรณยุกต์ของคนไทยอีสาน

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 1

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 2

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 3

ภาพที่ 7.7 (ต่อ)

การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานของคนไทยและ
ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญว

ระบบวรรณยุกต์ของคนเขมร

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 1

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 2

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 3

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 4

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 5

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 6

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 7

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 8

ภาพที่ 7.7 (ต่อ)

การเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานของคนไทยและ
ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญว

ระบบวรรณยุกต์ของคนญว

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 1

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 2

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 3

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 4

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 5

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 6

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 7

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

แบบที่ 8

จากภาพที่ 7.7 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานของคนไทยและระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญวข้างต้นจะพบว่า ภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญวกำลังเกิดการแปรเปลี่ยนในด้านระบบวรรณยุกต์ คือ มีการแทรกแซงของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานขึ้นในช่อง B ช่อง C และช่อง DS กล่าวคือ เดิมวรรณยุกต์ในช่อง B ของคนไทยอีสานจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวเป็น

แบบ B1234 แต่มีระบบวรรณยุกต์ย่อยของคนเขมรและคนญวบางแบบที่มีลักษณะการแตกตัวเป็นแบบ B123-4หรือในบางระบบวรรณยุกต์เสียงวรรณยุกต์ในช่อง B กำลังอยู่ในระหว่างการแปรเปลี่ยน ส่วนในช่อง C ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานเดิมจะเป็นแบบ C1-234 แต่เมื่อได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานก็ทำให้เปลี่ยนเป็นแบบ C1-23-4 หรือเสียงวรรณยุกต์ในช่อง DS เช่นเดียวกัน เดิมภาษาไทยอีสานมีลักษณะการแตกตัวเป็นแบบ DS123-4 แต่เมื่อได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายลักษณะ เช่น เป็นแบบ DS134-2 (ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 7 ของคนเขมร) หรือเป็นแบบ DS13-2-4 (ปรากฏในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 8 ของคนญว) เป็นต้น นอกจากนี้สามารถกล่าวได้ว่า การสัมผัสกับภาษาไทยมาตรฐานเป็นอาจสาเหตุที่ทำให้ระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญวมีหลายระบบวรรณยุกต์ย่อย

ส่วนในด้านสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์พบว่า เสียงวรรณยุกต์ในช่อง B ช่อง C และช่อง DS ส่วนมากจะได้รับอิทธิพลจากเสียงวรรณยุกต์เอก เสียงวรรณยุกต์โท และเสียงวรรณยุกต์ตรี ในภาษาไทยมาตรฐาน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง) เช่น

เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 สัทลักษณะที่ 1 พยางค์เป็นของคนเขมรและคนญวมีสัทลักษณะเป็นเสียงระดับ ซึ่งเหมือนกับของคนไทยอีสาน แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งรูปแปรที่เกิดขึ้นจะมีรูปคล้ายกับเสียงวรรณยุกต์โทพยางค์เป็นในภาษาไทยมาตรฐาน

คนไทย	คนเขมร	คนญว
นัง [naŋ ^{4'5'2'}]	[naŋ ^{2'3'1'^}]	[naŋ ^{33'2'}]

เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 สัทลักษณะที่ 2 พยางค์เป็นของคนเขมรและคนญวมีสัทลักษณะตกคล้ายกับเสียงวรรณยุกต์เอกพยางค์เป็นในภาษาไทยมาตรฐาน

คนไทย	คนเขมร	คนญว
สี่ [si: ^{2'1'}]	[si: ^{2'1'^}]	[si: ^{2'^2'}]

เสียงวรรณยุกต์ที่ 4 พยางค์เป็นของคนเขมรและคนญวมีสัทลักษณะเป็นเสียงตก ซึ่งเหมือนกับของคนไทยอีสาน แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงโทพยางค์เป็นในภาษาไทยมาตรฐาน

คนไทย	คนเขมร	คนญว
ห้า [ha: ^{4'5'2'}]	[ha: ^{33'1'^}]	[a: ^{2'^32'}]

เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นในระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6 และแบบที่ 8 ของคนเขมรมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น ซึ่งมีสัทลักษณะคล้ายกับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ตรีพยางค์เป็นในภาษาไทยมาตรฐาน

คนไทย	คนเขมร	คนญ
ม้า [ma: ^{3'35}]	[ma: ^{2^3}]	[ma: ²³]

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ดังกล่าวนี้นี้ (ดังปรากฏในภาพที่ 7.7 หน้า 174) พบว่า มีลักษณะการแตกตัวและการรวมของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C ของระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งถึงแม้ว่าระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6 และแบบที่ 8 ของคนเขมรนี้จะยังพบว่า มีลักษณะของบันไดลาวปรากฏอยู่ก็ตาม แต่อาจกล่าวได้ว่า ระบบวรรณยุกต์ย่อยแบบที่ 6 และแบบที่ 8 ของคนเขมรนี้ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานทั้งในด้านระบบเสียงวรรณยุกต์และด้านสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรมีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้นเหมือนกับของคนไทยอีสาน แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงตกซึ่งคล้ายกับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์เอกพยางค์ตายสระเสียงสั้นในภาษาไทยมาตรฐาน

คนไทย	คนเขมร	คนญ
เปิด [pet ^{2'1}]	[pet ^{3'2^}]	[pet ^{3'2^}]

เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 สัทลักษณะที่ 1 พยางค์ตายสระเสียงสั้นในระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรมีสัทลักษณะเป็นเสียงระดับ ซึ่งคล้ายกับของคนไทยอีสาน แต่มีการแปรของเสียงเป็นเสียงขึ้นซึ่งจะมีลักษณะคล้ายกับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ตรีพยางค์ตายสระเสียงสั้นในภาษาไทยมาตรฐาน

คนไทย	คนเขมร	คนญ
นก [nok ^{3'34}]	[nok ^{3'4}]	[nok ^{2^3^}]

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญนั้นเกิดการแปรเปลี่ยนไปจากภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานทั้งในด้านระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน

บทที่ 8

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1.) เพื่อวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์และ
สัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญวนในชุมชน
บ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรังค์ภู จังหวัดศรีสะเกษ 2.) เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและ
ความต่างของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยอีสานที่ใช้พูดเป็น
ภาษากลาง (lingua franca) ซึ่งพูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญวน 3.) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่
ทำให้เกิดความเหมือนและความต่างของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษา
ของภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญวน โดยมีสมมติฐานของการวิจัยคือ ระบบ
วรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสาน ที่พูดโดยคนไทยอีสาน คนเขมร
และคนญวนจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากอิทธิพลของระบบเสียงในภาษาแม่ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่ม
ชาติพันธุ์ และเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์โดยเฉพาะในเรื่องเสียงวรรณยุกต์สามารถนำมาใช้จำแนก
ภาษาของกลุ่มชนต่างชาติพันธุ์ได้

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ได้จากการบันทึกเสียงจากผู้บอกภาษาเพศหญิงจำนวน 30
คน ซึ่งแบ่งเป็นชาติพันธุ์ละ 10 คน คือ คนไทยอีสาน 10 คน คนเขมร 10 คน และคนญวน 10 คน
โดยเก็บจากลิลาการพูด 2 แบบ คือ ลิลาการพูดแบบชด้อยชัดคำ และลิลาการพูดแบบต่อเนื่อง
สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1.) วิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์จะวิเคราะห์จาก
ข้อมูลที่เป็นการพูดแบบชด้อยชัดคำเท่านั้น โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องกล่องวรรณยุกต์ของเกดนีย
(Gedney, 1972) และ 2.) วิเคราะห์สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ซึ่งจะวิเคราะห์จากลิลาการพูดทั้ง
2 ประเภท โดยใช้โปรแกรม CECIL (Computerized Extraction of Intonation in
Language) ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทางกลศาสตร์ สำหรับผลการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์
จะแสดงด้วยกล่องวรรณยุกต์ ส่วนผลการวิเคราะห์สัทลักษณะจะนำเสนอใน 3 แบบ คือ การใช้เส้น
แสดงระดับเสียง 5 เส้น การใช้ตัวเลขแสดงระดับเสียง และการใช้อักษรวรรณยุกต์

ผลการศึกษาพบว่า ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานซึ่งเป็น
เจ้าของภาษามี 2 ระบบวรรณยุกต์ คือ 1.) ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง ซึ่งพบว่ามีระบบ
วรรณยุกต์ย่อย 2 แบบ และ 2.) ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง สำหรับสัทลักษณะของเสียง

วรรณยุกต์พบว่าในทั้ง 2 ระบบมีความคล้ายคลึงกัน อีกทั้งเมื่อนำมาเปรียบเทียบในทั้ง 2 ลีลาการพูดพบว่า สัทลักษณะส่วนมากจะมีความคล้ายคลึงกันในด้านรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ (tone shape) แต่จะมีความต่างกันในด้านระดับของเสียงวรรณยุกต์ นอกจากนี้พบว่าเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีการแปรของเสียงเกิดขึ้นมากกว่าในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ

ส่วนระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรพบว่า มี 3 ระบบวรรณยุกต์ คือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง 5 หน่วยเสียง และ 6 หน่วยเสียง ซึ่งในระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงจะมีระบบวรรณยุกต์ย่อย 4 แบบ ในขณะที่ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงจะมีระบบวรรณยุกต์ย่อย 3 แบบ ในเรื่องสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์พบว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 3 ระบบวรรณยุกต์จะมีทั้งความเหมือนและต่างกัน ในทั้ง 2 ลีลาการพูด กล่าวคือ ในด้านรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์ส่วนมากจะมีรูปหรือทิศทางของเสียงเหมือนกัน ส่วนในด้านระดับเสียงพบว่า เสียงวรรณยุกต์ส่วนมากจะมีระดับเสียงที่ต่างกัน อีกทั้งในด้านรูปแปรของเสียง พบว่า ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องนอกจากจะมีการแปรของเสียงมากกว่าในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำแล้ว รูปแปรในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องยังสามารถแสดงถึง “สำเนียง” ของเจ้าของภาษาได้อีกด้วย ซึ่งพิจารณาได้จากเสียงวรรณยุกต์บางเสียง เช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 พยางค์เป็นในระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง รูปแปรที่เกิดขึ้นมีสัทลักษณะคล้ายกับสัทลักษณะหลักของเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน

สำหรับระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนญพบว่ามีระบบวรรณยุกต์เท่ากับระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คือ 1.) ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และ 2.) ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง โดยที่ทั้ง 2 ระบบวรรณยุกต์จะมีระบบวรรณยุกต์ย่อย หลายแบบ กล่าวคือ ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงมีระบบวรรณยุกต์ย่อย 3 แบบ ในขณะที่ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียงมีระบบวรรณยุกต์ย่อย 5 แบบ นอกจากนี้ในเรื่องสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ทุกระบบวรรณยุกต์จะมีทั้งความเหมือนและความต่างกัน คือ เสียงวรรณยุกต์ส่วนใหญ่จะมีรูป/ทิศทางของเสียงวรรณยุกต์เหมือนกันในทั้ง 2 ลีลาการพูด ในขณะที่ด้านระดับเสียงจะแตกต่างกัน ส่วนในด้านรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์พบว่า นอกจากเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะมีรูปแปรมากกว่าเสียงวรรณยุกต์ในลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำแล้ว ยังพบว่า สัทลักษณะหลักของเสียงวรรณยุกต์บางเสียงในลีลาการพูดแบบต่อเนื่องไม่ปรากฏ แต่รูปที่ปรากฏกลับเป็นรูปแปรของเสียงวรรณยุกต์ โดยรูปแปรดังกล่าวสามารถแสดงสำเนียงของภาษาไทยอีสานได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ก็ปรากฏกับคนเขมรเช่นกัน

ผลของเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม ชาติพันธุ์มีระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนและต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ระบบวรรณยุกต์

เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์ของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์จะเห็นว่า ระบบวรรณยุกต์ของคนกวยจะมีความคล้ายคลึงกับระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานทั้งในด้านจำนวนของระบบวรรณยุกต์ จำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ และด้านลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์มากกว่าระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมร อย่างไรก็ตามพบว่า ระบบวรรณยุกต์ของทั้งคนเขมรและคนกวยกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากระบบวรรณยุกต์ของคนไทยอีสาน (ดังที่ปรากฏในภาพที่ 7.1 – ภาพที่ 7.6)

2. สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

สำหรับระดับสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์พบว่า ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนกวยจะมีสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกันแทบทุกหน่วยเสียงในทั้ง 2 ทิศการพูด กล่าวคือ ในทิศการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนกวยบางหน่วยเสียงวรรณยุกต์จะมีการแปรของเสียงเกิดขึ้น เนื่องจากปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ 1) อิทธิพลของภาษาแม่ของคนเขมรและคนกวย คือ ภาษาแม่ของทั้งคนเขมรและคนกวยนั้นเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ดังนั้นจึงอาจจะเป็นการยากสำหรับคน 2 กลุ่มนี้ที่จะพูดภาษาไทยอีสานซึ่งเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ได้ดี และ 2) ภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งจัดว่าเป็นภาษาหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ เนื่องจากคนทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์นี้มีการสัมผัสทางภาษากับภาษาไทยมาตรฐานในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะจากทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ หรือแม้กระทั่งเมื่อต้องติดต่อกับทางหน่วยราชการ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่า ภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนกวยจึงได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ดังเช่น เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 สัทลักษณะที่ 1 พยางค์เป็นของคนเขมรและคนกวย พบว่า มีการแปรของเสียงเกิดขึ้น โดยแปรเป็นเสียงขึ้น-ตก ซึ่งรูปแปรที่เกิดขึ้นจะมีรูป/ทิศทางของเสียงคล้ายกับเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นต้น

ส่วนในทิศการพูดแบบต่อเนื่องพบว่า นอกจากอิทธิพลของภาษาแม่และภาษาไทยมาตรฐานที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์แล้ว ยังพบว่า ปัจจัยทางเสียง เช่น ทำนองเสียง การเน้นเสียง เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ข้างเคียง เป็นต้น (ดังที่ได้กล่าวไว้ในหน้า 173) ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์มีการแปรเปลี่ยนไปโดยเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นปัญหาสำหรับคนเขมร คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 พยางค์เป็นและเสียง

วรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น ส่วนเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นปัญหาสำหรับคนหู คือ เสียงวรรณยุกต์ที่ 5 พยางค์เป็น

8.2 อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจัดแบ่งประเด็นในการอภิปรายเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. ระบบวรรณยุกต์
2. สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์
3. สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญ
4. การพิจารณานำเอาเสียงวรรณยุกต์มาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกภาษาของชนต่างกลุ่มชาติพันธุ์

8.2.1 ระบบวรรณยุกต์

ผลการวิจัยในเรื่องระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ พบว่า คนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์นี้มีระบบวรรณยุกต์ย่อยที่ค่อนข้างหลากหลาย คือ คนไทยอีสานมีระบบวรรณยุกต์ย่อย 3 แบบ ส่วนคนเขมรและคนญมีระบบวรรณยุกต์ย่อยถึง 8 แบบ ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งที่ ทำให้คนทั้ง 3 กลุ่มนี้มีระบบวรรณยุกต์ที่หลากหลายน่าจะมาจากคนทั้ง 3 กลุ่มนี้เป็นคนที่อพยพมาจากหลายๆ ถิ่นมาอาศัยอยู่ร่วมกันในหมู่บ้านนี้ ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่า การที่ระบบวรรณยุกต์ของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญนั้นมีหลายระบบก็เนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาถิ่นอื่น และเมื่อพิจารณาถึงระบบวรรณยุกต์ย่อยที่เกิดขึ้นจะเห็นว่าแต่ละระบบจะมีลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน โดยลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ของคนไทยอีสานจะต่างกันที่ช่อง A ส่วนคนเขมรและคนญส่วนมากจะต่างกันที่ช่อง DL และช่อง DS และเมื่อเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์โดยการนำระบบวรรณยุกต์ที่มีผู้พูดมากที่สุดของทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ (ระบบวรรณยุกต์แบบที่ 1 ของระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงของทุกกลุ่มชาติพันธุ์) มาเปรียบเทียบกันพบว่า ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์นั้นถึงแม้จะมีระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน แต่ก็พบว่า สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญนั้นเกิดการแปรขึ้น ซึ่งการแปรของสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นนี้อาจจะทำให้เกิดการแปรในเรื่องระบบวรรณยุกต์ต่อไปได้

8.2.2 สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

ในเรื่องสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยจะอภิปรายใน 2 ประเด็น คือ

1. รูปแปรที่เกิดจากความแตกต่างของโครงสร้างพยางค์ กล่าวคือ เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นปัญหาสำหรับคนเขมรและคนญวกมากกว่าเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตาย เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นมีการปรากฏของรูปแปรของเสียงที่หลากหลายกว่าในพยางค์ตาย (ดังปรากฏในหน้า 171-174)

2. ความหลากหลายของสัทลักษณะหลักในแต่ละเสียงวรรณยุกต์ จากการศึกษาพบว่า เสียงวรรณยุกต์บางเสียงของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญวกบางเสียงมีสัทลักษณะหลักหลายสัทลักษณะหลัก โดยในทุกสัทลักษณะหลักพบว่า รูปแปรที่ปรากฏมีสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งลักษณะเช่นนี้อาจเกิดจากสาเหตุ 2 สาเหตุ คือ ลักษณะของภาษาถิ่นเฉพาะบุคคล (idiolect) ของผู้พูดคนนั้น และ/หรืออาจเกิดจากอิทธิพลของภาษาถิ่นเข้ามาแทรกแซง

8.2.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนญวก

ผลการวิจัยในเรื่องสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญวกพบว่า สาเหตุหลักประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทั้งด้านระบบวรรณยุกต์และด้านสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ คือ อิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเกิดจากการสัมผัสภาษา (language contact) ระหว่างภาษาไทยอีสานและภาษาไทยมาตรฐานของคนเขมรและคนญวก เนื่องจากในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ซึ่งเป็นชุมชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นชุมชนที่มีประชากรหลายกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ โดยมีภาษาที่ใช้พูดในชุมชน คือ 1. ภาษาไทยอีสาน ซึ่งถือว่าเป็นภาษาหลักและภาษากลางของชุมชน ใช้ในการสื่อสารระหว่างชาติพันธุ์ 2. ภาษาเขมร 3. ภาษาญวก ซึ่งทั้ง 2 ภาษานี้ถือว่าเป็นภาษาที่ใช้ภายในท้องถิ่น และ 4. ภาษาไทยมาตรฐาน ที่ถือว่าเป็นภาษาราชการและเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นในสถานศึกษา ในหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือวิทยุ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นภาษามิศักดิ์ศรีสูงกว่าภาษาอื่นในชุมชนด้วย จึงทำให้ประชากรในชุมชนมีโอกาสสัมผัสกับภาษาไทยมาตรฐานได้ค่อนข้างมาก และจากงานการศึกษาเรื่อง “ภาวะหลายภาษาในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย

อำเภอปรังคัง จังหวัดศรีสะเกษ” ของสินหา วัจนะฮาด (2542) พบว่า ประชากรในชุมชนใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากเป็นอันดับ 2 รองจากภาษาไทยอีสาน

นอกจากนี้จากการที่ผู้บอกภาษาได้เข้าเรียนในโรงเรียนจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่อยู่ที่โรงเรียนก็ได้มีโอกาสใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสาร ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่า ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานได้แทรกแซงเข้าไปในระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนกูยแล้ว อีกประการหนึ่งจากการสัมภาษณ์ถึงความสามารถในการใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของผู้บอกภาษา พบว่า ผู้บอกภาษาที่เป็นคนเขมรและคนกูยทุกคนสามารถพูดและฟังได้ทั้ง 4 ภาษา อีกทั้งพบว่าผู้บอกภาษาส่วนมากนิยมสอนลูกหลานพูดภาษาไทยมาตรฐาน เนื่องจากผู้บอกภาษามีความเห็นว่า ถ้าให้ลูกหลานพูดภาษาไทยแล้วจะได้รับการยอมรับในสังคมว่า เป็นคนเก่ง ฉลาด รวมทั้งได้รับการยอมรับในสังคมมากกว่าคนที่พูดภาษาถิ่นหรือภาษาแม่ของตนเอง ซึ่งจากความคิดดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่า คนเขมรและคนกูยมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยมาตรฐาน คือ คิดว่าภาษาไทยมาตรฐานมีระดับและศักดิ์ศรีสูงกว่าภาษาอื่นๆ ในชุมชน และเมื่อพิจารณาถึงผลการเปรียบเทียบในด้านระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกูยจะพบว่า คนกูยจะมีระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะที่คล้ายคลึงกับคนไทยอีสานมากกว่าคนเขมร กล่าวคือ ถึงแม้ว่าคนเขมรและคนกูยจะมีลักษณะของบันไดลาวที่เป็นลักษณะเด่นในภาษาไทยอีสานปรากฏอยู่ แต่ลักษณะบันไดลาวของคนกูยจะชัดเจนและคล้ายคลึงกับของคนไทยอีสานมากกว่าคนเขมร เนื่องจากคนกูยนั้นเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้จึงคิดว่า ภาษาไทยอีสานนั้นเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีสูงกว่าภาษากูย ดังนั้นจึงพยายามที่จะพูดภาษาไทยอีสานให้เหมือนกับคนไทยอีสาน ดังที่อิสราพร จันทรทอง (2537) กล่าวว่า เมื่อชาวส่วย (กูย) อพยพไปตั้งถิ่นฐานร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ชาวลาวมักจะมองว่า ชาวกูยเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมต่ำกว่าของตน ชาวกูยจึงต้องพยายามปรับตัวเองโดยการอดทน และเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของคนลาว ที่ถือว่ามีความศักดิ์ศรีสูงกว่า และยอมรับเอาภาษาลาวมาเป็นภาษาพูดอีกภาษาหนึ่งในกลุ่มชาวกูยด้วยกันเอง ส่วนคนเขมรนั้นถือว่าตนเป็นชนกลุ่มใหญ่ในแถบภาคอีสานตอนใต้ ดังนั้นเมื่อจะต้องเลือกกระหว่างพูดภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยอีสาน คนเขมรจึงเลือกที่จะพูดภาษาไทยมาตรฐานซึ่งมีศักดิ์ศรีสูงกว่าภาษาไทยอีสาน

8.2.4 การพิจารณานำเอาเสียงวรรณยุกต์มาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกภาษาของชนต่างกลุ่มชาติพันธุ์

ดังที่ได้กล่าวไว้ในสมมติฐานว่า เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องเสียงวรรณยุกต์ สามารถนำมาใช้จำแนกภาษาของกลุ่มชนต่างชาติพันธุ์ได้ ซึ่งจากผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า เสียงวรรณยุกต์นั้นนับว่าเป็นตัวแปรทางภาษาที่สำคัญในการจำแนกภาษาของชนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากแต่ละกลุ่มชนจะมีสำเนียงที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างของระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ ดังเช่น ภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญะจะมีระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างจากของคนไทยอีสาน เนื่องจากอิทธิพลของภาษาแม่และอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐาน

นอกจากนี้จากงานวิจัยเรื่องนี้ยังพบว่า ในการศึกษาภาษาของผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษานั้น ข้อมูลที่ได้จากลีลาการพูดแบบต่อเนื่องจะแสดง “สำเนียง” ของเจ้าของภาษาได้ดีกว่าข้อมูลที่ได้จากลีลาการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำ (ดังรายละเอียดที่ปรากฏในหน้า 91 และหน้า 134) เนื่องจากการพูดแบบต่อเนื่องนั้น นอกจากจะเป็นลักษณะการพูดในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งทำให้ผู้พูดสามารถพูดได้เป็นธรรมชาติมากกว่าการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำแล้ว ยังสามารถแสดงรูปแบบของเสียงวรรณยุกต์ที่หลากหลายมากกว่าการพูดแบบขัดถ้อยขัดคำด้วย

8.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน คนเขมรและคนญะ ในชุมชนบ้ายท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ายังมีเรื่องที่น่าสนใจแก่การศึกษาอีกหลายประเด็นในการศึกษาภาษากลางของคน 3 กลุ่มชาติพันธุ์นี้ ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ในงานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาคำพยางค์เดียวที่ปรากฏในประโยคบอกเล่าเท่านั้น ดังนั้นควรจะมีการศึกษาคำพยางค์เดียวหรือคำสองพยางค์ที่ปรากฏในประโยคชนิดอื่นๆ เช่น ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ เพื่อที่จะศึกษาว่า ชนิดของประโยคที่แตกต่างกันจะมีอิทธิพลทำให้สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์แตกต่างจากที่ปรากฏในประโยคบอกเล่าหรือไม่ อย่างไร

2. ศึกษาเปรียบเทียบถึงเสียงพยัญชนะและเสียงสระในภาษาไทยอีสานของคนทั้ง 3 กลุ่มว่ามีลักษณะอย่างไร เพราะผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า ในการออกเสียงเสียงพยัญชนะและเสียงสระบางเสียงในภาษาไทยอีสานของคนเขมรและคนญะนั้นแตกต่างจากของคนไทยอีสาน

3. ศึกษาลักษณะการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานของคนไทยอีสาน คนเขมร และคนญว
ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า ลักษณะการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานของคนทั้ง 3 กลุ่มชนนั้น
มีลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากสำเนียงมาตรฐาน ซึ่งอาจจะเกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่ของผู้พูด

ภาคผนวก

ผนวก ก

ตัวอย่างสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในรายการคำในการพูดแบบชุดย่อยชุดคำของ
ระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียงแบบที่ 1 ของผู้บอกภาษาทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์

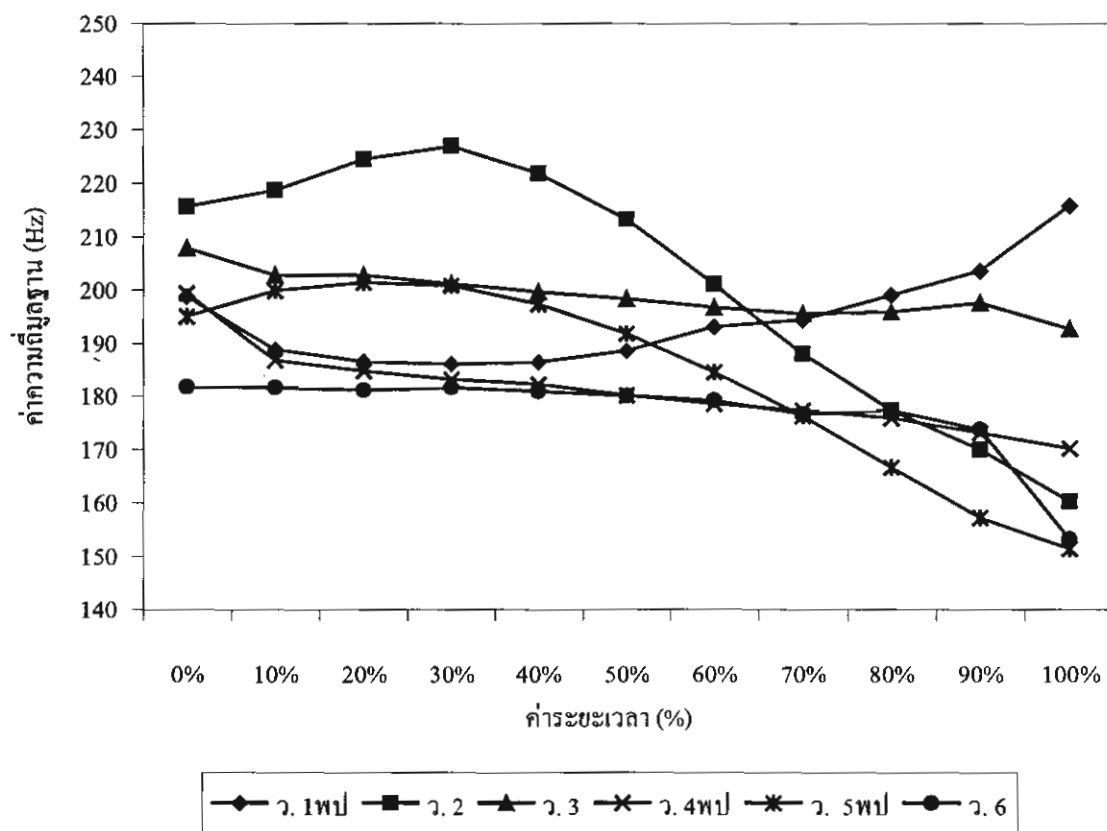
กลุ่มชาติพันธุ์ หน่วยเสียง วรรณยุกต์	คนไทยอีสาน	คนเขมร	คนญ
ว.1 พป	[khaa ^{3^34}]	[khaa ^{2^24}]	[khaa ^{2^3^}]
ว.1 พตส	[kop ^{3^34^}]	[kop ³⁴]	[kop ³⁴]
ว.2	[ŋaa ^{44^1^}]	[ŋaa ^{3^42}]	[ŋaa ^{33^2^}]
ว.3 พป	[kai ^{43^}]	[kai ^{3^3}]	[kai ³³]
ว.3-1 พตส	[nok ^{3^443^}]	[nok ^{3^3^}]	[nok ³³]
ว.3-2 พตส	[nok ³²]	[nok ^{3^2}]	[nok ^{3^3}]
ว.4 พป	[haa ^{3^2}]	[haa ^{31^}]	[haa ³²]
ว.4 พตย	[biip ³²]	[biip ³²]	[biip ^{2^2}]
ว.5 พป	[paa ^{33^1}]	[paa ^{33^1^}]	[paa ^{2^32}]
ว.5 พตย	[luuk ^{3^41^}]	[luuk ^{33^1^}]	[luuk ^{2^32}]

ผนวก ข

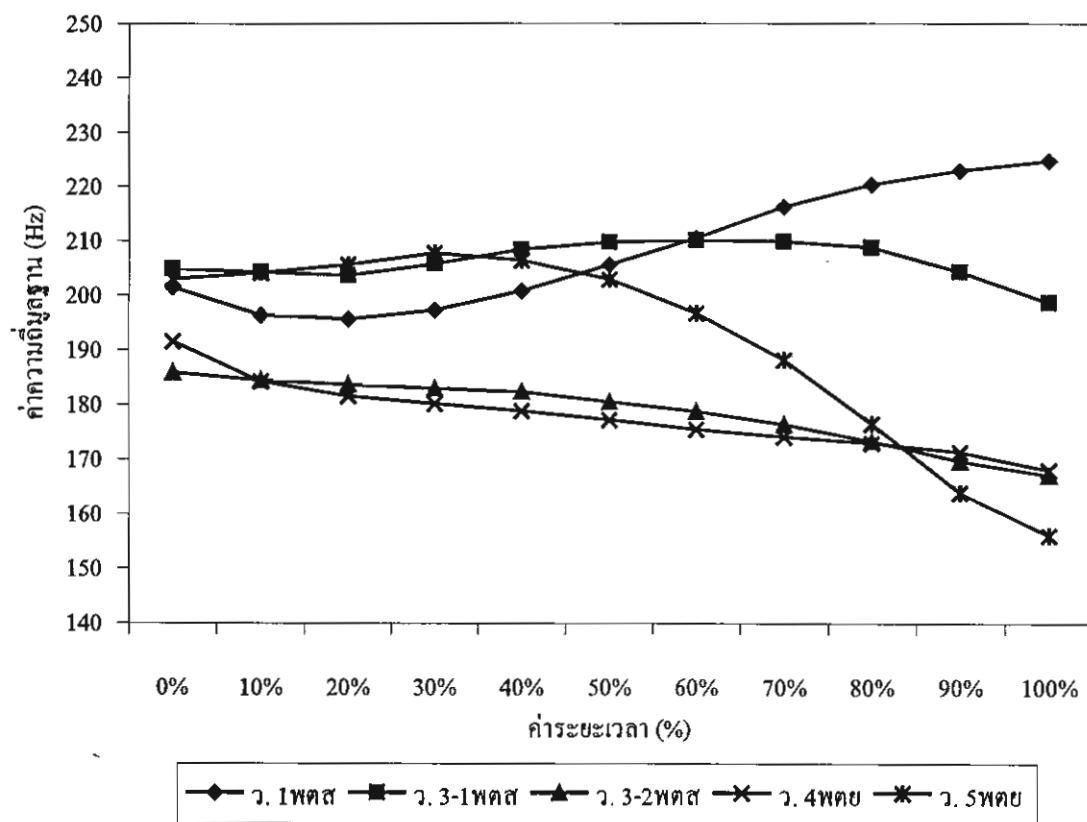
รูปเชิงกลของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์
ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

1. รูปเชิงกลของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานเพศหญิง
ในลีลาการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน
ในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

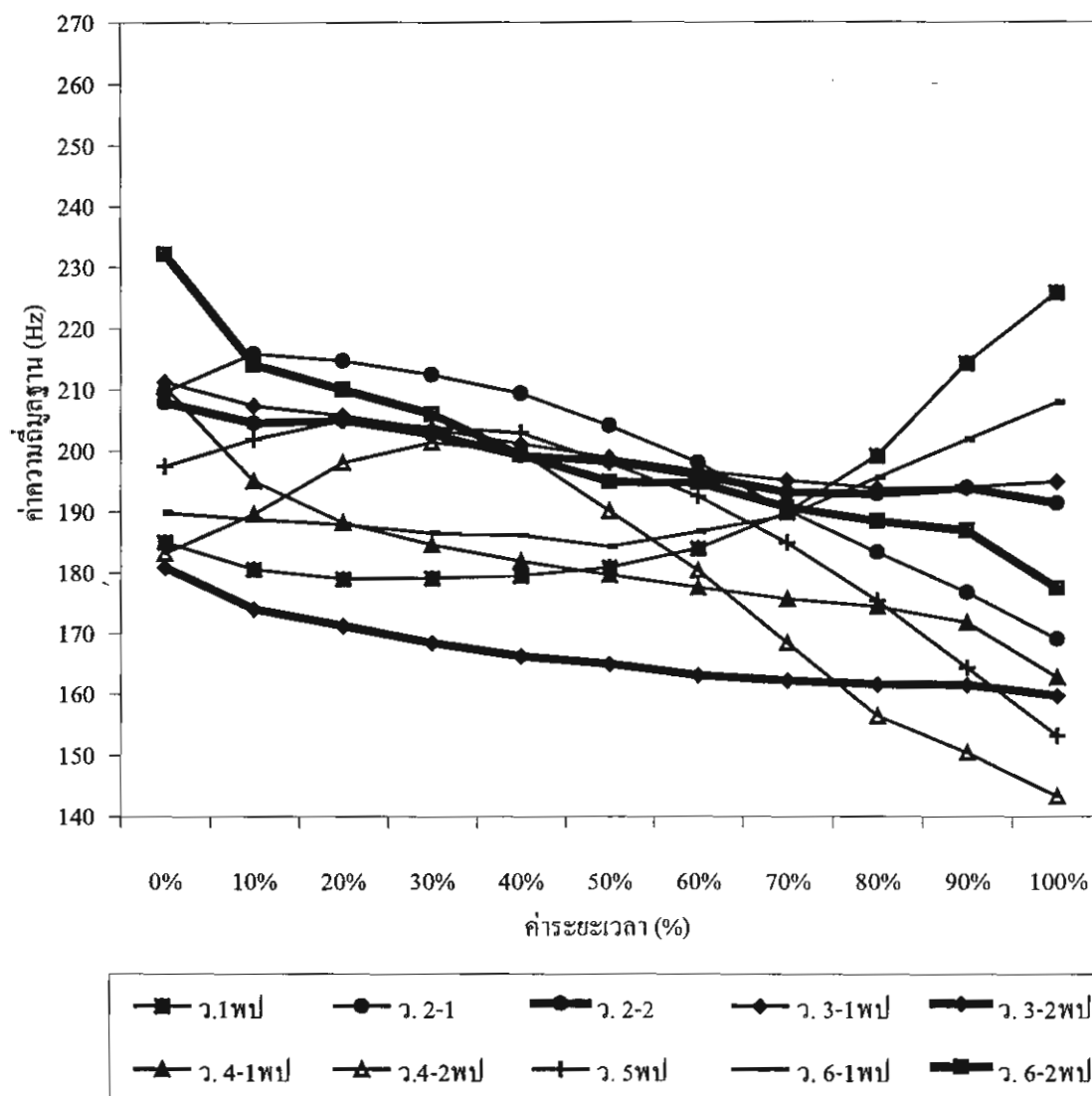

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน
ในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

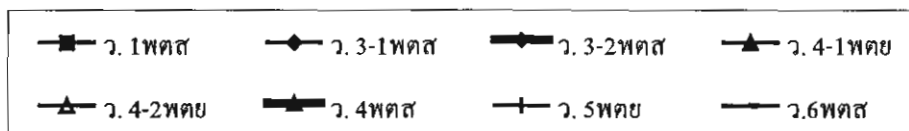
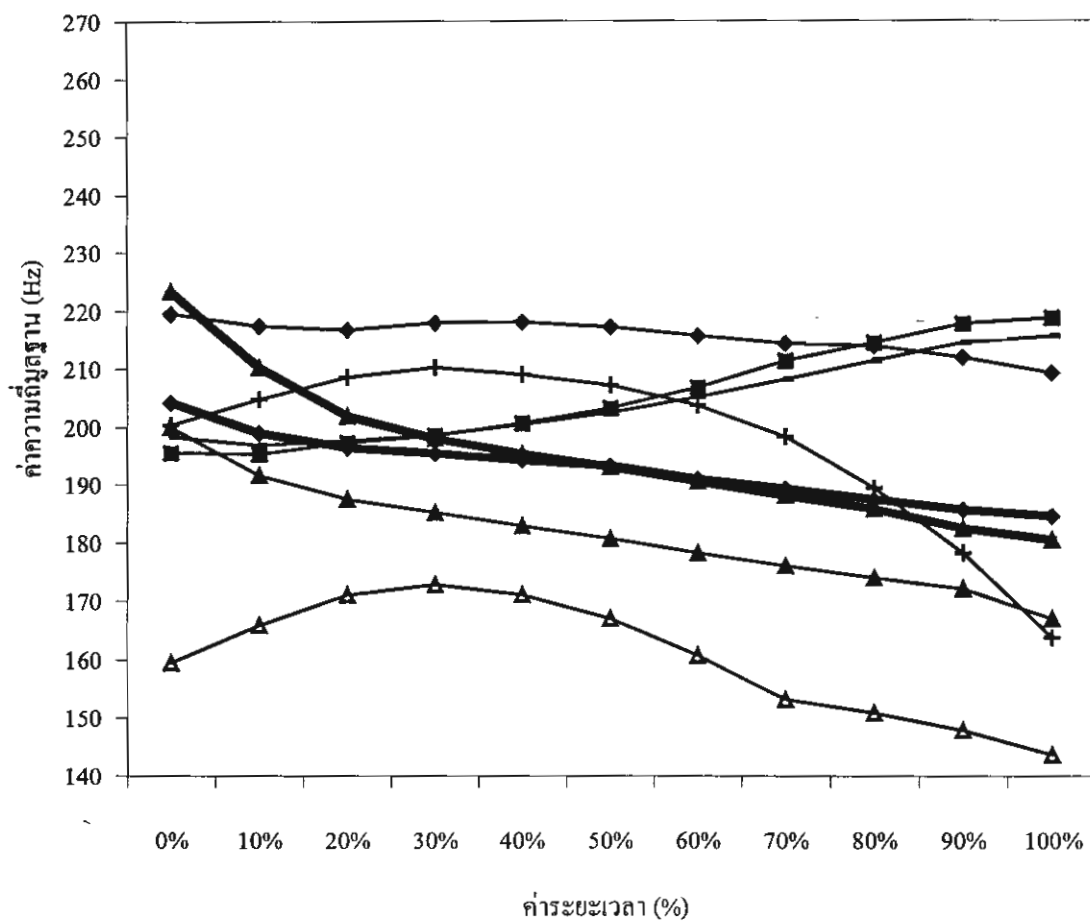

2. รูปเชิงกลของแต่ละเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรเทศหญิง
ในกิจการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

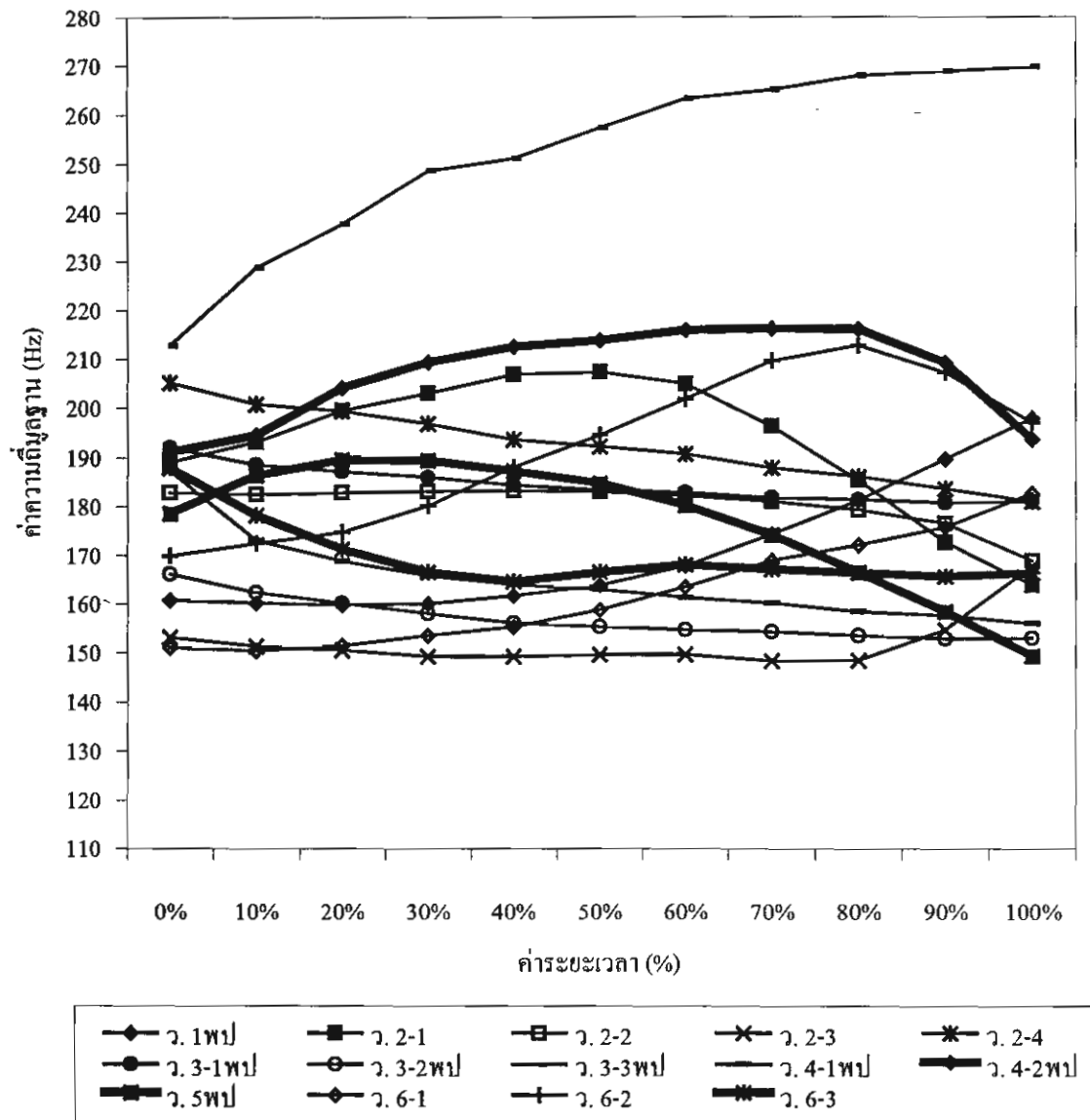

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในการพูดแบบชด้อยชดคำ

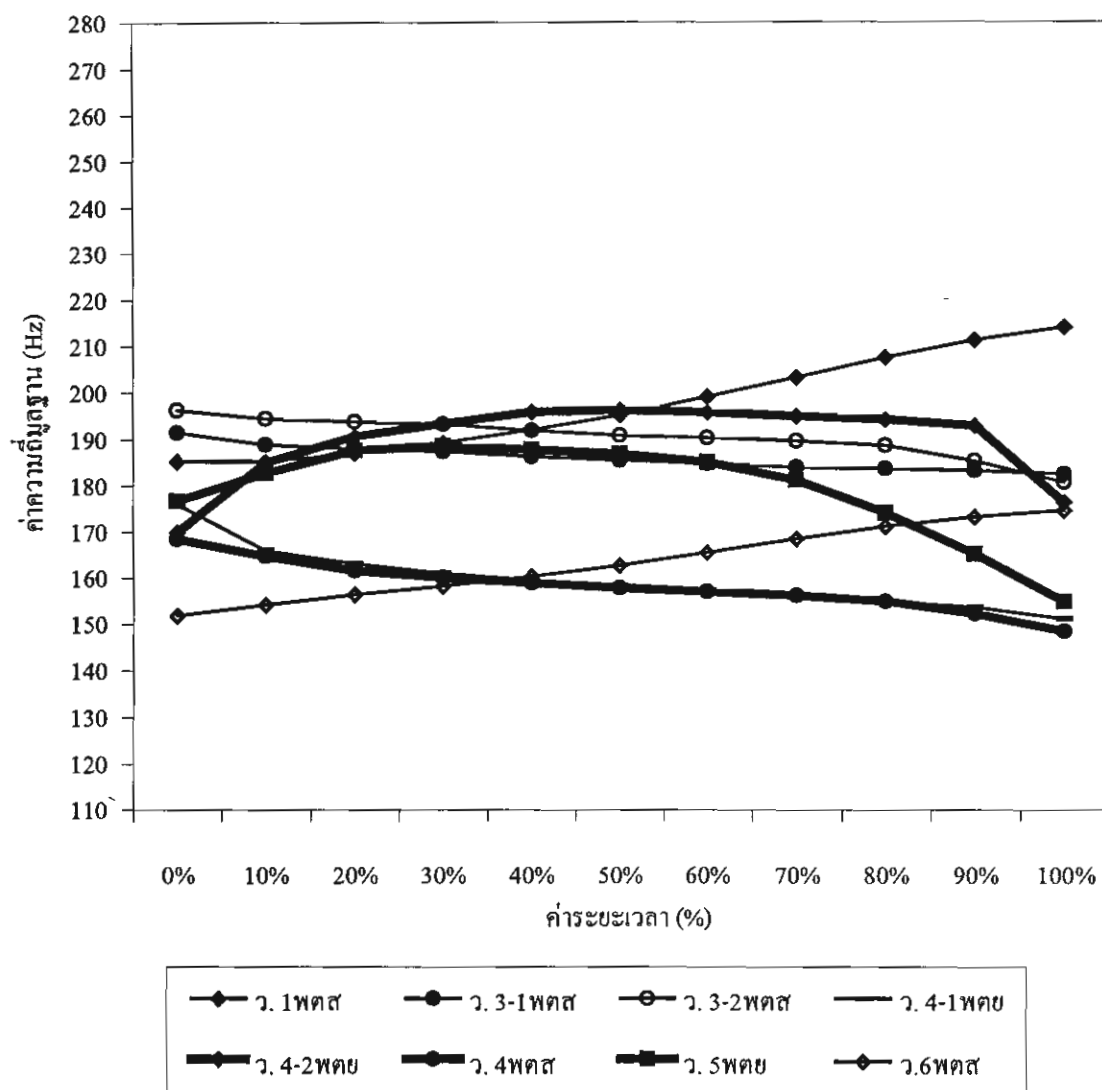

3. รูปเชิงกลของแต่ละเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภูเพศหญิง
ในลีลาการพูดแบบชด้อยชดคำ

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นภาษาไทยอีสานของคนภู
ในการพูดแบบชด้อยชดคำ

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายในภาษาไทยอีสานของคนญ
ในการพูดแบบชัดถ้อยชัดคำ

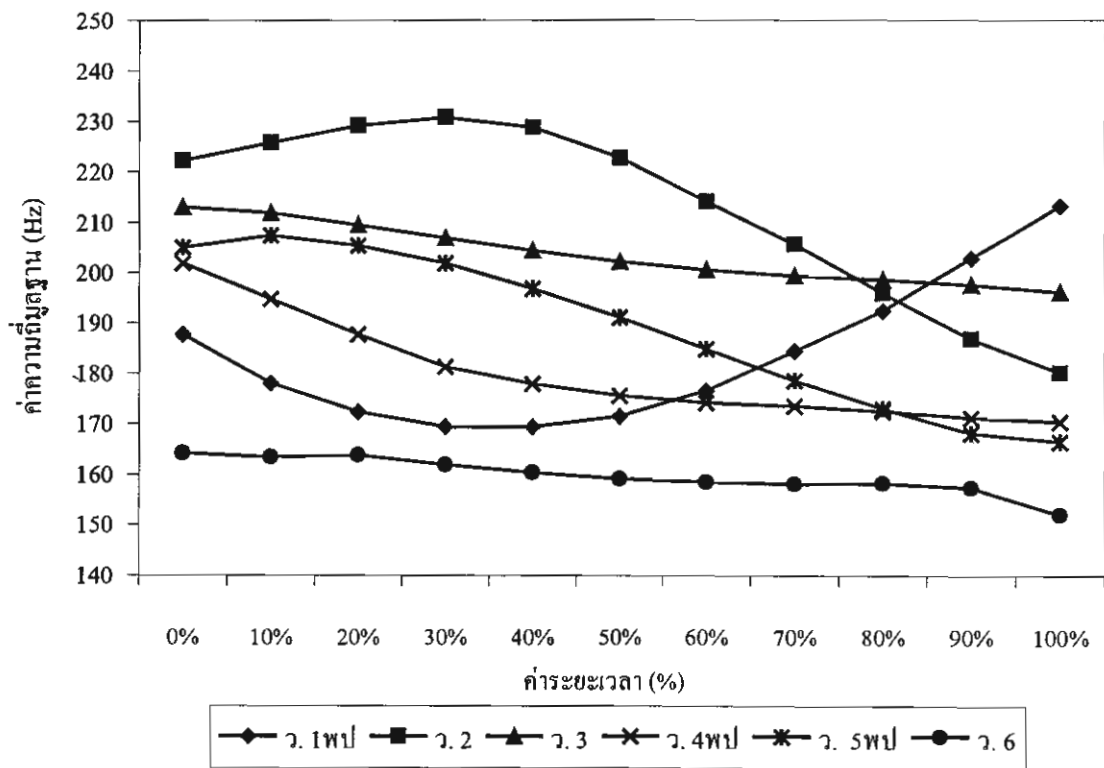

ผนวก ค

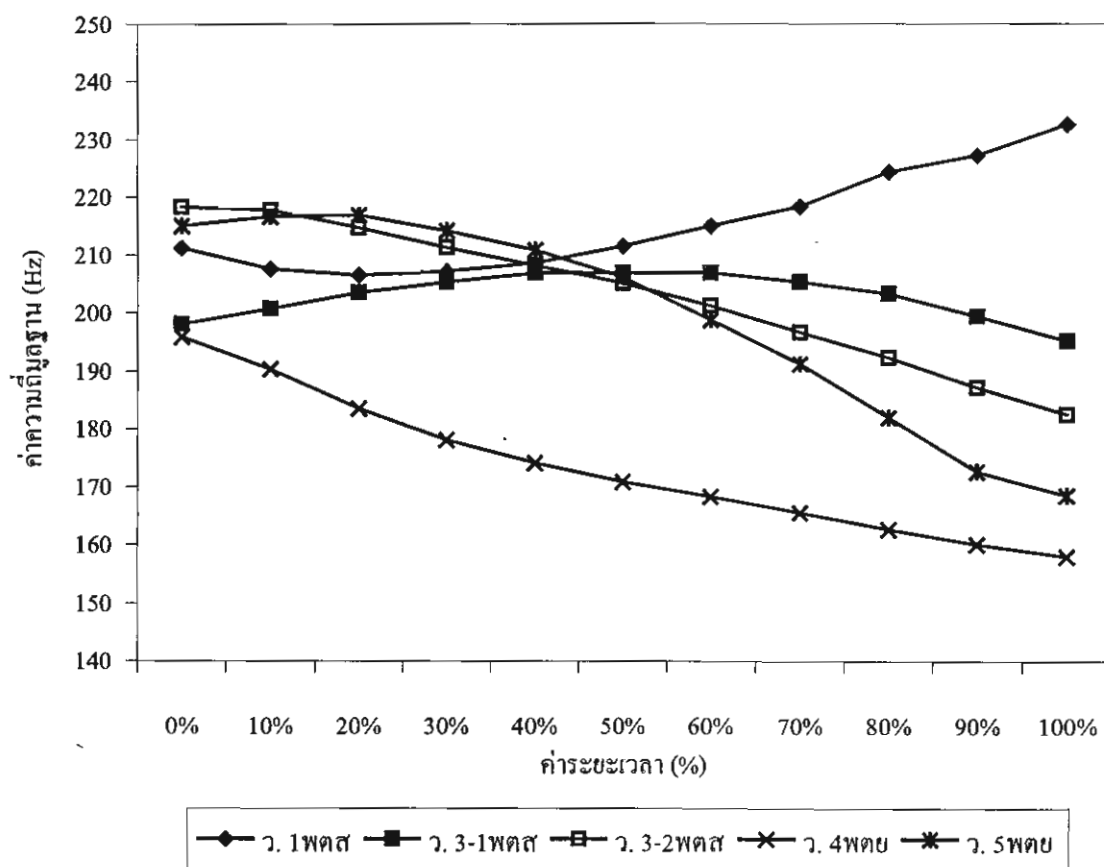
รูปเชิงกลของแต่ละเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

1. รูปเชิงกลของแต่ละเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานเพศหญิง
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน
ในการพูดแบบต่อเนื่อง

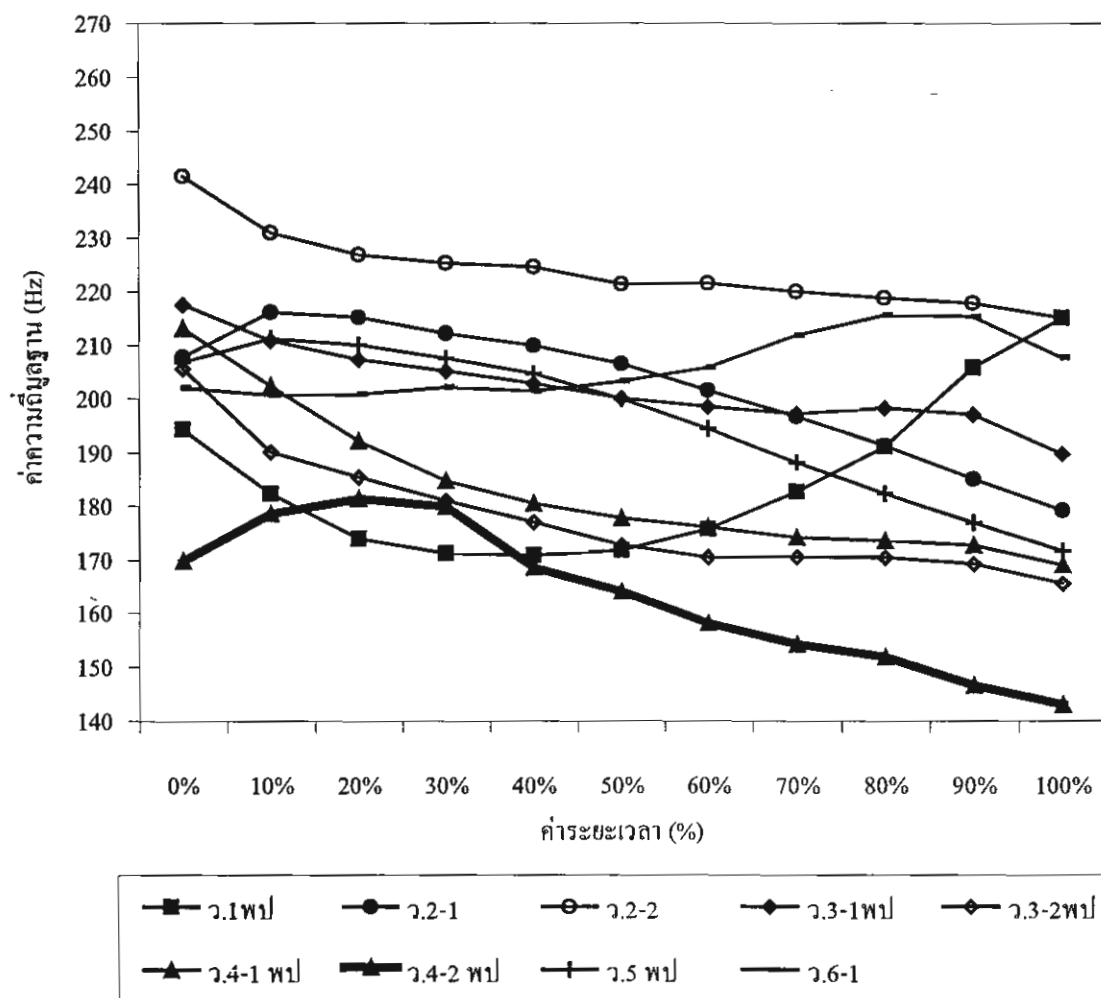

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสาน
ในการพูดแบบต่อเนื่อง

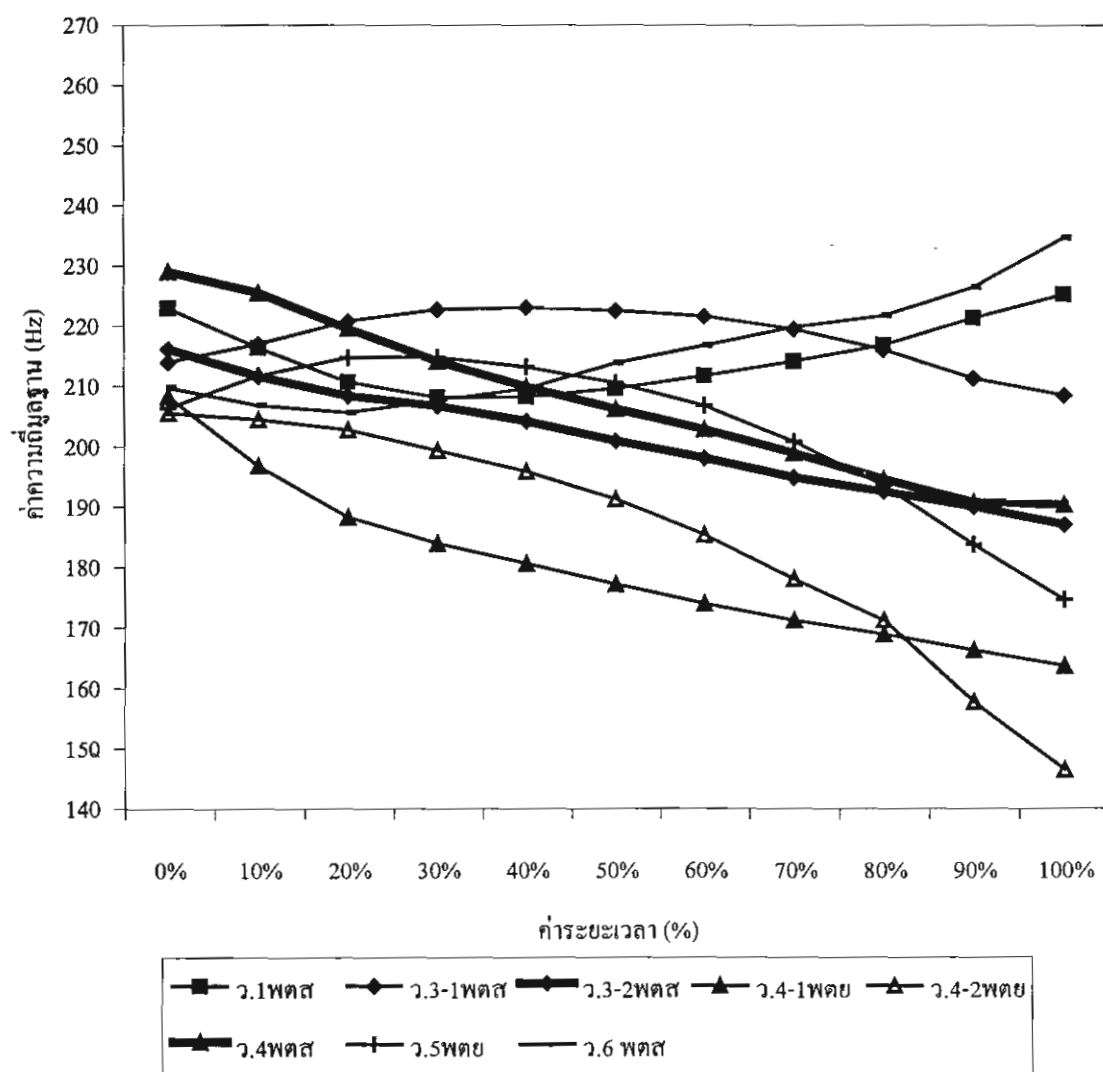

2. รูปเชิงกลของแต่ละเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนเขมรเทศหญิง
ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในการพูดแบบต่อเนื่อง

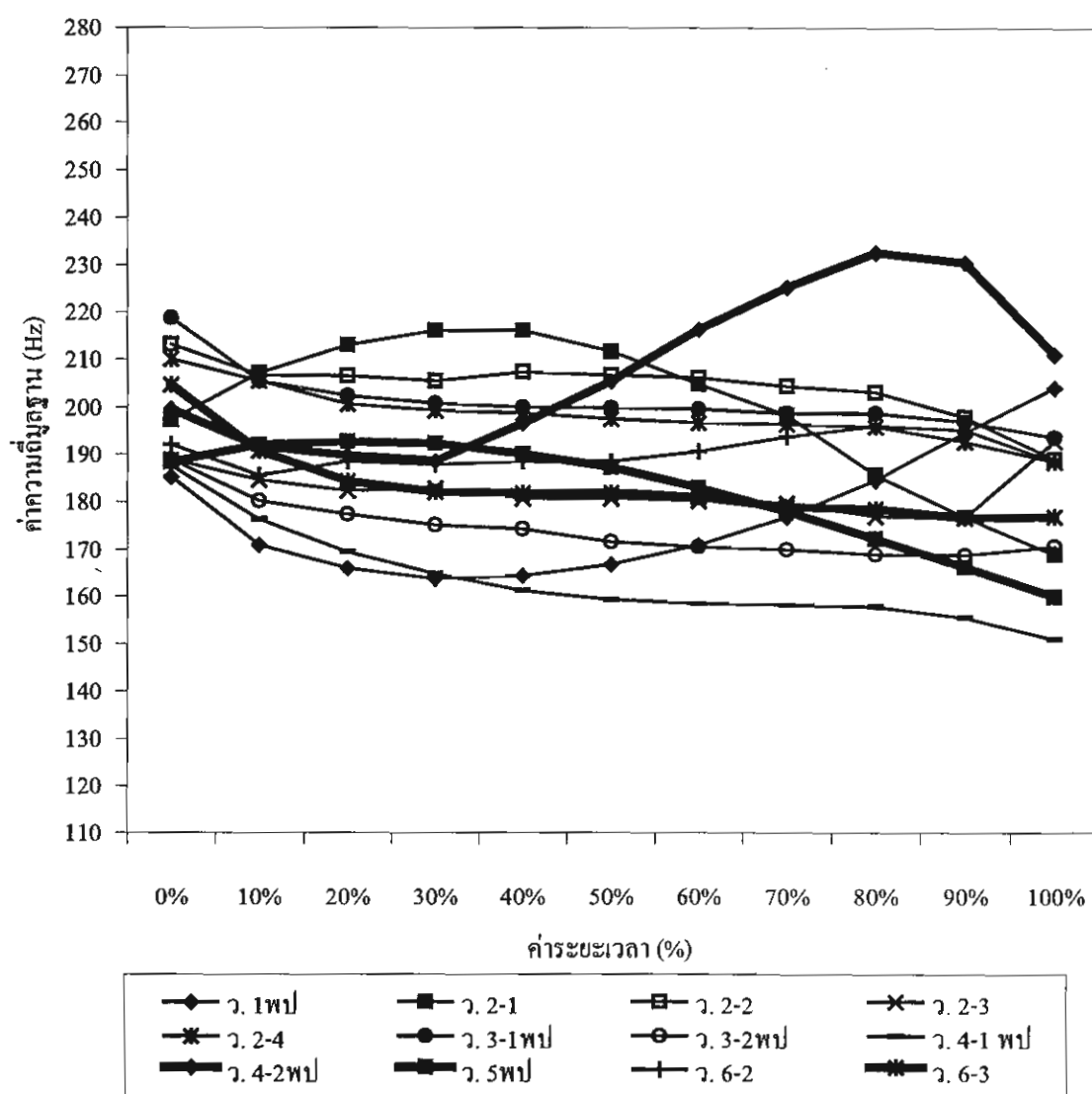

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายในภาษาไทยอีสานของคนเขมร
ในการพูดแบบต่อเนื่อง

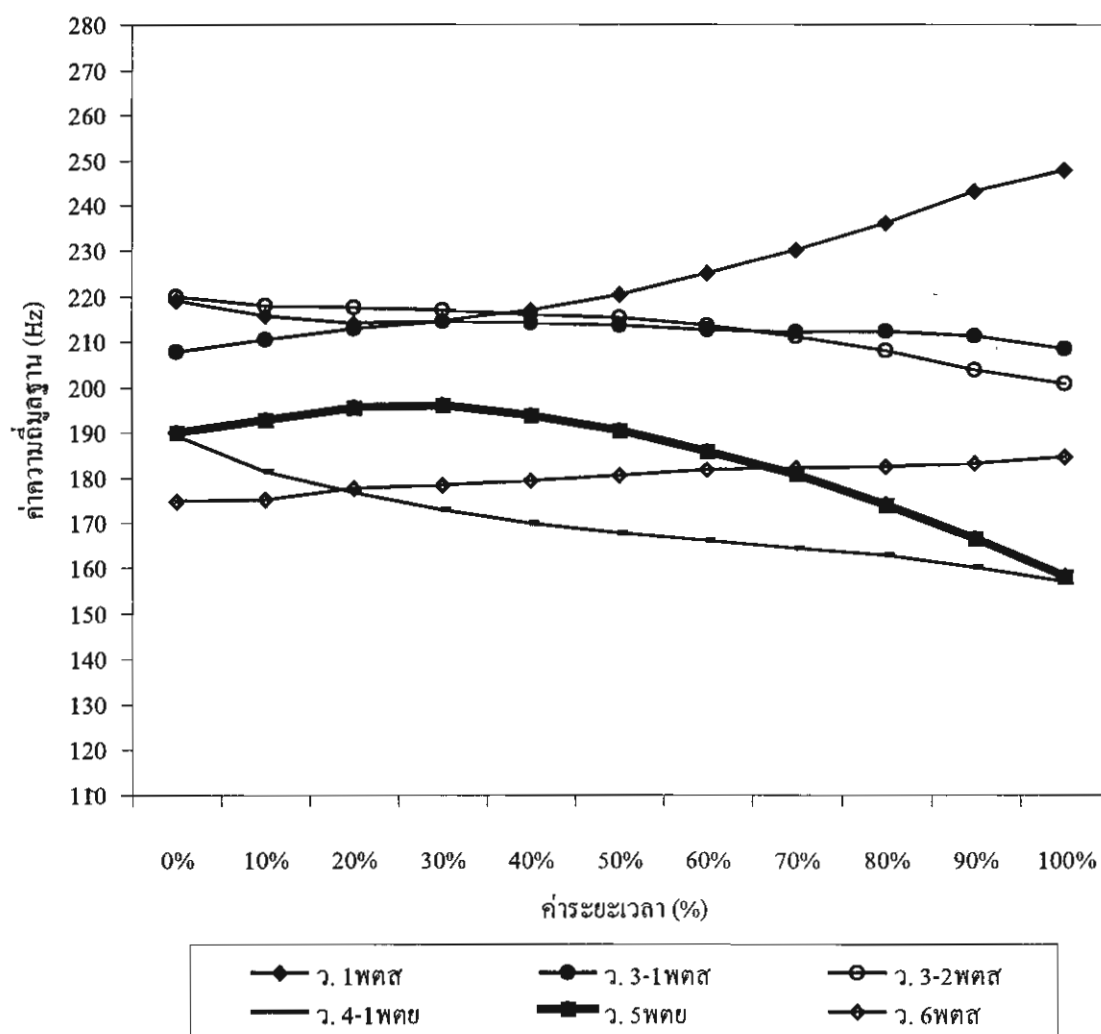

3. รูปเชิงกลของแต่ละเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนภูษะทัญญิง ในลีลาการพูดแบบต่อเนื่อง

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นในภาษาไทยอีสานของคนภูษะทัญญิง
ในการพูดแบบต่อเนื่อง

เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายในภาษาไทยอีสาน
ของคนคุยในการพูดแบบต่อเนื่อง

ผนวก ง
ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน

	A	B	C	DL	DS
จัตวา ว.1					
สามัญ ว.2		เอก ว.3	โท ว.4	เอก ว.3	
		โท ว.4	ตรี ว.5	โท ว.4	ตรี ว.5

(ดัดแปลงจากวิไลลักษณ์ จุฑาพะวงค์, 2544)

สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน

เสียงวรรณยุกต์ที่ 1 เสียงจัตวา มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น [314']

เสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เสียงสามัญ มีสัทลักษณะเป็นเสียงตกลงเล็กน้อย [3'1']

เสียงวรรณยุกต์ที่ 3 เสียงเอกพยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก [2'1]

เสียงเอกพยางค์ตายสระเสียงยาว มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก [2'1]

เสียงเอกพยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก [21]

เสียงวรรณยุกต์ที่ 4 เสียงโทพยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก [4'5'2']

เสียงโทพยางค์ตายสระเสียงยาว มีสัทลักษณะเป็นเสียงขึ้น-ตก [45'2']

เสียงวรรณยุกต์ที่ 5 เสียงตรีพยางค์เป็น มีสัทลักษณะเป็นเสียงตก-ขึ้น [3'35]

เสียงตรีพยางค์ตายสระเสียงสั้น มีสัทลักษณะเป็นเสียงระดับ-ขึ้น [334]

ผนวก จ
แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูลในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบภาษา

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. เชื้อชาติ (ชาติพันธุ์) ไทยอีสาน เขมร กูย
5. การศึกษา ไม่ได้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4
6. อาชีพ เกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง แม่บ้าน
7. สถานภาพ โสด สมรส ม่าย
8. ภูมิลำเนาเดิม บ้านท่าคอยนาง
ที่อื่น ย้ายมาจากบ้าน..... ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
มาอยู่ในบ้านท่าคอยนางเป็นเวลา 1-5 ปี 6-10 ปี 11 ปีขึ้นไป

9. ชาติพันธุ์ของบิดา-มารดาและคู่สมรส

1. บิดา ไทยอีสาน เขมร กูย อื่นๆ
2. มารดา ไทยอีสาน เขมร กูย อื่นๆ
3. คู่สมรส ไทยอีสาน เขมร กูย อื่นๆ

10. ภูมิลำเนาเดิมของบิดา-มารดาและคู่สมรส

1. บิดา บ้านท่าคอยนาง
ที่อื่น ย้ายมาจากบ้าน..... ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
2. มารดา บ้านท่าคอยนาง
ที่อื่น ย้ายมาจากบ้าน..... ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

3. ☐ คู่สมรส ☐ บ้านท่าคอยนาง
☐ ที่อื่น ย้ายมาจากบ้าน..... ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

11. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ บิดา
☐ มารดา
☐ คู่สมรส
☐ บุตร
☐ ญาติ ซึ่งเป็นคนที่มีภูมิลำเนาอยู่
☐ บ้านท่าคอยนาง
☐ ที่อื่น มาจาก บ้าน..... ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
☐ เพื่อนสนิท ซึ่งเป็นคนที่มีภูมิลำเนาอยู่
☐ บ้านท่าคอยนาง
☐ ที่อื่น มาจาก บ้าน..... ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

12. ภาษาที่พูดได้ ภาษา คือ

☐ ไทยอีสาน	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย
☐ เขมร	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย
☐ กูย	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย
☐ ไทย	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย
☐ อื่นๆ	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย

13. ภาษาที่ฟังออก ภาษา คือ

☐ ไทยอีสาน	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย
☐ เขมร	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย
☐ กูย	☐ คีมาก	☐ คี	☐ พอไ้	☐ เล็กน้อย

- ☐ ไทย ☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ เล็กน้อย
☐ อื่นๆ ☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ เล็กน้อย

14. ภาษาที่ใช้พูดกับคนในครอบครัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ไทยอีสาน ☐ เขมร

- ☐ กูย ☐ ไทย ☐ อื่นๆ.....

15. ภาษาที่ใช้พูดกับคนในชุมชนที่เป็นคนไทยอีสาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ไทยอีสาน

- ☐ เขมร ☐ กูย ☐ ไทย ☐ อื่นๆ.....

16. ภาษาที่ใช้พูดกับคนในชุมชนที่เป็นคนเขมร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ไทยอีสาน

- ☐ เขมร ☐ กูย ☐ ไทย ☐ อื่นๆ.....

17. ภาษาที่ใช้พูดกับคนในชุมชนที่เป็นคนกูย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ไทยอีสาน

- ☐ เขมร ☐ กูย ☐ ไทย ☐ อื่นๆ.....

2. แบบบันทึกข้อมูลในการวิจัย

ชื่อภาษาถิ่น.....หมู่บ้าน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ชื่อผู้บอกภาษา.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....
 ประวัติผู้บอกภาษา.....

	A	B	C	DL	DS
1	1.ชา..... 2.หู..... 3.หัว.....	1.เช่า..... 2.สี่..... 3.ถั่ว.....	1.เสือ..... 2.ข้าว..... 3.ห้า.....	1.ขวด..... 2.สาก..... 3.ศอก.....	1.หก..... 2.สุก..... 3.สิบ.....
2	1.ปลา..... 2.กิน..... 3.ดิน.....	1.ไก่..... 2.เต่า..... 3.ป่า.....	1.เก้า..... 2.ป่า..... 3.คู่.....	1.ปาก..... 2.ตาก..... 3.กอด.....	1.เป็ด..... 2.กบ..... 3.เจ็ด.....
3	1.ดำ..... 2.เวย..... 3.แดง.....	1.บ่ม..... 2.โอ่ง..... 3.ป่า.....	1.อ้า..... 2.เอื้อย..... 3.อ้าย.....	1.บีบ..... 2.ดอก..... 3.อาบ.....	1.เป็ด..... 2.อก..... 3.ปิด.....
4	1.งา..... 2.แมว..... 3.งู.....	1.แม่..... 2.ว่าว..... 3.นั่ง.....	1.น้ำ..... 2.ม้า..... 3.ลิ้น.....	1.ราก..... 2.ลูก..... 3.เลือด.....	1.วัด..... 2.นก..... 3.เก็บ.....

ผนวก ฉ
ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านท่าคอยนาง

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ประมาณปี พ.ศ. 2494 –2495 นายยุ้ง ฉิมพินิจ กับราษฎรจำนวนหนึ่งจากอำเภออุษาคเนย์ จังหวัดศรีสะเกษเข้าไปจับจองที่ดินในบริเวณบ้านน้อย ตำบลตรวง กิ่งอำเภอศรีณรงค์ จังหวัด สุรินทร์ ที่ดินดังกล่าวเป็นบริเวณป่าสงวน เจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอสังขะ (ขณะนั้นยังไม่แยกกิ่งอำเภอ ศรีณรงค์ออกจากอำเภอสังขะ) ไม่อนุญาตให้นายยุ้ง ฉิมพินิจกับคณะบุกรุกที่ดินดังกล่าว ปี พ.ศ. 2496 ทางกรมจึงพิจารณาหาที่ทำกินแห่งใหม่ให้ และได้บริเวณที่เป็นป่าแต่ไม่ใช่บริเวณบ้าน ท่าคอยนางในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ป่าไม้มีข้อแม้ว่าห้ามนายยุ้ง ฉิมพินิจกับคณะขัดแย้งกันเรื่องการ แบ่งที่ดินสำหรับทำกิน และห้ามทำลายป่าไม้ในบริเวณรอบๆหมู่บ้าน จากนั้นก็มีราษฎรจากหมู่บ้าน ต่างๆ ที่ทราบข่าวทางการจัดที่ทำกินแห่งใหม่ให้พากันชักชวนคนอื่นๆ อพยพมาขอรับส่วนแบ่งที่ ดินด้วย ราษฎรที่อพยพมาได้แก่ราษฎรที่มาจากอำเภออุษาคเนย์ จังหวัดศรีสะเกษ ราษฎรกลุ่มนี้เป็น กลุ่มชาติพันธุ์เขมร กลุ่มหนึ่งมาจากอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ราษฎรกลุ่มนี้เป็นกลุ่ม ชาติพันธุ์ลาว อีกกลุ่มหนึ่งมาจากบ้านบึง ตำบลคู อำเภอปรารังค์ จังหวัดศรีสะเกษ ราษฎรกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กูย และอีกกลุ่มหนึ่งมาจากอำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ราษฎรกลุ่มนี้เป็นกลุ่ม ชาติพันธุ์กูย ราษฎรเหล่านั้นตกลงแบ่งที่ดินสำหรับทำกินให้ครอบครัวละ 2 ไร่ ซึ่งราษฎรแบ่งกัน เอง ทางกรมไม่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการแบ่งที่ดินครั้งนั้นแต่อย่างใด การแบ่งที่ดินครั้งนั้น แบ่งให้ตามลำดับผู้ที่มาขอ จึงมีผลให้ราษฎรที่มาขอที่ดินนั้นปลูกบ้านเรือนคละกันไปทุกกลุ่ม ชาติพันธุ์ ไม่แยกกันอยู่เป็นกลุ่มตามชาติพันธุ์ แม้ว่าบางกลุ่มจะอพยพมาจากภูมิสำเนาเดียวกันก็ตาม ซึ่งทำให้ประชากรในชุมชนแห่งนี้มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิด เกิดการเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและ กันเพื่อความสะดวกและความเข้าใจในสิ่งที่จะสื่อสาร ทั้งยังมีการแต่งงานระหว่างบุคคลที่ชาติพันธุ์ ต่างกัน ทำให้ชุมชนแห่งนี้มีความหลากหลายในเรื่องภาษายังขึ้น

ขณะนั้นชุมชนบ้านท่าคอยนางยังเป็นชุมชนขนาดเล็ก จึงรวมการปกครองเข้ากับบ้าน บึง ตำบลคู กิ่งอำเภอปรารังค์ จังหวัดศรีสะเกษ (ขณะนั้นปรารังค์ยังมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ) ชุมชน บ้านท่าคอยนางได้เลือกนายฤกษ์ ใจดี เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ปี 2514 อำเภอปรารังค์ อนุมัติให้ชุมชน บ้านท่าคอยนางเป็นเอกเทศแยกออกจากบ้านบึง ผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือนายเลี่ยน ศรีเลิศ ผู้ใหญ่บ้าน คนปัจจุบันชื่อนายสุรินทร์ ดวงใจ

2. สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1 ที่ตั้ง

ชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตั้งอยู่ที่ตำบลสวาย อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ระยะทางห่างจากอำเภอเมืองศรีสะเกษไปทางทิศตะวันตกประมาณ 74 กิโลเมตร ระยะทางห่างจากอำเภอปราสาทประมาณ 14 กิโลเมตร

2.2 อาณาเขต

ชุมชนบ้านท่าคอยนางมีอาณาเขตติดต่อกับชุมชนใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านทับซอน อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ (ญ)

ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านห้วย อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ (ญ)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับบ้านบึง อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ (ญ)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านแก่นเมธิ์ อำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ (ญ)

2.3 ขนาด

ชุมชนบ้านท่าคอยนางมีเนื้อที่ประมาณ 294 ไร่ ความยาวจากทิศใต้ประมาณ 1,500 เมตร ความกว้างจากทิศตะวันออกจดทิศตะวันตกประมาณ 400 เมตร มีพื้นที่อยู่อาศัยประมาณ 156 ไร่

2.4 ลักษณะภูมิประเทศ

ชุมชนบ้านท่าคอยนางมีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบดินเหนียวปนทราย การตั้งบ้านเรือนของประชากรอยู่ในแนวเหนือ – ใต้ของหมู่บ้าน เพราะเป็นบริเวณที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้รอบๆ หมู่บ้านเป็นทุ่งนาและป่าละเมาะ ทางทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศตะวันตกของหมู่บ้านเป็นทุ่งนา ทางทิศใต้เป็นป่าละเมาะ มีลำห้วยไหลผ่านในลักษณะเกือบรอบหมู่บ้าน ประชากรได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำแห่งนี้เป็นการอุปโภค และในการเกษตรกรรม

ภูมิอากาศแบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ในฤดูร้อนอากาศร้อนจัดและแห้งแล้ง ฤดูฝนมีฝนตกชุกระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน เป็นฤดูฝนที่สั้นมาก ฤดูหนาวอากาศหนาวและมีลมกระโชกแรง เพราะทางทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศเหนือของหมู่บ้านเป็นทุ่งนา ไม่มีป่าไม้เป็นแนวกำบังลม

3. การปกครอง

ชุมชนบ้านท่าคอยนางจัดการปกครองแบบท้องถิ่น มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองในระดับหมู่บ้านทำหน้าที่ดูแลทุกข์ – สุขของราษฎรและผู้ที่มาติดต่องาน ทั้งเป็นผู้ประสานงานระหว่างราษฎรในหมู่บ้านกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งทางราชการและเอกชน ในชุมชนแห่งนี้มีคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) ขึ้นอยู่กับตำบลสวาย อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการบริหารการปกครองภายในตำบลนี้ จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง มีจำนวน 519 คน โดยแบ่งเป็นเพศหญิง 256 คน และเพศชาย 263 คน (ข้อมูล 3 ธันวาคม 2541)

4. สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพโคทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปของชุมชนบ้านท่าคอยนาง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่นทำนา ทำสวน พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ข้าว ข้าวโพด มะพร้าว แต่ยังคงขาดแคลนแหล่งน้ำที่จะใช้ในการเกษตรกรรม ทำให้การเกษตรกรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร เกษตรกรเมื่อว่างจากฤดูทำนา หรือเมื่อฤดูแล้งจะประกอบอาชีพรอง เช่น ทอผ้าไหม รับจ้าง ค้าขาย ภายในหมู่บ้าน เป็นต้น

การเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน เช่น กระบือ โค นอกจากนั้นจะเป็นการเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารและเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว เช่น ไก่ เป็ด สุกร แต่ไม่ได้ทำเป็นอาชีพอย่างจริงจัง เพราะยังขาดตลาดรองรับและขาดการจัดการที่ดี อาชีพที่ชาวบ้านพึ่งรวมตัวกันและได้รับการส่งเสริมจากทางราชการเมื่อประมาณ 2 ปีที่ผ่านมาคือการเลี้ยงกบ แต่มีปัญหาเรื่องน้ำที่จะใช้ในกิจการนี้ จึงทำได้เฉพาะฤดูฝนและต้นฤดูหนาวเท่านั้น

การค้าขาย ในชุมชนมีร้านค้าขนาดเล็กจำนวน 4 ร้าน สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน

5. สภาพสังคม

5.1 การศึกษา

ในชุมชนบ้านท่าคอยนางมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ 1 โรงเรียนชื่อโรงเรียนบ้านท่าคอยนาง เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครู 7 คน นักเรียน 96 คน (สถิติเดือนธันวาคม 2541) ประชากรประมาณร้อยละ 65 ได้รับการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา

5.2 การศาสนา

ประชากรร้อยละ 100 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่ยังคงนับถือและมีความเชื่อในเรื่องผี, วิญญาณบรรพบุรุษ, ไสยศาสตร์ จะเห็นได้จากที่ยังมีพิธีกรรมที่จัดขึ้นทุกปี เช่น แกลมอ (เล่นผีฟ้า) แจกข้าวสาก เลี้ยงดูผีปู่ตา การนับถือผีและวิญญาณบรรพบุรุษ เป็นการรวมความเชื่อเรื่องวิญญาณ ไสยศาสตร์เข้ากับศาสนาพุทธได้อย่างผสมกลมกลืน เช่น ก่อนทำพิธีแกลมอ (เล่นผีฟ้า) ต้องมีการสวดบูชาพระรัตนตรัยก่อน เป็นต้น

ในชุมชนมีวัด 1 วัด ชื่อวัดบ้านท่าคอยนาง มีพระภิกษุจำพรรษาจำนวน 5 รูป (สถิติเดือนธันวาคม 2541) วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ และการอบรมจิตใจประชาชน เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นที่นัดพบระหว่างเจ้าหน้าที่ทางราชการกับชาวบ้าน และเป็นที่ทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น การประชุมของชาวบ้านในบางโอกาส การรวมกลุ่มของกลุ่มเยาวชน เป็นต้น

5.3 การสาธารณสุข

ชุมชนแห่งนี้ไม่มีสถานบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งของรัฐและเอกชน แต่มีหมออาสาประจำหมู่บ้าน ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข เมื่อประชากรไม่สบายก็มักไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านั้น หรือไม่เช่นนั้นก็รักษาตนเองด้วยยาสามัญประจำบ้าน ยาสมุนไพร และการรักษาทางไสยศาสตร์

5.4 การสาธารณูปการ

เมื่อปี พ.ศ. 2535 สถานีไฟฟ้าย่อยศรีสะเกษได้ให้บริการจ่ายกระแสไฟฟ้าแก่ชุมชนบ้านท่าคอยนาง และมีการสูบน้ำพลังแสงอาทิตย์เพื่อให้บริการแก่ประชาชนแต่ก็ยังไม่ทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน

การคมนาคมและการขนส่ง เส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงกับอำเภอปรังคัง กับอำเภอตำบองจังหวัดสุรินทร์ หลายเส้นทาง แต่ไม่มีรถยนต์โดยสารประจำทาง หรือรถรับจ้างใดทั้งสิ้น ประชากรที่มีความต้องการเดินทางไปหมู่บ้านอื่น จึงเดินทางด้วยเท้า รถจักรยาน หรือรถจักรยานยนต์

การติดต่อสื่อสาร มีบริการไปรษณีย์อนุญาตให้เอกชนดำเนินการ บริการส่งจดหมาย โทรเลข และไปรษณีย์ภัณฑ์สัปดาห์ละ 3 วันในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์

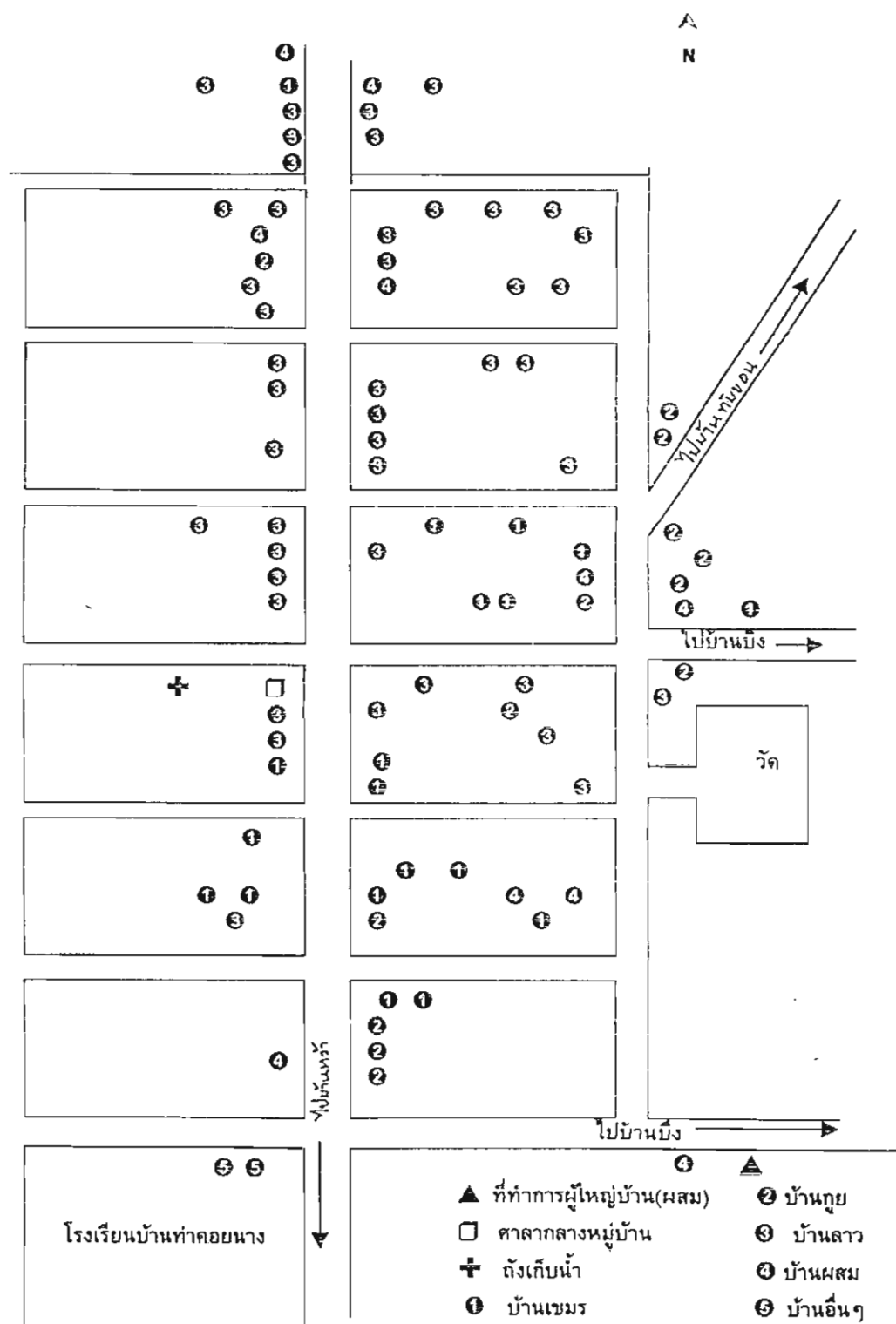
5.5 ลักษณะความเป็นอยู่

ชุมชนบ้านท่าคอยนางเป็นสังคมที่มีประชากรหลายพันธุ์ หลายภาษามายู่ร่วมกัน วรรณ เทียนมี ทำการสำรวจการกระจายของภาษาภายในประเทศไทย เมื่อปี 2537 ไม่ได้นับชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนที่พูดภาษาไทย เพราะเกณฑ์การนับว่าชุมชนใดเป็นชุมชนภาษาของวรรณ เทียนมี นั้นจะถือเกณฑ์หมู่บ้านที่มีประชากรร้อยละ 80 ขึ้นไปเป็นหมู่บ้านไทย แต่ชุมชนบ้านท่าคอยนางมีประชากรหรือส่วยไม่ถึงร้อยละ 80 จึงไม่มีชื่อหมู่บ้านในการสำรวจของวรรณ เทียนมี

ประชากรในชุมชนแห่งนี้แม้จะมีหลายชาติพันธุ์ แต่ตั้งบ้านเรือนอยู่กันเป็นกลุ่ม ไม่แปลกแยกกันเป็นหมู่ เป็นเหล่า ผู้คนในชุมชนมีนิสัยโอบอ้อมอารี ขยันขันแข็งในการทำงาน ไม่มีโจรผู้ร้าย ไม่มีคดีอาชญากรรมหรือคดีร้ายแรง ประชากรมีความสามัคคีกัน เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา หรือเมื่อมีประชากรในชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานขึ้น บ้านใหม่ ประชากรจะพร้อมใจกันไปช่วยงานโดยที่เจ้าภาพไม่ต้องบอกกล่าวออกปากเชื้อเชิญหรือให้วืวานแต่อย่างใด

การดำเนินชีวิตประจำวันส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ตอนเช้าตรู่จะนำโค กระบือไปเลี้ยง แล้วทำงานอื่นๆ ผู้ที่อยู่บ้านก็ทำงานบ้าน ทอผ้าไหม ตกเย็นก็กลับบ้านรับประทานอาหารมื้อเย็น เข้านอน การดำเนินชีวิตส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะนี้ทุกวัน

แผนผังที่ 1
แผนผังชุมชนบ้านท่าคอยนาง

(ดัดแปลงจากแผนผังการสำรวจเพื่อขยายการให้บริการไฟฟ้าชนบท ของหน่วยไฟฟ้าย่อย อ.ปรางค์กู่ 2535)

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความ

กัลยา ดิงศภัทิย์. “ภาษาและภาษาย่อยในประเทศไทย.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7-15. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542.

กาญจนา นาคสกุล. อ่านภาษาเขมร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

เกนีย์, เจอรี่ และธีระพันธ์ ล.ทองคำ. แผนที่ภาษาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่างๆ สถาบันศูนย์วิจัยภาษาอังกฤษ ทบวงมหาวิทยาลัย, 2520.

จารุวรรณ ธรรมวัตร และคณะ. ภูมิปัญญาภาษาลาว-ภาษาไทยอีสานในชุมชนสองฝั่งโขง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซต, 2542.

ช่อนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ. หน่วยเสียงภาษาอุบลฯ เชียงใหม่ และสงขลา เทียบกับภาษากรุงเทพฯ. พระนคร : หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู, 2517.

ธวัช ปุณโณทก. ภาษาถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดคุณพินอักษรกิจ, 2528.

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. “คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น (แปลจาก “A Checklist for Determining Tones in Tai” by William J. Gedney).” ยูพา ส่งศิริ. คำบรรยายในการสัมมนาอาจารย์วิชาภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, หน้า 1-19 2518.

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. วิจัยภาคสนาม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ประกอบ ผลงาม. สารานุกรมชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

ประเสริฐ ศรีวิเศษ. พจนานุกรมกวย (ส่วย) - ไทย - อังกฤษ. โครงการวิจัยภาษาไทย และภาษาพื้นเมืองถิ่นต่างๆ สถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. ภาษาถิ่นตระกูลไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

วรรณา เทียนมี. การกระจายของภาษาในภาษาไทย. นนทบุรี : มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์, 2537.

สมทรง บุรุษพัฒน์. สารานุกรมชนชาติกวย. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

สุริยา รัตนกุล. นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและตระกูลจีน-ทิเบต. ศูนย์วิจัยวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และอรพรรณ ภูอิสระกิจ. ลักษณะและการกระจายของภาษาเขมรถิ่นไทย : อดีต ปัจจุบัน อนาคตของพยูชนะสะกด. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

เอกสารอื่นๆ

คารณี กฤษณะพันธ์. “แนวการศึกษาวรรณยุกต์จากคำพูดต่อเนื่อง : กรณีศึกษาภาษาไทยถิ่นเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ปิ่นยชนิต บัณฑิตกุล. “วรรณยุกต์ในคำพยางค์เดี่ยวและคำสองพยางค์ในภาษาไทยถิ่นกลางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

- ประพนธ์ จันทวิเทศ. “ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. “การศึกษาเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” คน “ญ้อ” และคน “ผู้ไท” ในอำเภอราษีไศล จังหวัดนครพนม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- วิไลลักษณ์ จุฑาหะวงส์. “วรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่พูดโดยคนไทย คนแต่จิว และคนชกซ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สินหา วงศ์ฮาด. “ภาวะหลายภาษาในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- สุริดา โกบประยูร. “วรรณยุกต์ภาษาไทยโย้ย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- ศุมนา ธารีเชียร. “การแปลงคำโดยการแปลงเสียงสระในภาษาอีสาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.
- อิสราพร จันทรทอง. “บทบาทและหน้าที่ของพิธีแก้ลมของชาวภูบ้านลำโรงทาบ อำเภอลำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2537.
- เอกวิทย์ จิโนวัฒน์. “ศึกษาเปรียบเทียบการสร้างคำในภาษากูย บรู และโซ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

อรรถย เจื้อจันอัค. “ระบบเสียงภาษาถิ่นยวนที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2530.

Books and Articles

Brown, J. Mawin. From ancient Thai to modern dialects. Bangkok : Social Science
Association Press Thailand, 1965.

Chamberlain, James R. “A new look at the history and classification of the Tai
linguistics.” In Harris, Jimmy G. and Chamberlain, James R. (eds.). Studies
in Tai Linguistics in Honor of William J. Gedney. Bangkok : CIEL, pp.
49-66 1975.

Crystal, David. A First Dictionary of Linguistics and Phonetics. London : Cambridge
University Press, 1980.

Gandour, Jack. “Tonal rules for English loanwords in Thai.” In L. Thongkum,
Theraphan, et al. (eds.). Studies in Tai and Mon-Khmer Phonetics and
Phonology in Honour of Eugenie J.A. Henderson. Bangkok :
Chulalongkorn University Press, pp. 131-144 1979.

Gandour et al.. “Stress correlates in Thai.” Phonetica 53, 1996.

Gedney, William J. “A checklist for determining tones in Tai dialects.” In M.
Estellie Smith (ed.). Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager.
The Hague: Mouton, pp. 423-437 1972.

Haugen, Einar. “Review of Weinreich 1953. Language in Contact.” Langauge 30,
1954.

- Johnston, Beulah M. "Kuy." In Smalley, William A. (ed.). Phonemes and Orthography : Language Planning in ten Minority Language of Thailand. Canberra : The Australian National University, pp. 259-272 1976.
- Laver, John. Principles of Phonetics. Cambridge : Cambridge University Press, 1994.
- Lehiste, Ilse. Lectures on language contact. Cambridge : Massachusetts Institute of Technology Press, 1988.
- Li, Fang-Kuei. A handbook of Comparative Tai. Hawaii : The University Press of Hawaii, 1977.
- Norbert, Dittmar. Sociolinguistics : A critical survey of theory and application. Great Britain : Willmer brothers Limited, Birkenhead, 1976.
- Romaine, Suzanne. Language in Society : An Introduction to Sociolinguistics. New York : Oxford, 1994.
- Smalley, William A. "The problem of vowels : Northern Khmer." In Smalley, William A. (ed.). Phonemes and Orthography : Language planning in Ten Minority Languages of Thailand. Canberra : The Australian National University, pp. 43-83 1976.
- Smalley, William A. Linguistics Diversity and National Unity Language Ecology in Thailand. Chicago : The University of Chicago Press, 1994.
- Thongkum, Theraphan L. "Tone change and language contact : A Case Study of Mien-Yao and Thai." In Abramson, Arthur S. (ed.). Southeast Asian Linguistic Studies in Honour of Vichin Panupong. Bangkok : Chulalongkorn University Press, pp. 951-959 1997.

Weinrich, Uriel. Language in Contact. New York : Linguistic Circle of New York, 1953.

Other Materials

Kalaya Tingsabadh. "A phonological study of the Thai language of Suphanburi Province." Doctoral Dissertation University of London, 1980.

Pailin Yantreesingh. "The phonology of the Kuay language of Suphanburi with comparison to the Kuy language of Surin." M.A. Thesis, Faculty of Graduate Study, Mahidol University, 1980.

Preecha Sukgasame. "Phonological interference between Kuay and Northeastern Thai in Surin." M.A. Thesis, Faculty of Graduate Study, Mahidol University, 1988.

Sa-ard Phrommthong. "The relationship between language use and language attitude in Kuy community in Uthumpornphisai, Srisaket." M.A. Thesis, Faculty of Graduate Study, Mahidol University, 1996.

Sataporn Boonprasert. "A study of language choice for social communication among Hmong, Khmu and Prai at Ban Namsord, Thung chang district, Nan Province." M.A. Thesis, Faculty of Graduate Study, Mahidol University, 1989.

Sudaporn Luksaneeyanawin. "Intonation in Thai." Doctor of Philosophy Thesis, University of Edinburgh, 1983.

Wirat Pimpa. "A tonal comparison of Northeastern Thai Dialects in Khon Kaen Province." M.A. Thesis, Faculty of Graduate Study, mahidol University, 1986.